

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

.....
บัณฑิตมหาบัณฑิต

.....
ปริญญา

.....
บัณฑิต

.....
สาขา

.....
บัณฑิต

.....
ภาควิชา

เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET-100

Risk Disclosures in the Annual Report of Companies Listed in the Stock
Exchange of Thailand in SET-100 Group

นามผู้วิจัย นางสาวสายสุนีย์ อโนมาศ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์สันสกฤต วิจิตรเลขการ, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์ธารินี พงศ์สุพัฒน์, Dr.rer.soc.oec.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์ศศิวิมล มีอำพล, D.B.A.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....
(รองศาสตราจารย์กัญจนา ชีระกุล, D.Agr.)

.....
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

สืบศิริ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET-100

Risk Disclosures in the Annual Report of Companies Listed
in the Stock Exchange of Thailand in SET-100 Group

โดย

นางสาวสายสุรีย์ อโนมาศ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาบัตร
พ.ศ. 2554

สืบสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สายสุณีย์ โอนมาศ 2554: การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET-100 ปรินญา
ปัญชิมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี ภาควิชาบัญชี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
อาจารย์สันสกฤต วิจิตรเลขการ, Ph.D. 141 หน้า

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง
ในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (“บริษัท”) และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆของบริษัทกับรูปแบบเนื้อหาการ
เปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง ประชากรคือบริษัทกลุ่ม SET-100 การศึกษาใช้วิธีนับจำนวน
ประโยคที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลความเสี่ยงของบริษัทที่มีข้อมูลสมบูรณ์ทั้งสิ้น 99 บริษัท วิเคราะห์ข้อมูล
ด้วยสถิติเชิงพรรณนา และทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ
(Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอนที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า บริษัทฯเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตมากที่สุด
รวมกัน 6,390 ประโยค รองลงมาเป็นความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี รวมกัน 5,254 ประโยค และ
เปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคตน้อยที่สุด รวมกัน 1,843 ประโยค โดยกลุ่ม
อุตสาหกรรมธุรกิจการเงินเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงมากที่สุด รวมกัน 2,260 ประโยค ขณะที่
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงน้อยที่สุด รวมกัน 1,040 ประโยค ผลการ
ทดสอบสมมติฐานพบว่า ขนาด โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างความเป็นเจ้าของและกลุ่ม
อุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงใน
ภาพรวม แต่สภาพคล่องของบริษัทฯ และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมี
ความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ดังนั้นจึงเสนอให้หน่วยงาน
กำกับดูแลกำหนดเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของบริษัทฯให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น
สำหรับบริษัทฯต้องคำนึงถึงคุณลักษณะของบริษัทฯที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลเมื่อ
พิจารณาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Saisunee Anomat 2011: Risk Disclosures in the Annual Report of Companies Listed in the Stock Exchange of Thailand in SET-100 Group.

Master of Accountancy, Major Field: Accounting, Department of Accounting.

Thesis Advisor: Mr. Sansakrit Vichitlekarn, Ph.D. 141 pages.

The main objectives of this study are to analyze patterns of risk disclosures in annual reports of companies listed in the Stock Exchange of Thailand (“the companies”), and to examine the association between firm’s characteristics and the risk disclosures. Population is a group of listed companies in SET-100. The study counts sentences related to risks disclosed by 99 companies with complete data. Data is then analyzed using descriptive statistics. The association is tested through multiple regression analysis with the stepwise method at the statistical significance level of 0.05.

The results show that all companies disclose information related to past risk with the highest number of sentences of 6,390, to good news- type risk with the second highest number of sentences of 5,254, and to future risk with the lowest number of sentences of 1,843. In addition, the companies in financial group together disclose the risk information with the highest number of sentences of 2,260 while those in resource group disclose the lowest number of sentences of 1,040. The hypothesis tests find that firm’s size, capital structure, ownership structure, and financial industry group are positively associated with the overall risk disclosures while liquidity and property and construction industry groups are negatively associated with the financial risk disclosures. Thus, it is suggested the regulators stipulate more objective criterion of risk disclosures. Moreover, when considering risk disclosing, the companies must be concerned with firm’s characteristics that impact such disclosures.

Student’s signature

Thesis Advisor’s signature

____ / ____ / ____

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก ดร.สันสกฤต วิจิตรเลขการ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.ธารินี พงศ์สุพัฒน์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ท่านได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเข้าใจมาโดยตลอดจน ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดุษณีย์ ส่องเมือง ประธานการสอบ และรองศาสตราจารย์ กาญจนา ศรีพงษ์ ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก ที่ให้เกียรติเป็นกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ และกรุณาให้คำชี้แนะอันเป็นประโยชน์ในการแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ให้แก่ข้าพเจ้าตั้งแต่เริ่มการศึกษามาจนถึงปัจจุบัน

ท้ายสุดข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ พ่อ แม่ และสมาชิกทุกคนในครอบครัวที่ส่งเสริม สนับสนุน และเป็นกำลังใจที่สำคัญตลอดเวลาของการศึกษา ตลอดจนพี่ เพื่อนๆ ใน บมจ.บางจาก ปิโตรเลียม ที่ให้โอกาส ประสบการณ์และกำลังใจอย่างยิ่ง และขอบคุณเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ MASP ที่คอยช่วยเหลือและเป็นที่ปรึกษาที่ดีเสมอมา

สายสุนีย์ อโนมาศ
เมษายน 2554

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(7)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความเสี่ยง	8
การเปิดเผยความเสี่ยงตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
กรอบแนวคิดการศึกษา	49
สมมติฐานการศึกษา	50
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	60
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	60
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	64
บทที่ 4 ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์	67
ผลการศึกษา	67
ข้อวิจารณ์	113
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	118
สรุปผลการศึกษา	118
ข้อเสนอแนะ	119
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	123

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	128
ภาคผนวก ก แบบฟอร์มการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง	129
ภาคผนวก ข ปริมาณประโยคที่เปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรายบริษัท	133
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	141

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความแตกต่างระหว่างความเสี่ยงกับความไม่แน่นอน	11
2	สรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของกิจการกับการเปิดเผยข้อมูล	45
3	สรุปวิธีที่ใช้ในการวัดค่าของตัวแปรอิสระ	63
4	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปริมาณประโยชน์การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงแต่ละประเภท	68
5	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ของปริมาณประโยชน์การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงแต่ละประเภทแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม	69
6	ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัท	73
7	การเปลี่ยนรูปของตัวแปรต้นเป็นตัวแปรหุ่น	76
8	ค่า Correlation Matrix ของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัย	78
9	ตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน	81
10	ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสู่สมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน	81
11	ตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน	84
13	ตัวแปรที่นำเข้าสมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี	86
14	ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี	86
15	ตัวแปรที่นำเข้าสมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย	88
16	ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย	89
17	ตัวแปรที่นำเข้าสมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต	91
18	ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต	91
19	ตัวแปรที่นำเข้าสมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต	93
20	ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต	94

สารบัญตาราง (ต่อ)

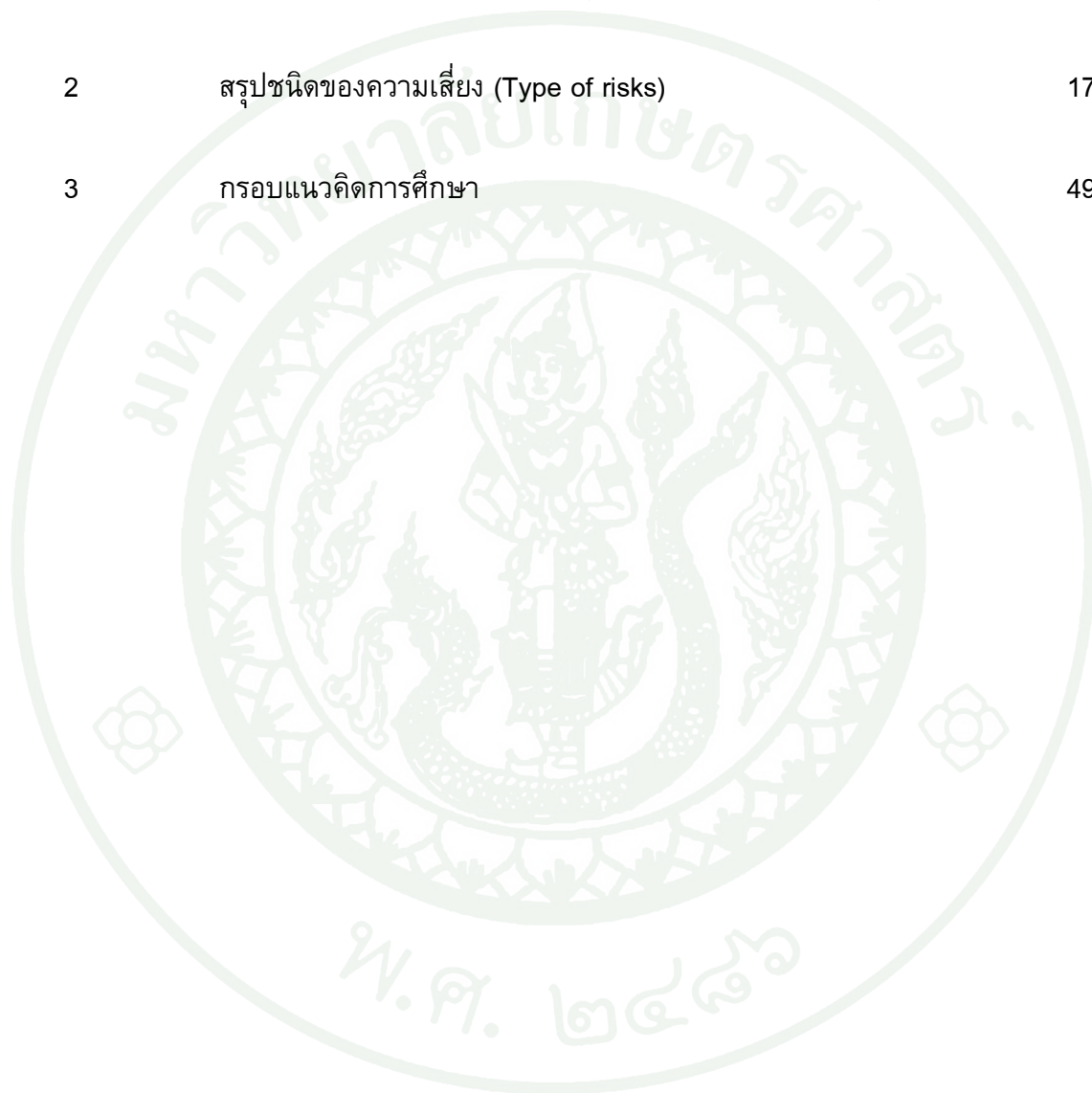
ตารางที่		หน้า
21	ตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม	95
22	ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสู่สมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม	96
23	สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง	98
24	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน	103
25	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน	103
26	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี	104
27	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย	105
28	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต	105
29	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต	106
30	ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม	106

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
31	สรุปผลการทดสอบสมมติฐานส่วนที่ 3 ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม ต่างกันมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่แตกต่างกัน	107
32	เปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทาง การเงินในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม	108
33	เปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ ความเสี่ยงทางการเงินในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม	109
34	เปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็น ข่าวดีในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม	110
35	เปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในอดีต ในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม	111
36	เปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม ในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม	112
37	ผลการทดสอบความแตกต่างการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงระหว่าง กลุ่มอุตสาหกรรมด้วยสถิติ คลุคัส วิวลิส	113
ตารางผนวกที่		
1	ปริมาณประโยชน์การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงจำแนกรายบริษัท และ ประเภทความเสี่ยง	134

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ตัวแบบปัจจัยกำหนดความเสี่ยง (Type of risk parameters)	8
2	สรุปชนิดของความเสี่ยง (Type of risks)	17
3	กรอบแนวคิดการศึกษา	49

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จหรือเป็นไปตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้นั้น มิได้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้อย่างง่ายดายนักในโลกของธุรกิจ เนื่องจากแต่ละองค์กรต่างมีปัจจัยภายในและภายนอกองค์กรที่ต้องเผชิญแตกต่างกันออกไป ปัจจัยเหล่านั้นอาจเกี่ยวข้องกับโดยตรงหรือโดยอ้อมกับธุรกิจก็ได้ ปัจจัยที่ต้องเผชิญเหล่านั้นอาจได้แก่ ภาวะการแข่งขันที่รุนแรงอันเนื่องจากการเปิดเสรีทั้งทางด้านการค้าและการเงินมากขึ้น ปัญหาภาวะเงินเฟ้อ ปัญหาจากนโยบายหรือความมั่นคงทางการเมืองของแต่ละประเทศ รวมไปถึงการต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ข้อบังคับของหน่วยงานกำกับต่างๆที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยต่างๆเหล่านี้อาจกลายเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้ธุรกิจต้องเผชิญกับความไม่แน่นอนในการดำเนินธุรกิจ ก่อให้เกิดความเสี่ยงในด้านต่างๆอาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินธุรกิจในเชิงลบหรือเป็นโอกาสที่ดีก็ได้ ด้วยเหตุนี้ เป็นเรื่องยากที่จะหลีกเลี่ยงปัจจัยความเสี่ยงต่างๆเหล่านั้นได้ ดังเช่นการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเมื่อปีพ.ศ. 2540 ตลอดจนปัจจุบันที่เกิดวิกฤตการณ์สินเชื่อด้วยคุณภาพในประเทศสหรัฐอเมริกา การเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยังเปราะบางของประเทศอุตสาหกรรมหลัก ไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา ยุโรป หรือ ญี่ปุ่น หรือแม้แต่ปัจจัยเงินเฟ้อจากต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำและเงินเดือนข้าราชการ จนนำมาสู่การปรับเพิ่มราคาสินค้า และปรับเพิ่มอัตราดอกเบี้ย ในที่สุด (กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 2554) เหตุการณ์เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจทุกภาคส่วนของโลก และไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือ มองข้ามปัญหาเหล่านี้ไปได้แม้แต่น้อย

หากมองย้อนกลับไปตั้งแต่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจเมื่อปีพ.ศ. 2540 หลายๆองค์กรไม่ว่าจะเป็นบริษัท หน่วยงานกำกับดูแล ต่างได้รับบทเรียนในครั้งนั้นกันถ้วนหน้า และพยายามปรับตัวด้วยการเพิ่มความระมัดระวังในการดำเนินธุรกิจให้มากขึ้น จนอาจกล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแนวความคิดในการบริหารธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญ นั่นคือจากการสร้างกำไรสูงสุด (maximize profit) มาเป็นการดำเนินธุรกิจควบคู่กับการกำกับดูแลกิจการที่ดี ในบางองค์กรได้มีการนำแนวทางการบริหารธุรกิจควบคู่กับการบริหารความเสี่ยงมาปรับใช้ในองค์กร จนปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่า การบริหารธุรกิจควบคู่การบริหารความเสี่ยงเป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้กิจการสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ขณะที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลต่างตระหนัก และให้ความสำคัญถึงปัญหาที่เคยเกิดขึ้นมา จึงได้พยายามหาแนวทางหรือมาตรการป้องกัน

ต่าง ๆ นำมากำหนดเป็นข้อบังคับกับบริษัทต่าง ๆ เช่น กสท.ได้ออกแนวทางการบริหารความเสี่ยง ในปี 2547 มาเป็นกรอบแนวคิดสำคัญสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นำไปปรับใช้ในการบริหารจัดการความเสี่ยงในองค์กร

ความเสี่ยงจึงได้กลายเป็นหัวใจสำคัญสำหรับองค์กร และไม่จำกัดอยู่เฉพาะแต่บริษัทจดทะเบียน เพราะความเสี่ยงสามารถเป็นได้ทั้งโอกาสที่จะทำให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้อันส่งผลดีต่อองค์กร แต่นัยหนึ่งสามารถเป็นข้อจำกัดในการดำเนินธุรกิจที่อาจส่งผลให้องค์กรไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ได้ การบริหารจัดการความเสี่ยงและการนำเสนอข้อมูลความเสี่ยงที่กิจการเผชิญอยู่จึงถือเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้ใช้ข้อมูลซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียของกิจการ เช่น นักลงทุน เจ้าหนี้ ผู้ถือหุ้น เป็นต้น แม้ว่าข้อมูลความเสี่ยงเหล่านี้ผู้มีส่วนได้เสียนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันก็ตาม เช่น นักลงทุนใช้เป็นข้อมูลเพื่อการตัดสินใจลงทุน เจ้าหนี้อาจใช้เพื่อประเมินการเป็นพันธมิตรทางธุรกิจ เป็นต้น

ที่ผ่านมาหน่วยงานที่กำกับดูแลบริษัทจดทะเบียน ยังไม่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์หรือรูปแบบสำหรับการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการความเสี่ยงของกิจการออกมาอย่างเป็นรูปธรรม แต่สำหรับงบการเงินนั้น มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 48 เรื่องการแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเครื่องมือทางการเงิน (ปัจจุบัน คือฉบับที่ 32 (ปรับปรุง 2550) ตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 12/2552) ได้กำหนดหลักเกณฑ์การเปิดเผยถึงระดับการใช้เครื่องมือทางการเงิน ความเสี่ยงและวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงให้อธิบายถึงนโยบายการควบคุมความเสี่ยงของเครื่องมือทางการเงินและนโยบายอื่นเพื่อให้ผู้ใช้ข้อมูลนำไปพิจารณาได้ ความเสี่ยงที่ต้องเปิดเผยได้แก่ ความเสี่ยงด้านราคา ความเสี่ยงด้านการให้สินเชื่อ ความเสี่ยงสภาพคล่อง และความเสี่ยงด้านกระแสเงินสด

แม้ว่ากิจการจะมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในหมายเหตุประกอบงบการเงินและข้อมูลปัจจัยเสี่ยงในแบบแสดงรายการข้อมูลบริษัท (56-1) อยู่บ้าง แต่ข้อมูลทั้ง 2 แหล่งดังกล่าวอาจจะไม่เพียงพอ เนื่องจากในหมายเหตุประกอบงบการเงินจะเปิดเผยเฉพาะความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือทางการเงินที่บริษัทนำมาใช้ป้องกันความเสี่ยงตามมาตรฐานการบัญชีซึ่งมีการกำหนดขอบเขตให้เปิดเผย ที่มีความซับซ้อนและยากที่จะเข้าใจได้ ขณะที่ในแบบ 56-1 จะเป็นการเปิดเผยความเสี่ยงทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับบริษัทอย่างกว้าง ๆ ไม่เจาะจง เนื้อหาอาจไม่เพียงพอหากต้องการนำข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ เช่น การลงทุน การให้กู้ยืม เป็นต้น ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลที่ดีควรมีการวิเคราะห์ และอธิบายรายการให้ชัดเจนมากขึ้น

คำอธิบายและการวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน หรือ MD&A หมายถึง คำอธิบายและการวิเคราะห์ของฝ่ายบริหาร เพื่ออธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตและคาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งจะส่งผลให้การตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจของผู้ใช้ข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการลงทุนของผู้ลงทุน (โชติญาณ หิตะพงศ์, 2548) นอกเหนือจากฐานะการเงินและผลการดำเนินงานที่เปลี่ยนแปลงไปแล้ว ผู้บริหารยังนำเสนอปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน ตลอดจนทิศทางและนโยบายการดำเนินงานในอนาคต แหล่งเงินทุนและสภาพคล่องของกระแสเงินสดของบริษัทเพิ่มเติมอีกด้วย หากผู้บริหารสามารถอธิบายเหตุผลและผลกระทบในสิ่งที่ได้ตัดสินใจดำเนินการไปแล้วได้อย่างชัดเจน และครบถ้วนแล้ว ข้อมูลนั้นย่อมก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้ใช้ข้อมูล นำไปวิเคราะห์ และประเมินฐานะของกิจการ ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น ตลอดจนการดำรงอยู่ของกิจการ MD&A จึงถือว่าเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญที่ถูกกำหนดให้จัดทำและนำเสนอต่อผู้ถือหุ้นผ่านรายงานประจำปี

รายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนนอกจากจะมี MD&A ข้อมูลตามแบบ 56-1 และหมายเหตุประกอบงบการเงินแล้ว ยังมีข้อมูลส่วนอื่นๆที่มีความสำคัญต่อผู้ใช้ข้อมูลสามารถนำไปใช้ประกอบเพิ่มเติมได้ เช่น สารจากประธานกรรมการ รายงานจากคณะกรรมการตรวจสอบ รายงานของผู้สอบบัญชี โครงสร้างการถือหุ้นและการจัดการ รวมถึงรายงานการบริหารความเสี่ยงองค์กร ซึ่งที่จัดทำและเปิดเผยบนหลักการบริหารความเสี่ยงองค์กรตามแนวทาง COSO และเป็นการเปิดเผยโดยสมัครใจของกิจการ

ที่ผ่านมาอาจจะพบงานวิจัยในประเทศไทยที่ศึกษาเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนอยู่บ้าง แต่โดยส่วนใหญ่พบว่าปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่สูงมาก และพบการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในหัวข้อ ปัจจัยเสี่ยง และหมายเหตุประกอบงบการเงินมากที่สุด รูปแบบเนื้อหาที่พบในหัวข้อปัจจัยเสี่ยงนั้น เป็นการอธิบายเนื้อหามากกว่าการมุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลในรูปแบบข้อมูลที่เป็นผลกระทบทางการเงิน การอธิบายเนื้อหาจะประกอบไปด้วย นโยบายการบริหารความเสี่ยง อธิบายเหตุการณ์ความเสี่ยง และความหมายของความเสี่ยง ตลอดจนแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงแต่ละประเภทนั้นๆ แต่ไม่มีการเปิดเผยโอกาสที่ความเสี่ยงนั้นจะเกิดขึ้นเลย

รูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงถือเป็นเรื่องสำคัญ และควรมีความน่าสนใจ ด้วยการตั้งจุดมุ่งหมายให้ผู้ใช้ข้อมูลสามารถนำข้อมูลไปใช้ประกอบการตัดสินใจได้ ดังนั้นบริษัทจดทะเบียนจึงไม่ควรคำนึงถึงเฉพาะแค่เป็นการเปิดเผยเพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับ

ของหน่วยงานกำกับดูแลเพียงอย่างเดียว แต่สิ่งสำคัญคือต้องเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูล ซึ่งข้อมูลที่ตีควรรนำไปวิเคราะห์หรือคาดการณ์แนวโน้มการดำเนินธุรกิจของบริษัทในอนาคตได้

รูปแบบเนื้อหาการเปิดเผย ความเสี่ยงอาจมีการจัดแบ่งประเภท หมวดหมู่ที่แตกต่างกันออกไปตามความเกี่ยวข้องในเรื่องนั้นๆ เช่น เจริญ เจษฎาวัลย์ (2545) แบ่งประเภทความเสี่ยงเป็นความเสี่ยงที่เป็นปัจจัยภายนอกกับความเสี่ยงที่เป็นปัจจัยภายใน Cabedo and Tirodo (2004) แบ่งประเภทความเสี่ยงออกเป็นความเสี่ยงหลักของธุรกิจกับความเสี่ยงที่นักลงทุนต้องเผชิญ นพพร พรวิจิตรเจริญ (2546); Linsley and Shrives (2006) แบ่งประเภทความเสี่ยงออกเป็นความเสี่ยงทางการเงิน กับความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ตัวอย่างเช่น ความเสี่ยงจากตลาด อาจจัดเป็นความเสี่ยงที่เป็นปัจจัยภายนอก หรือ ความเสี่ยงที่นักลงทุนต้องเผชิญ หรือ ความเสี่ยงทางการเงิน เป็นต้น

Linsley and Shrives (2006) แบ่งประเภทความเสี่ยงในการศึกษาในรูปแบบเนื้อหาของ การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปี ค.ศ. 2000 ของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม FTSE 100 ประเทศสหราชอาณาจักร ออกเป็นการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเกี่ยวกับรายการที่ไม่ใช่ทางการเงินกับความเสี่ยงที่เป็นรายการทางการเงินแล้ว ยังแบ่งเป็นการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เกิดขึ้นแล้วกับความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต และการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในด้านดีและไม่ดี นับว่าเป็นมุมมองใหม่ๆที่น่าสนใจ และควรศึกษาเพิ่มเติมสำหรับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในรูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย อ้างอิงประเภทความเสี่ยงของ Linsley and Shrives (2006) ด้วยการแบ่งประเภทการเปิดเผยความเสี่ยงเป็น ความเสี่ยงทางการเงิน กับความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี กับความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต กับความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต และความเสียงรวม รวมถึงศึกษาเพิ่มเติมถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆของบริษัท กับรูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงแต่ละประเภทว่ามีความสำคัญต่อกันหรือไม่ เป็นไปในทิศทางใด แต่เนื่องจากรูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไทย มีรูปแบบเนื้อหาตามความสมัครใจ การศึกษาครั้งนี้จึงสนใจศึกษาจากรายงานประจำปีพ.ศ. 2551 ของบริษัทจดทะเบียนกลุ่ม SET-100 เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มี market capitalization สูงถึงร้อยละ 79 ของมูลค่าตลาดรวมทั้งหมด ณ ธันวาคม 2551 (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2552) ถือได้ว่าเป็นกลุ่มบริษัทจดทะเบียนที่มีขนาดใหญ่ และน่าจะมีนักลงทุนให้ความสนใจลงทุนเป็นจำนวนมาก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆของบริษัท ได้แก่ ขนาด โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างการเป็นเจ้าของ สภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท อายุการดำเนินงาน ประเภทผู้สอบบัญชี คณะกรรมการบริหาร ความเสี่ยง และประเภทอุตสาหกรรม กับรูปแบบเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

1. ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เจาะนับจำนวนประโยคในรายงานประจำปีพ.ศ. 2551 (ฉบับภาษาอังกฤษ) เนื่องจากสามารถระบุจำนวนประโยคได้อย่างถูกต้องและชัดเจน จากการมีเครื่องหมายหัพภาค (.) ของบริษัทจดทะเบียนกลุ่ม SET 100 (ตามรายชื่อหลักทรัพย์ที่นำมาทำการคำนวณค่าดัชนีระหว่าง 1 ก.ค. 2551 ถึง 31 ธ.ค. 2551) ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่
 - 1.1 กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินจำนวน 19 บริษัท
 - 1.2 กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างจำนวน 27 บริษัท
 - 1.3 กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรจำนวน 11 บริษัท
 - 1.4 กลุ่มอุตสาหกรรมบริการจำนวน 18 บริษัท
 - 1.5 กลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ จำนวน 24 บริษัท (ประกอบด้วยอุตสาหกรรมเกษตร และอุตสาหกรรมอาหารจำนวน 5 บริษัท อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมจำนวน 9 บริษัท และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีจำนวน 11 บริษัท)

2. การศึกษารูปแบบเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงจำแนกเป็น 4 กลุ่ม 7 ประเภท ตาม Linsley and Shrive (2006) ดังนี้

- 2.1 ความเสี่ยงทางการเงินกับความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน
- 2.2 ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดีกับความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย
- 2.3 ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตกับความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต
- 2.4 ความเสี่ยงรวม

3. ระยะเวลาในการศึกษา ในเดือนพฤศจิกายน 2551 ถึง เดือนธันวาคม 2553

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนให้หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องในการกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนกำหนดแนวทางหรือรูปแบบการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงขององค์กรได้อย่างเหมาะสมและเป็นประโยชน์มากขึ้น
2. บริษัทจดทะเบียนสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงหรือเป็นแนวทางปฏิบัติในการจัดทำและเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง ตลอดจนการบริหารจัดการความเสี่ยงขององค์กร
3. เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ใช้อยู่ข้อมูลถึงประโยชน์และความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่บริษัทจดทะเบียนจัดทำและนำเสนอในรายงานประจำปี เพื่อให้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

รูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง
คุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับรูปแบบเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของบริษัทที่จ
ทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลการศึกษา
ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ส่วนที่ 1 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความเสี่ยง ประกอบด้วย

นิยาม
ลักษณะของความเสี่ยง
ประเภทความเสี่ยง

ส่วนที่ 2 การเปิดเผยความเสี่ยงตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกอบด้วย

ประเทศไทย
ประเทศสหราชอาณาจักร

ส่วนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง
การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูล

ส่วนที่ 4 กรอบแนวคิดและสมมติฐานการศึกษา

กรอบแนวคิดการศึกษา
สมมติฐานการศึกษา

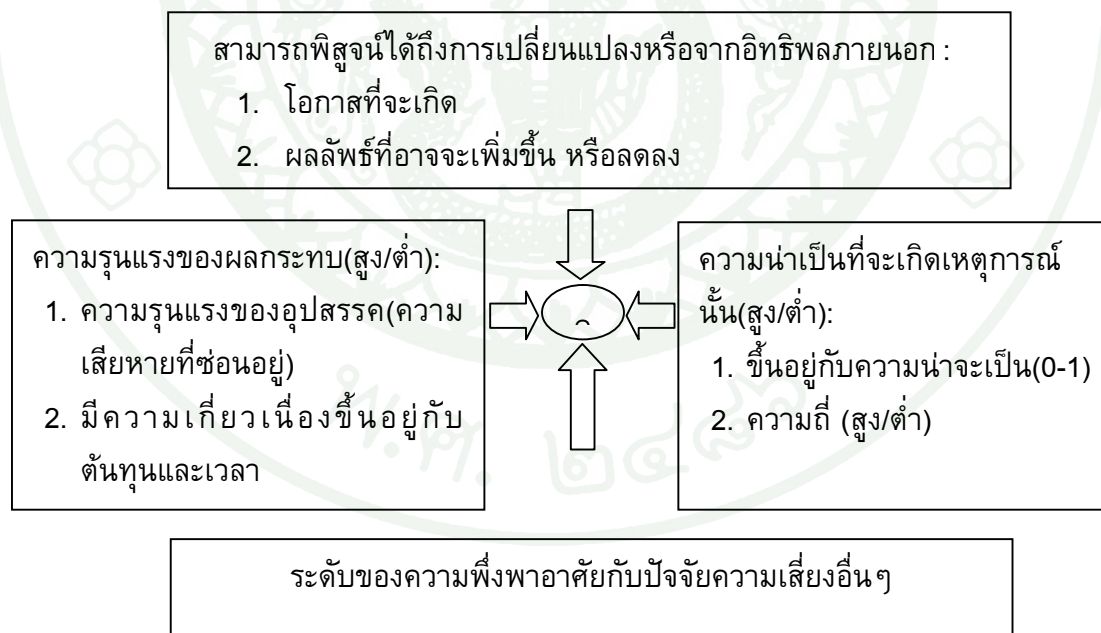
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความเสี่ยง

นิยาม “ความเสี่ยง”

คำว่า “ความเสี่ยง” สันนิษฐานว่าอาจจะมีที่มาจากภาษาอารบิก คือคำว่า risq หรือมาจากภาษาละติน คือคำว่า riscum (Kedar, 1970) คำว่า risq ในภาษาอารบิกสื่อถึง “อะไรก็ตามที่ทำให้เรา” โดยพระเจ้า (และเราจะเรียกว่ากำไร) และมีความหมายว่า “เป็นสิ่งที่ไม่เจตนาแต่ให้ผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์”

สำหรับคำว่า riscum ในภาษาละติน มีที่มาอย่างน่าอัศจรรย์ว่า “เปรียบเสมือนแนวหินปะการังที่เกิดขึ้นรอบๆ เกาะที่ใช้เป็นเส้นทางเดินเรืออันยาวไกลและต้องเห็นเด่นชัด เทียบเท่าว่าความเสี่ยงเป็นสิ่งที่เกิดโดยไม่ตั้งใจและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นที่ไม่น่าพึงพอใจ” (Merna and Al-Thani, 2005)

ความเสี่ยงประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

ภาพที่ 1 ตัวแบบปัจจัยกำหนดความเสี่ยง (type of risk parameters)

ที่มา: เจริญ เจษฎาวลย์ (2545)

มิติของความเสี่ยง (dimensions of risk) จึงแบ่งได้เป็น

1. โอกาสที่จะเกิดบางสิ่งบางอย่างในเวลาที่กำหนดไว้
2. เป็นแนวทางอย่างง่าย ๆ แต่ยากจะนำไปปรับใช้

ด้วยมิติดังกล่าวจึงมีการให้คำจำกัดความคำว่า “ความเสี่ยง” แตกต่างกันไปดังเช่น

Watson and Head (1998 cited in Linsley and Shrives, 2006) กล่าวว่า ความเสี่ยง คือสิ่งที่กล่าวถึงในเรื่องของผลลัพธ์ที่ได้จากการตัดสินใจซึ่งสามารถกำหนดเป็นความน่าจะเป็นค่อนข้างแน่นอน ขณะที่ความไม่แน่นอนจะเกิดขึ้นเมื่อมีความเป็นไปได้ที่ไม่สามารถกำหนดขอบเขตของผลลัพธ์ได้

ความเสี่ยงธุรกิจ คือ ขนาดของความไม่แน่นอน ซึ่งเป็นทั้งการได้รับผลประโยชน์ซึ่งได้มาจากที่ธุรกิจสามารถปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ของบริษัท ความเสี่ยงคือหัวใจของกิจการ เพราะว่าเป็นการปฏิบัติที่เป็นไปตามธรรมชาติในการแสวงหาโอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนกลับมาสำหรับเจ้าของกิจการ การสร้างความสมดุลระหว่างความเสี่ยงและรางวัลเป็นหลักสำคัญในการสร้างผลตอบแทนกลับมามากที่สุด (The Institute of Chartered Accountant)

Michel, Dan and Robert (2010) กล่าวว่า ความเสี่ยงที่แท้จริง คือ ต้นทุนใดๆ ขององค์กรที่เพิ่มขึ้นอย่างทันทีทันใดโดยไม่ได้คาดคิดไว้ หรือเป็นต้นทุนอื่นๆที่เกิดขึ้นจากไม่มีที่ไปหรือการสูญเสียเงินที่เราสามารถกำหนดค่าใช้จ่ายที่เราได้คาดไว้ให้เสี่ยงไปได้ ความเสี่ยงตั้งอยู่บนความผันผวนของต้นทุนและรายได้ที่เป็นจริง และเป็นเหมือนว่าเราให้ความสำคัญเฉพาะสิ่งที่เราสามารถเผชิญกับความสูญเสียครั้งใหญ่ที่เป็นไปตามแผนที่ได้กำหนดไว้

เจนเนตร มณีนาถ และคณะ (2548) ได้รวบรวมนิยาม ความเสี่ยง ไว้ดังนี้

1. ความเป็นไปได้ในอันที่จะเกิดความสูญเสียขึ้นหรือการมีอะไรเกิดขึ้นจากความโชคไม่ดี
2. โอกาสที่เอื้อให้เกิดความเสียหายหรือทำให้เกิดผลลัพธ์ในทางตรงกันข้ามกับที่คาดหวังไว้ อันเป็นผลมาจากสิ่งที่เป็นอันตราย
3. ความเป็นไปได้ ที่ทำให้การตระหนักรู้ในความคาดหวังเชิงบวกถูกลบเลื่อนไป

4. ผลลัพธ์ใดๆ ในการกระทำทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจของการตัดสินใจกระทำการ

5. โอกาสในการเกิดขึ้นของอะไรก็ตามที่ส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์

6. อุปสรรคซึ่งทำให้เกิดผลกระทบผกผันต่อความสามารถขององค์กรในอันที่จะบรรลุวัตถุประสงค์หรือทำให้การพัฒนางานไม่มีประสิทธิผลตามกลยุทธ์ที่วางไว้

โดยสรุป ความเสี่ยง คือ เหตุการณ์หรือการกระทำใดๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และจะส่งผลกระทบหรือสร้างความเสียหายหรือความล้มเหลวหรือลดโอกาสที่จะบรรลุความสำเร็จ บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ได้ทั้งในระดับประเทศ องค์กร หน่วยงานและบุคลากรได้

ลักษณะของความเสี่ยง

ประกอบด้วย

1. ความแตกต่างระหว่างความเสี่ยง (risk) กับความไม่แน่นอน(uncertainties)

ความเสี่ยง (risk) มีความแตกต่างจากความไม่แน่นอน (uncertainties) อย่างชัดเจน เนื่องจากความเสี่ยงเป็นเหตุการณ์ที่สามารถคาดการณ์โอกาสที่คาดว่าจะเกิดและกำหนดขนาดของผลกระทบจากเหตุการณ์เหล่านั้นได้ ขณะที่ความไม่แน่นอนจะถูกนำมาใช้ในการบรรยายถึงเหตุการณ์ที่ไม่สามารถคาดการณ์ความน่าจะเป็นของโอกาสในการเกิดเหตุการณ์นั้นได้ ซึ่งจะ เป็นสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างการตัดสินใจที่ดีกับผลลัพธ์ที่ดี ปัจจัยที่จำแนกความเสี่ยงออกจากความไม่แน่นอน คือ

1.1 ความเสี่ยงสามารถระบุความน่าจะเป็นของการเกิดเหตุการณ์และผลกระทบเมื่อเกิดเหตุการณ์นั้นได้ ซึ่งเป็นความหมายโดยนัยของความไม่แน่นอน

1.2 ความเสี่ยงเป็นธรรมชาติของความไม่แน่นอนที่อาจจะเป็นที่ต้องการหรือไม่ต้องการก็ได้

1.3 ความไม่แน่นอนและความเสี่ยงนั้นต้องการเป็นความเข้าใจได้ในการบริหารจัดการที่เหมาะสม

ความไม่แน่นอนจะเกิดขึ้นในสถานการณ์เมื่อผู้ที่ต้องตัดสินใจขาดความรู้ ข้อมูลหรือความเข้าใจในสิ่งที่ต้องตัดสินใจ รวมถึงความเป็นไปได้ของผลลัพธ์ ซึ่งสามารถแสดงได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ความแตกต่างระหว่างความเสี่ยงกับความไม่แน่นอน

ความเสี่ยง		ความไม่แน่นอน
สามารถระบุจำนวนได้	⇒	ไม่สามารถระบุจำนวนได้
การประเมินค่าในเชิงสถิติ	⇒	ความน่าจะเป็นเชิงนามธรรม
ข้อมูลแท้จริง	⇒	การแจ้งความคิดเห็น

2. ความขัดแย้งระหว่างความเสี่ยงกับผลตอบแทน (the conflict of risk and reward)

โดยทั่วไปในตลาดการเงินของโลกหลายๆ กิจกรรมทางการค้า ถ้าต้องการผลสำเร็จที่สูงกว่าผลตอบแทนโดยเฉลี่ยของตลาด ก็มักจะมีการตั้งสมมติฐานความเสี่ยงไว้มากกว่าหนึ่งถือเป็นการโป่งโพงของการแลกเปลี่ยนระหว่างความเสี่ยงและผลตอบแทน ที่เป็นตัวแปรสูงตามไปด้วย การบิดเบือนระหว่างผลประโยชน์กับความไม่โป่งโพงไปตามธรรมชาติของความเสี่ยงไม่ได้ถูกจำกัดอยู่กับการวัดและการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ระดับของแต่ละบริษัท การตัดสินใจเกี่ยวกับความเสี่ยงและผลตอบแทนที่จะได้รับได้กลายเป็นเรื่องที่ถูกบิดเบือนไปอย่างน่ากังวลในอุตสาหกรรมการเงิน เมื่อวิธีปฏิบัติและข้อกำหนดการกำกับดูแลอุตสาหกรรมการเงินต่ำกว่ามาตรฐาน และย่ำแย่ ดังเช่นที่เกิดเหตุการณ์ วิกฤติการณ์ทางการเงินของสหรัฐอเมริกาเมื่อทศวรรษ 1980 และ ต้น 1990 ผลจากเหตุการณ์แสดงให้เห็นว่าเมื่อผลประโยชน์ที่จะได้สูงมากเพียงพอ หน่วยงานกำกับดูแลทั่วโลกทั้งหมดได้มีการสมรู้ร่วมคิดกับธนาคารในประเทศอนุญาตให้มีการไม่บันทึกหรือบันทึกสินทรัพย์เสี่ยงด้วยมูลค่าที่ไม่ถูกต้อง ในงบดุลของกิจการโดยไม่มีจริงจึงมีความน่ากลัวสำหรับรายการที่ไม่มีการบันทึก และเมื่อกิจการถูกบังคับให้รายงานจึงทำให้เกิดการล้มละลายและวิกฤติการณ์ทางการเงินของโลกอย่างฉับพลันในที่สุด

จากกรณีเหล่านี้อาจมองได้ว่า หน่วยงานกำกับดูแลกำลังคิดว่าการกระทำของบริษัทเหล่านั้นเป็นเรื่องที่ถูกต้อง หรือหน่วยงานกำกับดูแลอาจจะไม่สามารถควบคุมดูแลได้ทั่วถึง จึงต้องปล่อยให้เรื่องเหล่านั้นผ่านไป ด้วยสาเหตุนี้จึงเป็นที่มาของ ความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐานที่ไม่ดีในการวัดความเสี่ยงกับความขัดแย้งของผลประโยชน์ซึ่งมีความผิดปกติกของอำนาจการควบคุมในระดับต่างๆมากมาย ทั้งภายในและภายนอกขององค์กร (Michel, Dan and Robert, 2010)

การบริหารความเสี่ยงจึงมีประโยชน์ และมีบทบาทมากขึ้นในการสร้างความสมดุลระหว่างการเจริญเติบโต ความเสี่ยงและผลตอบแทนของธุรกิจ

ประเภทของความเสี่ยง (Type of Risks)

Linsley and Shrives (2006) ได้แบ่งประเภทความเสี่ยงออกเป็น 7 ประเภท ดังนี้

1. ความเสี่ยงทางการเงิน
 - 1.1 ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน
 - 1.2 ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย
 - 1.3 ความเสี่ยงจากราคาสินค้า
 - 1.4 ความเสี่ยงด้านเครดิต
 - 1.5 ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง
2. ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน
 - 2.1 ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ
 - 2.2 ความเสี่ยงในการมอบอำนาจ
 - 2.3 ความเสี่ยงเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลและเทคโนโลยี
 - 2.4 ความเสี่ยงในเรื่องความซื่อตรง
 - 2.5 ความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์
3. ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี
4. ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย
5. ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต
6. ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต
7. ความเสี่ยงรวม

1. ความเสี่ยงทางการเงิน (financial risks) หมายถึง ความเสี่ยงที่มีผลโดยตรงต่อการสูญเสียสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงิน กระแสเงินสดสุทธิของกิจการ ความเสี่ยงทางการเงินจะให้ความสำคัญในสภาพแวดล้อมของเหตุการณ์ทางการเงิน เนื่องจากส่งผลกระทบโดยรวมต่อกิจการ ความเสี่ยงทางการเงิน ประกอบด้วย

1.1 ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน (exchange risk or foreign exchange risk) คือผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในอัตราแลกเปลี่ยน โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของราคาในเชิงของหนี้สินที่จะต้องจ่าย ซึ่งเป็นความเสี่ยงพื้นฐานทั่วไปของบริษัทที่มีการติดต่อกับตลาดต่างประเทศที่มีการใช้สกุลเงินมากกว่า 1 สกุลเงิน อีกนัยหนึ่ง ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนอาจเกิดเพิ่มขึ้นเนื่องจากการเปิดสัญญาป้องกันความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ไม่ถูกเวลาตามธรรมชาติของการดำเนินธุรกิจมากกว่าการป้องกันความเสี่ยงเพื่อการค้าขายเงินตราต่างประเทศ ความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนอาจก่อให้เกิดผลตอบแทนจากการลงทุนที่แพงขึ้นได้ ส่งผลให้กิจการสูญเสียโอกาสในการแข่งขันกับคู่แข่งในต่างประเทศ อาจก่อให้เกิดผลขาดทุนจากการดำเนินงานจำนวนมาก เกิดความไม่แน่นอนในการลงทุน โดยปัจจัยหลักที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน มักเกิดจากความไม่สัมพันธ์กันระหว่างความเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนกับความผันผวนของอัตราดอกเบี้ยระหว่างประเทศ ตลอดจนการให้ความสำคัญและยอมรับว่าอัตราแลกเปลี่ยนเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความเสี่ยงตลาด

1.2 ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย (interest risk) หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย หรืออีกนัยหนึ่งคือการเปลี่ยนแปลงในราคาของเงิน ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ยที่เป็นพื้นฐานที่สุดคือ การลดลงของรายได้ประจำจากหลักทรัพย์อันมีผลมาจากอัตราดอกเบี้ยในตลาดลดลง บริษัทจะไม่มี การป้องกันความเสี่ยงประเภทนี้เนื่องจากที่เป็นอยู่ความเสี่ยงนี้ต้องได้รับการบริหารในตลาดการเงินให้สำเร็จลุล่วง

1.3 ความเสี่ยงจากราคาสินค้า (commodity risk) ความเสี่ยงนี้เกิดจากการขาดทุนของความไม่คงที่และไม่เป็นไปตามการคาดการณ์ในราคาสินค้า ซึ่งมีผลกระทบต่อทุกประเภทบริษัท การถือครองสินค้าเอาไว้เพื่อการดำเนินกิจการ หากเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ได้คาดการณ์ไว้ในราคาตลาดของวัตถุดิบและผลผลิตที่ได้จากกระบวนการผลิตหรือกระบวนการเชิงพาณิชย์ของบริษัท อาจจะมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อกระแสเงินสดสุทธิของกิจการ โดยธรรมชาติของความเสี่ยงด้านสินค้า เกิดขึ้นเนื่องจากสินค้าส่วนใหญ่ที่มีการซื้อขายในตลาดจะมีผู้จำหน่ายเพียงไม่กี่ราย ซึ่งผู้จำหน่ายเหล่านี้สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงในราคาได้ ความผันผวนของการซื้อขายจริงถี่ๆ แล้วบ่อยครั้งจะมาพร้อมกับการสร้างความผันผวนของราคาให้อยู่ในระดับสูง สำหรับปัจจัยพื้นฐานอื่นๆ ที่จะส่งผลต่อราคาสินค้าอาจได้แก่ ต้นทุนการเก็บรักษาที่ผันแปรไปตามตลาดซื้อขายสินค้านั้นๆ จากปัจจัยดังกล่าว โดยทั่วไปราคาสินค้าจึงมีการเปลี่ยนแปลงสูงและไม่ต่อเนื่องกัน ทั้งนี้สินค้าสามารถจัดประเภทได้ตามคุณลักษณะ เช่น hard commodities เป็นสินค้าที่ไม่เน่าเปื่อย โดยมีการแบ่งตลาดเป็น โลหะมีค่า (precious metals) ได้แก่ ทองคำ เงิน และแพลตตินั่ม ซึ่งเป็นสินค้าที่มีมูลค่าและหรือน้ำหนักสูง เป็นต้น กับ โลหะ

ไม่มีค่า (base betas) ซึ่งได้แก่ ทองแดง สังกะสี และดีบุก เป็นต้น กับ soft commodities ที่มีอายุสั้น เก็บรักษาได้ยากโดยส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าเกษตร เช่น ข้าว กาแฟ น้ำตาล และ สินค้าพลังงาน ได้แก่ น้ำมัน ก๊าซ ไฟฟ้า และผลิตภัณฑ์พลังงานอื่นๆ

1.4 ความเสี่ยงด้านเครดิต (credit risk) คือความเป็นไปได้ของการลดลงในมูลค่าที่แท้จริงของหลักทรัพย์ในการลงทุนจากลูกค้าของบริษัทที่อาจเกิดขึ้นเนื่องจากคุณภาพของการให้สินเชื่อที่แย่งจากหลักทรัพย์ที่ลงทุนเกินกว่าเวลาปกติ หรือที่รู้จักกันในนาม ความเสี่ยงที่ไม่สามารถใช้หนี้สินได้เพียงพอ ซึ่งจะมีความเชื่อมโยงกับคุณภาพสินเชื่อที่แย่งในหลักทรัพย์เพื่อการลงทุนนั้น อาจจะเป็นจำนวนมากเมื่อมีความเป็นไปได้สูงที่บริษัทไม่สามารถรักษาสมดุลของสินเชื่อได้ หรืออีกนัยหนึ่ง ความเสี่ยงด้านเครดิตเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในคุณภาพของสินเชื่อของหน่วยงานที่เข้าทำสัญญาซึ่งส่งผลต่อมูลค่าของหลักทรัพย์ หรือการที่หน่วยงานที่สามผิดสัญญา ด้วยการยกเลิกสัญญาก่อนกำหนดหรือการไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาหรือภาระผูกพันที่กำหนดไว้ได้ การจัดให้มีการเปิดเผยการจัดอันดับความเสี่ยงของหน่วยงานที่เข้าทำสัญญาจากบริษัทจัดอันดับความเสี่ยง เป็นแนวทางหนึ่งเพื่อให้สามารถลดความเสี่ยงของหน่วยงานที่เข้าทำสัญญาได้

1.5 ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง (liquidity risk) คือ ความเสี่ยงที่กิจการจะเผชิญกับความยุ่งยากในการระดมทุนให้เพียงพอและทันเวลาต่อการปฏิบัติตามภาระผูกพันที่มีอยู่ ความเสี่ยงประเภทนี้สามารถจัดการได้โดยการถือเงินสดหรือรายการเทียบเท่าเงินสดไว้ในมือแทนการกำหนดวงเงินสินเชื่อ การเผื่อสำรองอำนาจการซื้อ (หมายถึงรวมถึงจำนวนที่สามารถจัดหาได้จากหน่วยงานที่สาม ด้วยการกู้ยืมแลกกับสินทรัพย์ภายใต้เงื่อนไขตลาดที่กำหนดไว้) และความเสี่ยงสภาพคล่องที่อาจเกิดจากการที่กิจการไม่สามารถเรียกเก็บลูกหนี้ได้ทันเวลาด้วยราคาที่ใกล้เคียงกับราคาตามบัญชี โดยทั่วไปความเสี่ยงกลุ่มนี้ยากที่จะกำหนดจำนวนได้แต่สามารถลดได้ด้วยการบริหารจัดการ

2. ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน (non-financial risks) เป็นความเสี่ยงที่ไม่ได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อสินทรัพย์และหนี้สินทางการเงิน ตลอดจนกระแสเงินสดสุทธิในอนาคตของกิจการสามารถจำแนกได้ดังนี้

2.1 ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (operations risk) คือความเสี่ยงที่เกิดจากความผิดพลาดหรือผลเสียหายในกระบวนการปฏิบัติงาน โดยส่วนใหญ่เป็นเรื่องเกี่ยวกับความพึงพอใจของลูกค้า (customer satisfaction) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (product development) ความมีประสิทธิภาพและผลงาน (efficiency and performance) แหล่งทรัพยากร (sourcing) สินค้า

ด้อยคุณภาพ (stock obsolescence and shrinkage) ผลิตภัณฑ์ หรือบริการล้มเหลว (product and service failure) สภาพแวดล้อม สุขภาพและความปลอดภัย (environmental health and safety) ความล้าสมัยในตราสินค้า (brand name erosion) รวมถึงความเสียหายที่เกิดจากการทำสัญญาตราสารอนุพันธ์ (derivative trading) เนื่องจากการค้าตราสารอนุพันธ์โดยธรรมชาติมักเป็นการใช้อำนาจการตัดสินใจจึงมีความโน้มเอียงไปทางความเสี่ยงด้านปฏิบัติการมากกว่าเป็นเรื่องการเงิน มูลค่าของตราสารอนุพันธ์ที่ซับซ้อนถูกสร้างจากการพิจารณาถึงความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน การสร้างข้อจำกัดของการควบคุมมาก ๆ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้ธุรกิจหลีกเลี่ยงการขาดทุนจำนวนมาก

2.2 ความเสี่ยงในการมอบอำนาจ (empowerment risk) เป็นความเสี่ยงในเรื่องทักษะความเป็นผู้นำและการบริหารจัดการ (leadership and management) การจ้างหน่วยงานภายนอก (outsourcing) เครื่องจูงใจในการปฏิบัติงาน (performance incentives) การปรับเปลี่ยนใดๆ โดยทันที (change readiness) รวมถึงการสื่อสารภายในองค์กร (communication)

2.3 ความเสี่ยงเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลและเทคโนโลยี (information processing and technology risk) ซึ่งได้แก่ ความเสี่ยงจากการทุจริต (integrity) ความเสี่ยงจากการเข้าถึงฐานข้อมูล (access) ความเสี่ยงจากช่องทางการเข้าถึงข้อมูล (availability) และความเสี่ยงจากโครงสร้างของระบบ (infrastructure)

2.4 ความเสี่ยงในเรื่องความซื่อตรง (integrity risk) ได้แก่ การทุจริตของผู้บริหารและพนักงาน (management and employee fraud) เช่นการกดปุ่มคอมพิวเตอร์ผิดพลาด การทำลายข้อมูล เป็นต้น การกระทำผิดกฎหมาย ขอบังคับ (illegal acts) ตัวอย่างเช่น หน่วยงานที่เข้าทำสัญญาอาจจะไม่มีอำนาจตามกฎหมายหรืออำนาจการควบคุมดูแลในการสร้างรายการที่เกี่ยวกับความเสี่ยงหรือในตลาดอนุพันธ์นั้น ความเสี่ยงทางกฎหมายบ่อยครั้งเกิดจากหน่วยงานเข้าทำสัญญา นักลงทุน หรือการสูญเสียเงินจากรายการและการตัดสินใจในการเปิดช่องให้โดยหลีกเลี่ยงการประชุมการจัดการหนี้สินนั้น และความเสี่ยงชื่อเสียง (reputation) ถือเป็นความเสี่ยงใหม่อีกมิติหนึ่งหลังจากเกิดเรื่องอื้อฉาวทางด้านบัญชี เกี่ยวกับการโกงผู้ถือหุ้น ผู้ถือหุ้นกู้และพนักงาน ของ Enron WorldCom และหลายบริษัทยักษ์ใหญ่ในตลาดหุ้นเมื่อปลายปี 1990 โดยมีที่มาจากการไม่มีการตั้งข้อสงสัยใดๆ อันเนื่องจากการมีภาพลักษณ์และมีชื่อเสียงดี กรณีนี้จึงกลายเป็นส่วนหนึ่งที่ก่อให้เกิดการโกง ขณะที่บริษัทอื่นๆ ต่างยังเป็นบริษัทที่สดใสในมุมมองของธนาคาร จึงทำให้ผู้เชี่ยวชาญหันมาให้ความสนใจกับความเสี่ยงเรื่องเสียชื่อเสียง โดยเฉพาะกลุ่มธุรกิจการเงินเนื่องจากต้องเก็บรักษาความลับของลูกค้าจำนวนมาก จึงควรให้ความสำคัญเหมือนกับความเสี่ยงตลาดและความเสี่ยงด้านสินเชื่อ

2.5 ความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ (strategic risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในสภาวะทางเศรษฐกิจ ที่อาจก่อให้เกิดความไม่แน่นอนในระดับสูง และอาจส่งผลกระทบต่อความต่อเนื่องในผลประกอบการของบริษัทรวมถึงการสร้างความมั่นคงแก่กิจการ ตัวอย่างของความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ ได้แก่ สภาพแวดล้อม (environmental scan) สภาวะของอุตสาหกรรม (industry) ความมั่นคงของธุรกิจ (business portfolio) คู่แข่งขัน (competitors) ราคาสินค้า (pricing) การสร้างคุณค่าทางธุรกิจ (valuation) การวางแผนงาน (planning) วงจรผลิตภัณฑ์ (life cycle) การวัดผลการดำเนินงาน (performance measurement) กฎหมาย ข้อบังคับ กฎระเบียบของหน่วยงานต่างๆ (regulatory) นโยบายของรัฐบาล (sovereign and political) เช่น การเปลี่ยนแปลงกฎหมายภาษี

3. ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี (good news) หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วหรือมีโอกาสที่จะเกิดขึ้น ก่อให้เกิดหรือคาดว่าจะเกิดผลกระทบที่เอื้อต่อการบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ หรือก่อให้เกิดผลดีต่อฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน ภาพลักษณ์ ความสัมพันธ์หรือเป็นไปตามข้อบังคับของกฎหมายต่อองค์กร

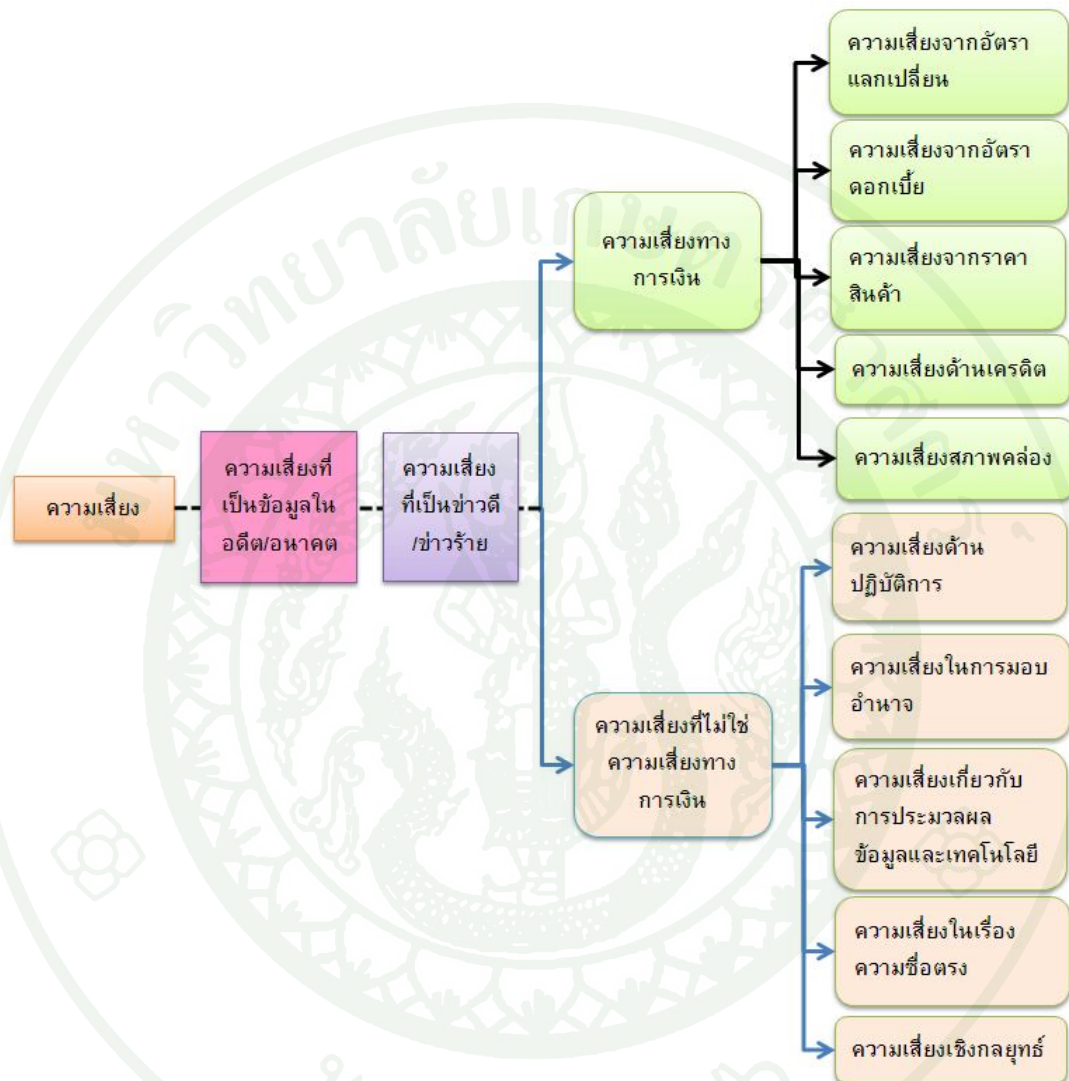
4. ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย (bad news) หมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้วหรือมีโอกาสที่จะเกิดขึ้น แล้วก่อให้เกิดหรือคาดว่าจะเกิดผลกระทบที่นำมาซึ่งสิ่งที่เป็นอันตราย (hazard) ความเสียหาย (harm) อุปสรรค (threat) การเปิดโปง (exposure) ต่อองค์กร เป็นได้ทั้งก่อให้เกิดผลกระทบในทางไม่พึงประสงค์ต่อเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน ภาพลักษณ์ ความสัมพันธ์หรือไม่ถูกต้องตามข้อบังคับของกฎหมายต่อองค์กร

5. ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต (past) หมายถึงเหตุการณ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นแล้ว ซึ่งองค์กรได้รับผลกระทบหรือได้ดำเนินการบริหารจัดการกับผลกระทบที่เกิดขึ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว รวมถึงผลเกี่ยวเนื่องจากเหตุการณ์เหล่านั้นที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อองค์กรในเวลาต่อมา

6. ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต (future) หมายถึงเหตุการณ์และผลกระทบที่สามารถคาดการณ์หรือพยากรณ์โอกาสและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดในอนาคต ไม่ว่าโอกาสหรือผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดนั้นจะก่อให้เกิดผลดีหรือผลกระทบในเชิงลบต่อเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน ภาพลักษณ์ ความสัมพันธ์ หรือไม่ถูกต้องตามข้อบังคับของกฎหมาย ต่อองค์กร

7. ความเสี่ยงรวม หมายถึงเหตุการณ์หรือการกระทำใดๆ ที่เกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้น ภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และจะส่งผลกระทบหรือสร้างความเสียหายหรือความล้มเหลว

หรือลดโอกาสที่จะบรรลุความสำเร็จต่อการบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทั้งในระดับประเทศ องค์กร หน่วยงานและบุคลากรได้

ภาพที่ 2 สรุปชนิดของความเสี่ยง (Type of risks)

การเปิดเผยความเสี่ยงตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ

การดำเนินธุรกิจในปัจจุบันมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจการจึงต้องการทราบความเป็นไปของกิจการตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานเพื่อช่วยในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ ผู้บริหารเป็นผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงินเพื่อตอบสนองความต้องการของ

ผู้ใช้งบการเงิน การเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็น จะช่วยให้งบการเงินมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นและไม่ทำให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจผิดในข้อมูลที่นำเสนอ (เมธากุล เกียรติกระจาย และศิลปพร ศรีจันทพร, 2544) ในส่วนที่ 2 นี้จะกล่าวถึงการเปิดเผยความเสี่ยงตามกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ ดังนี้

1. ประเทศไทย

1.1 มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 48 (ปัจจุบัน คือฉบับที่ 32 (ปรับปรุง 2550) ตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 12/2552)

1.2 การเปิดเผยข้อมูลสำหรับตราสารทางการเงินตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 7 (IFRS 7)

1.3 การเปิดเผยตาม มาตรา 56 และมาตรา 57 ของพระราชบัญญัติ ก.ล.ด.

1.4 กรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนวทางของ COSO

2. ประเทศสหราชอาณาจักร

การจัดทำรายงานความเสี่ยงตามข้อกำหนด Briefing 06.02 No surprises: Working for better risk reporting

ประเทศไทย

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นอกจากต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับโดยทั่วไปแล้ว ยังต้องปฏิบัติตามข้อบังคับของสำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอีกด้วย และสำหรับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียน จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดดังนี้

1. มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 48 เรื่อง การแสดงรายการและการเปิดเผยข้อมูลสำหรับเครื่องมือทางการเงิน (ปัจจุบัน คือฉบับที่ 32 (ปรับปรุง 2550) ตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 12/2552) ที่กำหนดให้กิจการแสดงรายการและเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องมือทางการเงิน ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อจำนวนเงิน ระยะเวลา และความไม่แน่นอนของกระแสเงินสดในอนาคตซึ่งเกิดจากเครื่องมือทางการเงินและนโยบายการบัญชีที่ใช้กับเครื่องมือทางการเงินนั้น

โดยสนับสนุนให้กิจการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ลักษณะ และขอบเขตของการใช้เครื่องมือทางการเงิน รวมถึงความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องและนโยบายการควบคุมความเสี่ยงของฝ่ายบริหาร โดยสรุปได้ดังนี้

1.1 นโยบายการบริหารความเสี่ยง/การป้องกันความเสี่ยง

1.2 เปิดเผยลักษณะและเนื้อหา รวมถึงเงื่อนไขและข้อตกลง

1.3 เปิดเผยนโยบายการบัญชีและวิธีการปฏิบัติทางบัญชีรวมถึงเกณฑ์ในการรับรู้รายการและการวัดมูลค่า

1.4 ความเสี่ยงของเครื่องมือทางการเงิน มีดังนี้

1.4.1 ความเสี่ยงด้านราคา มี 3 ประเภท คือ

ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน คือ ความเสี่ยงที่มูลค่าของเครื่องมือทางการเงินจะเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ

ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย คือ ความเสี่ยงที่มูลค่าของเครื่องมือทางการเงินจะเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยในตลาด

ความเสี่ยงจากตลาด คือ ความเสี่ยงที่มูลค่าของเครื่องมือทางการเงินจะเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของราคาตลาด ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงนั้นจะเกิดจากปัจจัยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือทางการเงินหรือผู้ออกเครื่องมือทางการเงินนั้น หรือปัจจัยโดยรวมที่กระทบต่อเครื่องมือทางการเงินทั้งหมดที่มีการซื้อขายกันในตลาด

1.4.2 ความเสี่ยงด้านการให้สินเชื่อ คือ ความเสี่ยงที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่งจะไม่สามารถปฏิบัติตามภาระผูกพันที่ระบุไว้ในเครื่องมือทางการเงินจนทำให้คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเกิดความเสียหายทางการเงิน

1.4.3 ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องหรือความเสี่ยงในการระดมทุนคือ ความเสี่ยงที่กิจการจะเผชิญกับความยุ่งยากในการระดมทุนให้เพียงพอและทันเวลาต่อการปฏิบัติตามภาระ

ผูกพันที่ระบุไว้ในเครื่องมือทางการเงิน ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องอาจเกิดจากการที่กิจการไม่สามารถขายสินทรัพย์ทางการเงินได้ทันเวลาด้วยราคาที่ใกล้เคียงกับมูลค่ายุติธรรม

1.4.4 ความเสี่ยงด้านกระแสเงินสด คือ ความเสี่ยงที่กระแสเงินสดในอนาคตซึ่งเกี่ยวข้องกับเครื่องมือทางการเงินที่เป็นตัวเงินจะมีจำนวนเปลี่ยนแปลงไป

1.5 เปิดเผยมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์หรือหนี้สินทางการเงินแต่ละประเภททั้งที่รับรู้และไม่ได้รับรู้ในงบดุลโดยเปิดเผยถึงวิธีวัดมูลค่าที่ใช้และข้อสมมติในการนำวิธีวัดมูลค่าดังกล่าวมาใช้

1.6 เปิดเผยเกณฑ์ในการรับรู้รายการกำไรและรายการขาดทุนที่เกิดขึ้นแล้วและที่ยังไม่เกิดขึ้นในงบกำไรขาดทุน

1.7 เปิดเผยราคาตามบัญชีและมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ทางการเงินที่แสดงด้วยจำนวนที่สูงกว่ามูลค่ายุติธรรมและเหตุผลที่ไม่ปรับลดราคาตามบัญชีดังกล่าวลง

1.8 เปิดเผยเครื่องมือทางการเงินที่ได้บันทึกบัญชีไว้เพื่อป้องกันความเสี่ยงของรายการบัญชีในอนาคตที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

2. การเปิดเผยข้อมูลสำหรับตราสารทางการเงินตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 7 (IFRS 7) เนื่องจากในปัจจุบัน เทคนิคต่าง ๆ ที่กิจการใช้ในการวัดและบริหารจัดการความเสี่ยงจากตราสารทางการเงินได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงแนวคิดและแนวทางใหม่ ๆ ในการบริหารจัดการความเสี่ยงได้รับการยอมรับมากขึ้น รวมถึงภาครัฐและเอกชนได้ริเริ่มเสนอแนวทางการปรับปรุงกรอบการเปิดเผยข้อมูลสำหรับความเสี่ยงจากตราสารการเงิน ซึ่งเชื่อได้ว่าผู้ใช้งบการเงินจำเป็นต้องทราบข้อมูลและผลกระทบของความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นของกิจการ และวิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยงนั้น ซึ่งข้อมูลดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อการประเมินฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ รวมถึงจำนวน ช่วงเวลา และความไม่แน่นอนของกระแสเงินสดในอนาคต การเปิดเผยข้อมูลสำหรับความเสี่ยงต่าง ๆ ที่มีความโปร่งใสมากขึ้นจะช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจเกี่ยวกับความเสี่ยงและผลตอบแทนได้ดียิ่งขึ้น

การเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 7 (IFRS 7) นอกจากจะให้กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลโดยสรุปเกี่ยวกับนโยบายการบัญชีที่สำคัญ เกณฑ์การ

วัดค่าที่ใช้ในการจัดทำงบการเงิน รวมทั้งนโยบายการบัญชีอื่นๆที่จำเป็นต่อความเข้าใจในงบการเงินแล้ว ยังกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ ดังนี้

2.1 การบัญชีป้องกันความเสี่ยง กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลโดยแยกเป็นการป้องกันความเสี่ยงแต่ละประเภทที่กำหนดตามมาตรฐานการบัญชีฉบับนี้ เรื่องการรับรู้และการวัดมูลค่าตราสารการเงิน (กล่าวคือ การป้องกันความเสี่ยงในมูลค่ายุติธรรม การป้องกันความเสี่ยงในกระแสเงินสด และการป้องกันความเสี่ยงของเงินลงทุนสุทธิในการดำเนินงานในต่างประเทศ) ดังนี้

2.1.1 รายละเอียดของการป้องกันความเสี่ยงแต่ละประเภท

2.1.2 รายละเอียดของตราสารทางการเงินที่กำหนดให้เป็นตราสารป้องกันความเสี่ยง รวมทั้งมูลค่ายุติธรรมของตราสารการเงินดังกล่าว ณ วันที่ในรายงาน

2.1.3 ลักษณะของความเสี่ยงที่มีการป้องกัน

2.2 กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลสำหรับการป้องกันความเสี่ยงในกระแสเงินสด ดังนี้

2.2.1 งวดบัญชีที่คาดว่ากระแสเงินสดจะเกิดขึ้น และงวดบัญชีที่คาดว่ากระแสเงินสดดังกล่าวจะกระทบต่อกำไรหรือขาดทุน

2.2.2 รายละเอียดของรายการคาดการณ์ใดๆ ซึ่งได้ถือปฏิบัติตามการบัญชีป้องกันความเสี่ยงมาในอดีตแต่ปัจจุบันคาดว่ารายการดังกล่าวจะไม่เกิดขึ้นแล้ว

2.2.3 จำนวนที่มีการรับรู้ในส่วนของผู้เจ้าของในระหว่างงวด

2.2.4 จำนวนที่ได้โอนออกจากส่วนของผู้เจ้าของและรับรู้ในงบกำไรขาดทุนในระหว่างงวด ให้แสดงจำนวนที่รับรู้ในรายการแต่ละบรรทัดของงบกำไรขาดทุน

2.2.5 จำนวนที่ได้โอนออกจากส่วนของผู้เจ้าของในระหว่างงวด และนำมารวมไว้ในต้นทุนเริ่มแรกหรือมูลค่าตามบัญชีอื่นของสินทรัพย์ที่ไม่ใช่สินทรัพย์ทางการเงินหรือหนี้สินที่ไม่ใช่หนี้สินทางการเงินซึ่งกิจการได้มาหรือเกิดขึ้นจากรายการคาดการณ์ที่มีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดขึ้นที่มีการป้องกันความเสี่ยง

2.3 กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้แยกจากกัน

2.3.1 ในกรณีของการป้องกันความเสี่ยงในมูลค่ายุติธรรม ให้เปิดเผยผลกำไรหรือขาดทุนที่เกิดจาก ตราสารป้องกันความเสี่ยง และ รายการที่มีการป้องกันความเสี่ยง ซึ่งเป็นผลมาจากความเสี่ยงที่ได้ป้องกัน

2.3.2 ความไม่มีประสิทธิผลที่รับรู้ในงบกำไรขาดทุนซึ่งเกิดขึ้นจากการป้องกันความเสี่ยงในกระแสเงินสดและ

2.3.3 ความไม่มีประสิทธิผลที่รับรู้ในงบกำไรขาดทุนซึ่งเกิดขึ้นจากการป้องกันความเสี่ยงของเงินลงทุนสุทธิในการดำเนินงานในต่างประเทศ

2.3.4 ลักษณะและขอบเขตของความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากตราสารการเงิน กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลซึ่งช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถประเมินลักษณะและขอบเขตของความเสี่ยงที่เกิดจากตราสารการเงินที่เกิดขึ้นกับกิจการ ณ วันที่ในรายงาน

2.4 การเปิดเผยข้อมูลเชิงคุณภาพ กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลสำหรับความเสี่ยงแต่ละประเภทที่เกิดจากตราสารการเงิน ว่า ความเสี่ยงที่มีและความเสี่ยงนั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร ตลอดจนวัตถุประสงค์ นโยบายและกระบวนการในการบริหารจัดการความเสี่ยง รวมทั้งวิธีการที่ใช้ในการวัดความเสี่ยง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่เกิดขึ้นกับรายการที่กล่าวมา

2.5 การเปิดเผยข้อมูลเชิงปริมาณ กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงแต่ละประเภทที่เกิดจากตราสารการเงิน โดยสรุปเชิงปริมาณเกี่ยวกับจำนวนที่มีความเสี่ยง ณ วันที่ในรายงาน ข้อมูลที่จะเปิดเผยนี้ควรจัดทำขึ้นจากข้อมูลที่เสนอเป็นการภายในเท่านั้นให้แก่ผู้บริหารสำคัญของกิจการและการกระจุกตัวของความเสี่ยง ความเสี่ยงหลักๆ ที่มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 7 กำหนดให้ต้องเปิดเผย ได้แก่

2.5.1 ความเสี่ยงด้านเครดิต คือโอกาสหรือความน่าจะเป็นที่คู่สัญญา (counterparty) ไม่สามารถปฏิบัติตามภาระที่ตกลงไว้ รวมถึงโอกาสที่คู่ค้าจะถูกปรับลดอันดับความเสี่ยงด้านเครดิต ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อรายได้ของกิจการ รายการหลักที่มักเกิดความเสี่ยงด้านเครดิต เช่น การให้กู้ยืม เงินให้สินเชื่อ การรับรอง การอาวัลหรือการค้ำประกันที่เกิดจากธุรกรรมสินเชื่อที่กิจการอาจต้องจ่ายชำระหนี้แทนซึ่งจะเป็นสินทรัพย์ของกิจการในที่สุด รวมถึงธุรกรรมที่เกิดจากการที่คู่สัญญาที่มีภาระที่ต้องส่งมอบสินทรัพย์หรือชำระหนี้แก่กิจการ

เช่น ธุรกรรมที่เกี่ยวกับเงินลงทุน ธุรกรรมที่เกี่ยวกับการค้าเงินตราต่างประเทศ ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายจากการตีราคามูลค่าตลาด(mark to market) ของตราสารที่มีมูลค่าลดลง กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลสำหรับตราสารการเงินแต่ละประเภทได้แก่ จำนวนที่เป็นตัวแทนที่ดีที่สุดของจำนวนเงินสูงสุด ณ วันที่ในรายงาน ซึ่งกิจการอาจต้องสูญเสียจากความเสี่ยงด้านเครดิต โดยไม่ต้องคำนึงถึงหลักประกันที่มีอยู่หรือการดำเนินการใดๆ เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือทางเครดิต เช่น สัญญาที่ยินยอมให้หักกลบลบหนี้ระหว่างกัน ซึ่งไม่เข้าเงื่อนไขของการหักกลบตามที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 48 เรื่องการแสดงรายการสำหรับตราสารการเงิน (ปัจจุบัน คือฉบับที่ 32 (ปรับปรุง 2550) ตามประกาศสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 12/2552) รวมถึงการเปิดเผยรายละเอียดหลักประกันที่กิจการถือไว้เพื่อเป็นประกันและการดำเนินการใดๆ เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือทางเครดิต ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพด้านเครดิตของสินทรัพย์ทางการเงิน ซึ่งยังไม่เกินวันครบกำหนดชำระหรือไม่เกิดการด้อยค่า และมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์ทางการเงินซึ่งครบกำหนดชำระหรือเกิดการด้อยค่าแล้ว แต่กิจการมีการเจรจาปรับเงื่อนไขใหม่

2.5.2 ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการที่กิจการไม่สามารถชำระหนี้สินและภาระผูกพันเมื่อถึงกำหนด เนื่องจากไม่สามารถเปลี่ยนสินทรัพย์ให้เป็นเงินสดได้ หรือไม่สามารถจัดหาเงินทุนได้เพียงพอหรือสามารถจัดหาเงินทุนได้แต่ด้วยต้นทุนที่สูงเกินกว่าระดับที่ยอมรับได้ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อรายได้ของกิจการทั้งในปัจจุบันและอนาคต เช่น กิจการแห่งหนึ่งมีปัญหาด้านคุณภาพของสินทรัพย์และมีชื่อเสียงหรือข่าวลือในทางไม่ดี ทำให้รายได้ลดลงอย่างมาก และเจ้าหนี้ระงับวงเงินสินเชื่อที่กิจการนั้นได้รับอยู่ สถานการณ์เหล่านี้ทำให้กิจการมีความเสี่ยงจากการขาดสภาพคล่องอย่างมากได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อความต้องการใช้เงินทุนมีปริมาณสูงกว่าสภาพคล่องที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก อาจทำให้กิจการล้มละลายได้

นอกจากนี้ ความเสี่ยงด้านสภาพคล่องยังเกิดจากการที่กิจการไม่สามารถยกเลิก(unwind) หรือหักกลบ (offset) ความเสี่ยงที่มีอยู่จากสินทรัพย์ที่ถืออยู่ได้ ทำให้ต้องขายสินทรัพย์ในราคาต่ำกว่าต้นทุนที่ซื้อมาเนื่องจากสินทรัพย์ที่ถืออยู่มีสภาพคล่องต่ำ หรือเกิดภาวะตลาดขาดสภาพคล่อง เช่น กิจการแห่งหนึ่งได้ทำสัญญาขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าให้กับลูกค้า และได้ทำสัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าเป็นจำนวนเงินเท่ากันเพื่อป้องกันความเสี่ยง ถ้าหากลูกค้าของกิจการไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ กิจการก็จำเป็นต้องยกเลิก (unwind) สัญญาซื้อขายเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าที่ทำไว้เพื่อป้องกันความเสี่ยง โดยการขายสัญญาดังกล่าวออกไป ซึ่งอาจทำให้กิจการเกิดผลขาดทุน และหากมีจำนวนสูงก็จะส่งผลกระทบต่อสภาพคล่องของกิจการได้นอกจากนี้ สัญญาเงินเดือนถึงปัญหาของสภาพคล่องยังอาจรวมถึง ต้นทุนเงินทุนที่เพิ่มขึ้น การถูกเรียกหลักประกันในการกู้ยืมในขณะที่ยังไม่ผ่าน

ใช้หลักประกันใดๆ การถูกลดอันดับความน่าเชื่อถือในตลาด การลดลงของวงเงินในการกู้ยืม หรือการลดลงของแหล่งเงินทุนระยะยาวที่จะสามารถใช้ได้ รวมทั้งการถูกระงับการให้การสนับสนุนจากสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องกัน และอัตราส่วนหนี้สินต่อทุนเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ

กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงสภาพคล่องคือการวิเคราะห์วันครบกำหนดสำหรับหนี้สินทางการเงินซึ่งแสดงถึงระยะเวลาคงเหลือก่อนครบกำหนดอายุตามสัญญาและรายละเอียดการบริหารจัดการความเสี่ยงด้านสภาพคล่องของกิจการที่อาจเกิดขึ้น

2.5.3 ความเสี่ยงด้านตลาด หมายถึง ความเสี่ยงที่เกิดจากการเคลื่อนไหวของอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และราคาตราสารในตลาดเงินตลาดทุน ที่มีผลกระทบในทางลบต่อรายได้ของกิจการ ความเสี่ยงจากตลาดสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน และความเสี่ยงจากราคา

2.5.4 ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย เป็นความเสี่ยงที่รายได้จะได้รับผลกระทบในทางลบจากการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยของรายการสินทรัพย์ หนี้สิน และรายการนอกงบดุลทั้งหมดที่มีความอ่อนไหวต่ออัตราดอกเบี้ย (rate sensitive items) ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อรายได้ดอกเบี้ยสุทธิ (net interest income) มูลค่าตลาดของรายการเพื่อค้า (trading account) และรายได้และค่าใช้จ่ายอื่นที่สัมพันธ์กับอัตราดอกเบี้ย เช่น ค่าธรรมเนียมการกู้ยืม ค่าธรรมเนียมการให้บริการเงินฝาก และค่าใช้จ่ายเนื่องจากการกันสำรอง เป็นต้น

2.5.5 ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน (foreign exchange risk) เป็นความเสี่ยงที่รายได้จะได้รับผลกระทบในทางลบเนื่องจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนเนื่องมาจากการทำธุรกรรมในสกุลเงินตราต่างประเทศหรือจากการมีสินทรัพย์หรือหนี้สินในสกุลเงินตราต่างประเทศ การพิจารณาความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนควรแยกเป็น 2 กรณี คือ ความเสี่ยงที่เกิดจากการทำธุรกรรมสกุลเงินตราต่างประเทศ (transaction risk) และความเสี่ยงที่เกิดจากการแปลงมูลค่าจากเงินสกุลเงินตราต่างประเทศเป็นเงินท้องถิ่น (translation risk)

2.5.6 ความเสี่ยงจากราคา (price risk) เป็นความเสี่ยงที่รายได้จะได้รับผลกระทบในทางลบเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของราคาตราสารหนี้และตราสารทุน ทำให้มูลค่าของพอร์ตเงินลงทุนเพื่อค้าและเผื่อขาย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการทำกำไรของสถาบันการเงินมีมูลค่าลดลง กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงด้านตลาด เกี่ยวกับการวิเคราะห์ความ

อ่อนไหว สำหรับความเสี่ยงด้านการตลาดแต่ละประเภท ณ วันที่ในรายงาน โดยแสดงถึงผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยงด้านการตลาดซึ่งมีความเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้น ณ วันดังกล่าว ที่มีต่อกำไรหรือขาดทุนและส่วนของผู้ถือหุ้นของกิจการ วิธีการและข้อสมมติที่ใช้ในการจัดทำการวิเคราะห์ความอ่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงวิธีการและข้อสมมติที่ใช้ในการวิเคราะห์ความอ่อนไหวจากงวดการบัญชีก่อนรวมถึงเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

ในกรณีที่กิจการมีการจัดทำการวิเคราะห์ความอ่อนไหว เช่น value-at-risk ซึ่งสะท้อนถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง (เช่น อัตราดอกเบี้ยและอัตราแลกเปลี่ยน) และได้ใช้ผลของการวิเคราะห์ดังกล่าวในการบริหารจัดการความเสี่ยงทางการเงินแทนการวิเคราะห์ความอ่อนไหวความเสี่ยงทางการเงิน การเปิดเผยคำอธิบายวิธีการที่ใช้ในการจัดทำการวิเคราะห์ความอ่อนไหว ตัวแปร และข้อสมมติที่ใช้ในการจัดทำข้อมูลและคำอธิบายวัตถุประสงค์ของวิธีการที่ใช้และข้อจำกัดของข้อมูลนี้อาจทำให้ไม่สะท้อนมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และหนี้สินที่เกี่ยวข้อง

3. การเปิดเผยตาม มาตรา 56 และมาตรา 57 ของพระราชบัญญัติ ก.ล.ด. บริษัทจดทะเบียนมีหน้าที่เปิดเผยสารสนเทศที่มีนัยสำคัญ ซึ่งมีหรืออาจมีผลกระทบต่อราคาซื้อหรือราคาขายหลักทรัพย์ของบริษัท หรือต่อการตัดสินใจของผู้ลงทุน หรือต่อสิทธิประโยชน์ของผู้ถือหุ้น โดยสารสนเทศดังกล่าวต้องมีความถูกต้อง เพียงพอ และทันเวลา และดำเนินการให้ผู้ลงทุนได้รับสารสนเทศโดยเท่าเทียมกัน เพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถที่จะประเมินความเสี่ยง และผลตอบแทนจากการลงทุนโดยใช้ปัจจัยพื้นฐานเพื่อสะท้อนราคาหลักทรัพย์ที่เป็นจริงของบริษัทจดทะเบียน

การเปิดเผยสารสนเทศเป็นหลักการที่สำคัญหนึ่งของการกำกับดูแลกิจการที่ดี คุณภาพของการเปิดเผยสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียนไม่ว่าจะเป็นเรื่องของความถูกต้อง ความเพียงพอ ความรวดเร็ว วิธีการให้ข้อมูลที่เท่าเทียมกันทุกกลุ่ม นอกจากจะเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความโปร่งใสในการดำเนินงานของบริษัทต่อบุคคลภายนอกแล้ว ยังเป็นสิ่งสำคัญที่จะส่งเสริมความโปร่งใส ความเชื่อมั่นและความมั่นใจของผู้ลงทุนและผู้เกี่ยวข้องกับตลาดหลักทรัพย์โดยรวมอีกด้วย

สารสนเทศสำคัญที่บริษัทจดทะเบียนต้องรายงานต่อตลาดหลักทรัพย์แบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ สารสนเทศที่ต้องรายงานตามรอบระยะเวลาบัญชี (periodic reports) (มาตรา 56) และสารสนเทศสำคัญตามเหตุการณ์ (non-periodic reports) (มาตรา 57)

สารสนเทศที่ต้องรายงานตามรอบระยะเวลาบัญชี (periodic reports) ได้แก่

งบการเงินประจำปี

งบการเงินรายไตรมาส

แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1)

รายงานประจำปี

สารสนเทศสำคัญตามเหตุการณ์ (non-periodic reports)

เหตุการณ์ที่ต้องรายงานโดยทันที

สารสนเทศที่ต้องรายงานภายใน 3 วันทำการนับแต่วันที่เหตุการณ์เกิดขึ้น

สารสนเทศที่ให้จัดส่งภายใน 14 วัน

การรายงานสารสนเทศเกี่ยวกับวันปิดสมุดทะเบียนพักการโอนหุ้นหรือวันให้สิทธิใดๆ ตลาดหลักทรัพย์กำหนดให้บริษัทจดทะเบียนรายงานให้ตลาดหลักทรัพย์ทราบเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 14 วัน และต้องปิดสมุดทะเบียนในเวลา 12.00 น. ของวันปิดสมุดทะเบียน ตัวอย่างของสารสนเทศที่ต้องรายงานตามรอบระยะเวลาบัญชีได้แก่

3.1 แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) คือแบบกำหนดให้เปิดเผยข้อมูลขั้นต่ำที่บริษัทออกหลักทรัพย์ต้องเปิดเผย บริษัทควรพิจารณาเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมที่ช่วยให้ผู้ลงทุนเข้าใจและเห็นภาพธุรกิจของบริษัทได้ชัดเจนขึ้น ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

3.1.1 ส่วนที่ 1 บริษัทที่ออกหลักทรัพย์ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลดังนี้

ก. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ชื่อ สถานที่ตั้งสำนักงานใหญ่ ประเภทธุรกิจ เลขทะเบียนบริษัท โทรศัพท์ โทรสาร home page (ถ้ามี) จำนวนและชนิดของหุ้นที่จำหน่ายได้ แล้วทั้งหมดของบริษัท

ข. ปัจจัยความเสี่ยง ให้ระบุปัจจัยที่บริษัทเห็นว่าอาจทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการลงทุนของผู้ลงทุนอย่างมีนัยสำคัญ โดยความเสี่ยงดังกล่าวอาจทำให้ผู้ลงทุนสูญเสียเงินลงทุนทั้งจำนวนหรือบางส่วน หรือไม่ได้รับผลตอบแทนในอัตราที่ควรจะได้รับ และให้ระบุเฉพาะความเสี่ยงที่อาจมีผลกระทบต่อผู้ออกหลักทรัพย์หรือผู้ถือหลักทรัพย์โดยตรง ไม่ใช่ความเสี่ยงสำหรับการประกอบธุรกิจทั่วไป ทั้งนี้ให้อธิบายถึงลักษณะความเสี่ยง เหตุการณ์ที่เป็น

สาเหตุของความเสี่ยง ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น (ถ้าประเมินผลกระทบเป็นตัวเลขได้ให้ระบุด้วย) แนวโน้มหรือความเป็นไปได้ที่จะเกิดความเสี่ยงดังกล่าว นอกจากนี้หากบริษัทมีมาตรการรองรับไว้เป็นการเฉพาะและสามารถลดความเสี่ยงได้อย่างมีนัยสำคัญแล้ว บริษัทอาจอธิบายเพิ่มเติมไว้ด้วยก็ได้

ค. ลักษณะการประกอบธุรกิจ

ง. การประกอบธุรกิจของแต่ละสายผลิตภัณฑ์

จ. ทรัพย์สินที่ใช้ในการประกอบธุรกิจ

ฉ. ข้อพิพาททางกฎหมาย

ช. โครงสร้างเงินทุน

ซ. การจัดการ

ฌ. การควบคุมภายใน

ญ. รายการระหว่างกัน(ถ้ามี)

ฎ.ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน

ฏ. ข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง

3.1.2 ส่วนที่ 2 การรับรองความถูกต้องของข้อมูล

3.2 รายงานประจำปี ต้องมีสารสนเทศอย่างน้อย คือ รายการใด ๆ ตามที่กำหนดในแบบรายงานประจำปีของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ตามประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ว่าด้วยหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการรายงานการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์

4. กรอบงานการบริหารความเสี่ยงระดับองค์กรตามแนวทางของ COSO “Committee Sponsoring Organisations of The Treadway Commission”

การบริหารความเสี่ยงระดับองค์กร (enterprise risk management) คือกระบวนการที่กำหนดขึ้นและนำไปใช้โดยคณะกรรมการบริษัท ผู้บริหาร พนักงาน และบุคลากรอื่นๆ ในองค์กรเพื่อช่วยบริษัทในการกำหนดกลยุทธ์และการดำเนินงาน โดยกระบวนการบริหารความเสี่ยงได้รับการออกแบบเพื่อให้สามารถบ่งชี้เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อองค์กร และสามารถจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เพื่อให้ได้รับความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผลในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้ (COSO, 2004 อ้างใน PWC, 2547)

ความสำคัญของการบริหารความเสี่ยง เป็นเครื่องมือช่วยสนับสนุนให้องค์กรสร้างหรือเพิ่มมูลค่าให้กับกิจการ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารในการตัดสินใจ กำหนดกลยุทธ์ การบริหารงาน ให้เป็นประโยชน์ต่อองค์กร หรือกำหนดระดับความเสี่ยงที่เหมาะสมที่องค์กรสามารถยอมรับได้

สาเหตุของความเสี่ยง (risk drivers) มีหลายลักษณะต่างๆ กัน ดังนี้

- การลงทุนใหม่
- การซื้อและการควบรวมกิจการ
- การบริหารทรัพยากรบุคคล
- โครงสร้างองค์กร
- วัฒนธรรมและจรรยาบรรณองค์กร
- สินค้าและนวัตกรรมใหม่
- เศรษฐกิจและการเมือง
- เทคโนโลยี
- คู่แข่งขัน
- ความคาดหวังของชุมชน
- กฎหมายหรือมาตรฐานอุตสาหกรรม
- ภาวะการเงินและการคลัง

แนวคิดพื้นฐานของการบริหารความเสี่ยง เกิดจากกระบวนการ ที่สามารถปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้ทรัพยากรและการปฏิบัติงานขององค์กร โดยมีบุคลากรที่ช่วยกันปฏิบัติในทุกระดับขององค์กรนำไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์

องค์กร ให้เกิดทั่วทั้งองค์กร พร้อมทั้งกำหนด ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ เพื่อผลสำเร็จของพันธกิจ หรือวิสัยทัศน์ขององค์กร สร้างความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผล แก่คณะกรรมการและผู้บริหารได้ในระดับหนึ่ง เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์เรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในหลายเรื่องได้

องค์ประกอบของการบริหารความเสี่ยงมี 8 ประการดังนี้

4.1 สภาพแวดล้อมภายในองค์กร (internal environment) เป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับกรอบการบริหารความเสี่ยง หมายถึง นโยบาย วิธีการ และวิธีปฏิบัติต่างๆ ที่แสดงให้เห็นถึงทัศนคติของผู้บริหารต่อการบริหารความเสี่ยง สภาพแวดล้อมจึงมีอิทธิพลต่อการกำหนดกลยุทธ์และเป้าหมายขององค์กร ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ (risk appetite) เป็นส่วนสำคัญอย่างหนึ่งของสภาพแวดล้อมภายในองค์กร และมีผลต่อการกำหนดกลยุทธ์ เนื่องจากกลยุทธ์แต่ละแบบนั้นมีความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องแตกต่างกัน ดังนั้นการบริหารความเสี่ยงจึงช่วยผู้บริหารในการกำหนด กลยุทธ์ที่มีความเสี่ยงที่องค์กรสามารถยอมรับได้

4.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ (objective setting) เพื่อช่วยให้องค์กรมีความมั่นใจได้ว่ามีการเลือกวัตถุประสงค์ที่สำคัญ มีความสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ พันธกิจ และแผนงานที่รองรับในระดับต่างๆ ในภาพรวม และความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ตลอดจนเพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพ มีผลการปฏิบัติงานและความสามารถในการทำกำไร การกำหนดวัตถุประสงค์ที่ดีต้องมีตัววัดและเป้าหมายความสำเร็จที่ชัดเจน สอดคล้องกับด้านการรายงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร และการปฏิบัติตามกฎ ระเบียบต่างๆ

4.3 การบ่งชี้เหตุการณ์ (event identification) เกี่ยวข้องกับการระบุเหตุการณ์เนื่องจากธุรกิจมักมีความไม่แน่นอนที่อาจเกิดขึ้นได้ทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกองค์กรที่หลากหลาย ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อความสำเร็จของวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การบ่งชี้เหตุการณ์จึงควรพิจารณาถึง ปัจจัยความเสี่ยงต่างๆ ด้านที่อาจเกิดขึ้นในภาพรวมของบริษัท ตั้งแต่ กลยุทธ์จนถึงระบบงาน และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น การกำหนดแหล่งที่มาของความเสี่ยงและความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นกับผลกระทบที่จะตามมา ในบางครั้งการจัดประเภทเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้น และรวบรวมเหตุการณ์ทั้งหมดให้ครบถ้วน เพื่อสามารถนำมาใช้หาความสัมพันธ์และความเกี่ยวข้องกันของความเสี่ยงได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ช่วยให้ผู้บริหารสามารถใช้เป็นข้อมูลช่วยในการบริหารความเสี่ยงในภาพรวมได้

4.4 การประเมินความเสี่ยง (risk assessment) กิจกรรมต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายใน เช่น พนักงานไม่มีประสิทธิภาพ การทุจริตในองค์กร และปัจจัยภายนอก

เช่น สภาวะเศรษฐกิจ การเมือง กฎหมาย คู่แข่ง เป็นต้น ขั้นตอนนี้จึงเน้นการประเมินโอกาส และผลกระทบของเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นต่อวัตถุประสงค์ โดยทั่วไปการประเมินความเสี่ยง ประกอบด้วย 2 มิติ คือ เหตุการณ์นั้นมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด (likelihood) กับ เหตุการณ์นั้นเมื่อเกิดขึ้นแล้วองค์กรจะได้รับผลกระทบมากน้อยเพียงใด (impact)

การประเมินความเสี่ยงสามารถทำได้ทั้งการประเมินเชิงคุณภาพและปริมาณ ซึ่งขึ้นอยู่กับลักษณะข้อมูลที่เกี่ยวข้องและความเที่ยงตรงที่ต้องการ การประเมินความเสี่ยงควร ดำเนินการทั้งก่อนการจัดการความเสี่ยง (inherent risk) และหลังจากที่มีการจัดการความเสี่ยง แล้ว (residual risk) โดยอาจนำปัจจัยต่าง ๆ เช่น การปฏิบัติงานของผู้บริหารและพนักงาน กระบวนการปฏิบัติงาน กิจกรรมควบคุมภายใน ทัศนคติและแนวทางของผู้บริหารเกี่ยวกับ ความเสี่ยง เป็นต้น มาพิจารณาจัดการบริหารความเสี่ยง

4.5 การตอบสนองความเสี่ยง (risk response) เมื่อความเสี่ยงได้รับการบ่งชี้และ ประเมินความสำคัญแล้วผู้บริหารต้องประเมินวิธีการจัดการความเสี่ยง โดยต้องคำนึงถึง ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ ต้นทุนที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับผลประโยชน์ที่จะได้รับ เพื่อก่อให้เกิดความ คุ่มค่า ในการบริหารจัดการความเสี่ยงมากที่สุด ทั้งนี้ผู้บริหารสามารถเลือกใช้วิธีการบริหาร จัดการความเสี่ยงผสมผสานกันได้เพื่อลดระดับโอกาสที่อาจเกิดขึ้นและผลกระทบของ เหตุการณ์ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ โดยทั่วไปหลักการตอบสนองความเสี่ยงจะประกอบด้วย การหลีกเลี่ยง (avoid) เป็นการหาวิธีการเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง เกิดขึ้น หากไม่สามารถหาวิธีการหลีกเลี่ยงได้ ก็สามารถทำให้ลด (reduce) โอกาสที่อาจเกิด เหตุการณ์หรือผลกระทบที่จะเกิดจากเหตุการณ์นั้นขึ้นมาด้วยการหามาตรการหรือวิธีการ เพิ่มเติมเข้าช่วย เพื่อให้ความเสี่ยงอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ทั้งนี้สามารถใช้วิธีการร่วมจัดการ (share) เพื่อกระจายหรือแบ่งความรับผิดชอบให้กับผู้อื่นในการจัดการความเสี่ยง เพื่อท้ายที่สุด จะทำให้เกิด การยอมรับ (accept) ความเสี่ยงที่เหลืออยู่ในระดับที่ต้องการและยอมรับได้ โดยไม่ ต้องมีการดำเนินการหรือเพิ่มมาตรการใดๆ ในการลดโอกาสหรือผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

4.6 กิจกรรมการควบคุม (control activities) หมายถึงนโยบาย และวิธีการต่างๆ ที่จะสนับสนุนกิจกรรมที่ป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น โดยคณะกรรมการ ผู้บริหาร ตลอดจน พนักงาน ผู้ที่เกี่ยวข้องกำหนดขึ้น เพื่อให้มั่นใจได้ว่า ได้มีการจัดการความเสี่ยง ทั้งนี้กิจกรรม การควบคุมอาจมีความแตกต่างกัน เช่นการควบคุมด้านการบัญชี อาจแบ่งแยกหน้าที่การดูแล รักษาทรัพย์สินออกจากหน้าที่งานบัญชี และแบ่งแยกหน้าที่การอนุมัติรายการออกจากหน้าที่ การดูแลทรัพย์สิน และแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานออกจากหน้าที่การ บันทึกรายการ เป็นต้น สิ่งสำคัญยิ่งสำหรับกิจกรรมการควบคุมคือการกำหนดบุคลากรภายใน

องค์กรเพื่อรับผิดชอบการควบคุมนั้น โดยให้บุคลากรแต่ละคนที่ได้รับมอบหมายกิจกรรมการควบคุมควรมีความรับผิดชอบอย่างน้อย พิจารณาประสิทธิผลของการจัดการความเสี่ยงที่ได้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน และ ปฏิบัติเพิ่มเติมที่จำเป็น เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของการจัดการความเสี่ยง

4.7 การติดตามผล (monitoring) การบริหารจัดการความเสี่ยงควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามสมควร เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการจัดการความเสี่ยงมีคุณภาพและมีความเหมาะสม และการบริหารความเสี่ยงได้นำไปประยุกต์ใช้ในทุกระดับขององค์กร โดยการติดตามและประเมินผลดังกล่าวอาจทำได้โดยการจัดให้มีระบบการรายงานผลการปฏิบัติงานและติดตามผล นั่นคือความเสี่ยงทั้งหมดที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้รับการรายงานต่อผู้บริหารที่รับผิดชอบ

การประเมินผลการบริหารความเสี่ยงสามารถทำได้ 2 ลักษณะคือการติดตามอย่างต่อเนื่อง เป็นการดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างทันท่วงที และถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงาน จะทำให้ปัญหาได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็วและทันเวลา เป็นต้น กับการติดตามรายครั้ง เป็นการดำเนินการภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ ตามงวดเวลาหรือในกรณีพิเศษ เพื่อให้ได้มุมมองที่แตกต่างจากการติดตามแบบต่อเนื่อง การติดตามรายครั้งอาจจะกระทำโดยการประเมินผลตนเอง ผู้ตรวจสอบภายใน หรือผู้สอบบัญชี เป็นต้น

4.8 สารสนเทศและการสื่อสาร (information & communication) ถือเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญที่จะช่วยองค์กรในการบ่งชี้ ประเมิน และจัดการความเสี่ยง ข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับองค์กร ทั้งจากแหล่งภายนอกและภายในควรได้รับการบันทึกและสื่อสารอย่างเหมาะสมทั้งในด้านรูปแบบและเวลา เพื่อให้แน่ใจว่า ข้อมูลสารสนเทศเหล่านั้นสามารถสนองตอบทุกความต้องการและทุกเหตุการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพและทันเวลา เพื่อให้การสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ของการบริหารความเสี่ยง ช่วยให้องค์กรสามารถบรรลุเป้าหมาย ลดอุปสรรคหรือสิ่งที่ไม่คาดหวังที่อาจเกิดขึ้นทั้งในด้านผลกำไรและการปฏิบัติงาน ป้องกันความเสียหายต่อทรัพยากรขององค์กร และสร้างความมั่นใจในการรายงานผลการปฏิบัติตามกฎระเบียบ ดังนี้

- เกิดความสอดคล้องกันระหว่างความเสี่ยงที่ยอมรับได้ และกลยุทธ์ขององค์กร เนื่องจากความเสี่ยงที่ยอมรับได้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการประเมินทางเลือกในการดำเนินกลยุทธ์

- ผู้บริหารสามารถบ่งชี้เหตุการณ์ ประเมินความเสี่ยง และจัดการความเสี่ยงให้สอดคล้องกับการเติบโต และผลตอบแทนของธุรกิจ

- การบริหารความเสี่ยงที่ครอบคลุมเหตุการณ์ทั้งหมดที่อาจเกิดขึ้น โดยไม่จำกัด เพียงแต่สิ่งที่เป็นความเสียหาย จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถบ่งชี้ และใช้ประโยชน์จากเหตุการณ์ในเชิงบวกได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

- ลดสิ่งที่ไม่ความคาดหวังและการสูญเสียต่อธุรกิจ

- ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นย่อมส่งผลเสียหายต่อหน่วยงานต่างๆ ในองค์กร การจัดการความเสี่ยงจึงควรมองความเสี่ยงในภาพรวมทั้งองค์กร

- การพิจารณาเหตุการณ์ทั้งหมดที่อาจเกิดขึ้นต่อองค์กรโดยไม่จำกัดเฉพาะความเสี่ยงที่เป็นความเสียหาย ช่วยให้ผู้บริหารสามารถบ่งชี้และใช้ประโยชน์จากเหตุการณ์ในเชิงบวกได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

จะเห็นได้ว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจะต้องมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามหน่วยงานกำกับที่แตกต่างกันออกไป ทั้งนี้เนื่องจากแต่ละหน่วยงานมีกรอบหรือแนวคิดในการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่แตกต่างกัน เช่นมาตรฐานการบัญชี หรือมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ กำหนดให้บริษัทเปิดเผยถึงความเสี่ยงของตราสารทางการเงินรวมถึงนโยบายการบัญชีที่สำคัญ เกณฑ์การวัดค่าที่ใช้ในการจัดทางการเงิน เป็นต้น ขณะที่แนวคิดการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงตาม COSO ให้ความสำคัญในเรื่องการควบคุมภายใน กระบวนการ และความสามารถในการปรับเปลี่ยนขององค์กรให้สอดคล้องกับการใช้ทรัพยากรและการปฏิบัติงานขององค์กร พร้อมทั้งกำหนด ความเสี่ยงที่ยอมรับได้ เพื่อผลสำเร็จของพันธกิจ ซึ่งมีความแตกต่างจากมาตรฐานการบัญชีอย่างเห็นได้ชัด ขณะที่การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ผ่านแบบ 56-1 และรายงานประจำปี จะมุ่งให้มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงอย่างกว้างๆ แต่อาจครอบคลุมประเภทความเสี่ยงมากกว่าสองรายงานข้างต้นแต่อาจไม่มีรายละเอียดเพิ่มเติมมากนัก ทำให้ข้อมูลที่ได้อาจไม่เพียงพอต่อการนำไปใช้ในการตัดสินใจของผู้ใช้ข้อมูลได้ดีนัก จะเห็นได้ว่าการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ต้องจัดทำและนำเสนอผ่านหลากหลายช่องทางอาจสร้างภาระ

และค่าใช้จ่ายเพิ่มให้กับบริษัทผู้เปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเหล่านี้โดยไม่จำเป็น อีกทั้งอาจทำให้ผู้ใช้ข้อมูลเกิดความสับสนว่าควรใช้ข้อมูลความเสี่ยงจากแหล่งใดดีเนื่องจากแต่ละหน่วยงานให้กรอบหรือแนวทางที่ค่อนข้างแตกต่างกัน การจัดทำและนำเสนอข้อมูลความเสี่ยงรวบรวมไว้ที่ใดที่หนึ่ง และครอบคลุมในทุกมุมมองน่าจะช่วยให้ผู้ใช้ข้อมูลมั่นใจได้ว่า ได้รับข้อมูลครบถ้วนเพียงพอ เท่าเทียมกัน และเปรียบเทียบได้อีกทั้งช่วยลดภาระและค่าใช้จ่ายของบริษัทจดทะเบียนในการจัดทำและนำเสนอข้อมูลความเสี่ยงได้ดีกว่าอีกด้วย

ประเทศสหราชอาณาจักร

1. การจัดทำรายงานความเสี่ยงตามข้อกำหนด Briefing 06.02 No surprises: Working for better risk reporting ของประเทศสหราชอาณาจักรซึ่งออกโดย The Institute of Chartered Accountants in England & Wales เพื่อกำหนดแนวทางเป็นตัวอย่างสำหรับการรายงานความเสี่ยงของธุรกิจ รวมถึงการบริหารจัดการความเสี่ยงเหล่านั้น รายงานความเสี่ยงมีแนวคิดมาจากเรื่องที่มีส่วนได้เสียของกิจการต้องการการสนับสนุนข้อมูลที่ดีขึ้นและเพียงพอต่อการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ การนำเสนอข้อมูลความเสี่ยงและที่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง โดยเฉพาะการให้คำอธิบายข้อมูลต่างๆ บนหลักการของความเสี่ยงถือเป็นสิ่งจำเป็นที่สุด และทำให้ต้นทุนการจัดทำรายงานทางการเงินต่ำไปด้วย ดังนี้

1.1 ความสำคัญของความเสี่ยงธุรกิจ (the importance of business risk) คือ ขนาดของความไม่แน่นอน ในเรื่องของการได้รับผลประโยชน์อันเกิดจากที่กิจการสามารถปฏิบัติได้ตามวัตถุประสงค์และกลยุทธ์ของบริษัท ความเสี่ยงคือหัวใจของกิจการ เพราะเป็นเรื่องทั่วไปในการแสวงหาโอกาสที่จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนกลับคืนมาสำหรับเจ้าของกิจการ การสร้างความสมดุลระหว่างความเสี่ยงและผลตอบแทนถือเป็นหลักสำคัญในการสร้างความมั่งคั่งกลับมามากที่สุด ความเสี่ยงทางธุรกิจสามารถเข้าใจได้บนหลักการดังนี้

1.1.1 ต้องทราบถึงความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจของบริษัท

1.1.2 เครื่องมือที่นำมาประยุกต์ใช้เพื่อกำหนดจำนวนความเสี่ยงว่ามีอะไรบ้าง

1.1.3 บริษัทได้มีการทำอะไรบ้างเพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

1.2 การวิเคราะห์ความเสี่ยง (analysis of risk) มีหลายวิธีซึ่งไม่สามารถกำหนดวิธีการใดได้โดยเฉพาะ แม้ว่าใน financial reporting of risk และ no surprises ได้เริ่มมีการกำหนดรูปแบบ และทดลองใช้จนเห็นว่าเป็นประโยชน์ในสถานการณ์จริงของโลกมาแล้ว โดยแบ่งความเสี่ยงออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ คือเรื่องสิ่งแวดล้อม วิธีปฏิบัติทางธุรกิจ และข้อมูลข่าวสารเพื่อการตัดสินใจ ความเสี่ยงเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติทางธุรกิจ คือการวิเคราะห์โอกาสระหว่าง การปฏิบัติงาน การให้อำนาจ และเทคโนโลยี รวมถึงการวิเคราะห์ข้อมูล ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเงิน

การแยกประเภทความเสี่ยงถือเป็นสิ่งสำคัญในการผลักดันให้เกิดความสำเร็จ เพื่อการเปรียบเทียบได้ในการรายงานความเสี่ยง ความต้องการข้อมูลข่าวสารจากภายนอกที่เพิ่มขึ้น คำอธิบายรายการจะกลายเป็นหน่วยเล็กๆ ที่สามารถเปรียบเทียบกันได้ระหว่างบริษัทต่างๆ บนพื้นฐานที่ถูกต้องตรงกัน

แม้ว่าความสำคัญของการจัดแบ่งประเภทความเสี่ยงเพื่อความสำเร็จในการเปรียบเทียบกันได้และการรายงานที่อยู่บนหลักการเดียวกัน แต่ไม่ควรแตกต่างกันในความเสี่ยงต่างๆ ประเภท เช่น มาตรฐานการบัญชี มีการกำหนดให้บริษัทนำไปใช้เป็นเครื่องมือทั่วไปในการรายงานความเสี่ยง นั่นคือการให้ความสำคัญที่มากพอที่จะเลือกอะไรที่ควรรายงานเป็นองค์ประกอบหลักในรายงานความเสี่ยง รายการความเสี่ยงทั้งหมดบริษัทมีโอกาสจะเผชิญได้ หากบริษัทไม่ผลักดันข้อมูลข่าวสารให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด

1.3 การวัดความเสี่ยง (measurement of risk) ไม่มีแนวทางหรือมาตรฐานในการวัดความเสี่ยงอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม บริษัทต่างๆ ที่มีการวัดความเสี่ยงได้ดีกว่าจะสามารถจัดสรรต้นทุนทางการเงินภายในและตัดสินใจเลือกแนวทางที่ก่อให้เกิดต้นทุนที่มีประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารความเสี่ยงได้ดีกว่า เครื่องมือวัดความเสี่ยงในการบริหารความเสี่ยงสามารถกำหนดเป็นประเภทกว้างๆ ได้ดังนี้

1.3.1 เครื่องมือวัดทางการบัญชี เช่น ภาระผูกพันที่อาจจะเกิดขึ้น บทบัญญัติที่กำหนดขึ้น มูลค่าที่คาดหวัง มูลค่ากระแสเงินสดคิดลด

1.3.2 การวัดผลการดำเนินงานที่ไม่ใช่ทางบัญชีรวมถึงข้อมูลภายใน

1.3.3 การวิเคราะห์แนวโน้มของผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในตัวแปรหลักบนเครื่องมือวัดในทางบัญชีและไม่ใช่วิธีทางบัญชี

1.4 มูลค่าความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือวัดทางการเงินบัญชี เครื่องมือวัดในทางบัญชี ที่ใช้ในรายงานทางการเงินที่สะท้อนความเสี่ยงและความไม่แน่นอนตามแนวทางของ The ASB เช่น นิยามสินทรัพย์ในเชิงของการได้รับผลประโยชน์ในอนาคต และรายการที่เป็นผลประโยชน์ภายใต้ FRS 5 Reporting the substance of transactions แสดงให้เห็นถึงความเสี่ยงโดยธรรมชาติในเชิงผลประโยชน์ ที่คำนึงถึงโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงเหล่านั้นในเชิงพาณิชย์ที่ก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภายใต้ FRS12 Provisions, contingent liabilities and contingent assets:

1.4.1 ความน่าจะเป็นที่อาจจะเกิดขึ้นได้สำหรับข้อตกลงต่างๆ ภายใต้ FRS 12

1.4.2 มูลค่ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพอาจจะถูกวัดที่มูลค่าคาดว่าจะได้รับบนพื้นฐานของความน่าจะเป็นในความแตกต่างของผลลัพธ์ทางการเงิน

1.4.3 สินทรัพย์หรือหนี้สิน สะท้อนให้เห็นในความเสี่ยงของความไม่แน่นอนในอนาคตที่จะได้รับเงินสดกลับมาหรือการจ่ายชำระอาจจะมีการวัดความเสี่ยงหลังจากการอนุญาตให้ยอมจ่ายได้ เช่น การใช้ การปรับปรุงความเสี่ยงด้วย การใช้อัตราส่วนลด

1.4.4 ข้อมูลในทางบัญชี สามารถนำมาเป็นข้อบ่งชี้เบื้องต้นเพื่อเป็นแนวทางที่จะเน้นความชัดเจนเพิ่มเติมบนความเสี่ยงบางชนิด

1.4.5 การวัดที่พึงเล็ง เช่น การเปิดเผยข้อมูลจำแนกตามส่วนงานภายใต้ SSAP 25 สามารถนำมาใช้ได้ อย่างไรก็ตามข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างเช่น การวางใจในรายละเอียดโดยเฉพาะของลูกค้าหรือผู้รับเหมาสามารถเป็นตัวชี้วัดความเสี่ยงที่ดีกว่า

1.4.6 การวิเคราะห์แนวโน้ม ซึ่งจะนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับแนวโน้มและเปรียบเทียบความคาดหวังในการบริหารจัดการและแผนงานได้สามารถนำมาใช้การพิสูจน์ให้เห็นถึงผลขั้นต้นของการเปลี่ยนแปลงในความเสี่ยงเบื้องต้นของบริษัท หรือ ผลขั้นต้นในการปฏิบัติงานของการบริหารจัดการให้ความเสี่ยงนั้นบรรเทาลง

1.4.7 การเปรียบเทียบไปยังเหตุการณ์ที่คล้ายๆ กันกลายเป็นสิ่งสำคัญที่เป็นแรงผลักดันในด้านการแข่งขัน และถือเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญ ความเสี่ยงและการบริหารจัดการ ความเสี่ยงที่ดีกว่าคู่แข่ง สามารถนำไปสู่การได้เปรียบในเชิงแข่งขันที่สำคัญ

1.4.8 แม้ว่าข้อมูลทางการบัญชีดูเหมือนว่าจะเป็นสิ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจสูงในการรายงานความเสี่ยง ความเสี่ยงอื่นๆ ต้องการวิธีทางที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ถ้าความเสี่ยงหลักวางอยู่บนการสรรหาและการผูกขาดพนักงานชำนาญการพิเศษ ข้อมูลที่ไม่ใช่ในทางบัญชี เช่น จำนวนของผู้สมัครงาน การหมุนเวียนพนักงาน เงื่อนไขของเงินเดือนและผลประโยชน์ และอื่นๆ ที่คล้ายๆ กันถือเป็นเชิงข้อมูลที่ดีมากกว่า

1.5 การบริหารความเสี่ยง (management of risks) กิจกรรมที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกัน เผชิญความเสี่ยงที่คล้ายๆ กัน บ่อยครั้งเลือกที่จะบริหารความเสี่ยงที่แตกต่างกัน เพราะว่า การบริหารความเสี่ยงที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากการมีกลยุทธ์ วัตถุประสงค์ และการยอมรับได้ในความเสี่ยงที่แตกต่างกัน จึงมีความสำคัญต่อนักลงทุนที่ให้ความสำคัญและตระหนักถึงความเสี่ยงหลักของธุรกิจ และทำอย่างไรที่จะบริหารความเสี่ยงที่มีแต่ละชนิดได้มากกว่าแค่การให้ข้อมูลในการประเมินความเสี่ยงเบื้องต้น

บริษัทใดๆ ก็ตามต่างต้องการสร้างความมั่นใจว่าจะมีกระบวนการบริหารความเสี่ยงอย่างแท้จริงและต่อเนื่อง แต่ละบริษัทจะมีโครงสร้างที่แตกต่างกันและกระบวนการโดยทั่วไป จะเกี่ยวข้องตามขั้นตอนดังนี้

1.5.1 การระบุ จัดอันดับ และหาแหล่งที่มาของความเสี่ยงที่มีอยู่ในการดำเนินธุรกิจตามกลยุทธ์ขององค์กร (รวมถึงเป้าหมายโดยรวมทั้งหมดและการยอมรับความเสี่ยงได้)

1.5.2 การเลือกแนวทางการบริหารความเสี่ยงที่เหมาะสม การถ่ายโอนหรือการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงเหล่านั้น ซึ่งองค์กรจะไม่สามารถบังคับหรือมีความยินดีที่จะบริหารจัดการ

1.5.3 การประยุกต์ใช้การควบคุมการบริหารความเสี่ยงที่มีอยู่

1.5.4 การติดตามประเมินผลถึงควมมีประสิทธิภาพของแนวทางที่ใช้ในการบริหารและการควบคุมความเสี่ยง

1.5.5 เรียนรู้จากประสบการณ์และปรับปรุงแก้ไข

แบบแผนที่แท้จริงคือความสำคัญของทุกขั้นตอนที่จะแน่ใจได้ว่า กระบวนการต่างๆ ได้รับความร่วมมืออย่างเต็มที่และมีการบริหารจัดการได้อย่างเต็มรูปแบบ

เท่าที่จะทำได้เหมาะสมเพื่อใช้ภายในของกิจการ รวมถึงไม่จำเป็นต้องใช้ระบบอื่นเพิ่มเติม มาสนับสนุนหากต้องรายงานต่อภายนอก ตัวอย่างของการติดต่อที่สามารถขออำนาจบริหารจัดการหรือปรับเปลี่ยนความเสี่ยงได้ คือ

1.5.6 การประกันภัย

1.5.7 การเลือกใช้เครื่องมือทางการเงินสำหรับการป้องกันความเสี่ยงกระแสเงินสดในอนาคต

1.5.8 การเลือกใช้เครื่องมือจากภายนอก

1.5.9 ค่าเสียหายและเงินสำรองร่วมกันเพื่อความเสี่ยงอื่นๆ ในสัญญาระหว่างลูกค้าและผู้จัดหาสินค้า

การกระทำที่ไม่เป็นไปตามสัญญารวมถึงการนำระบบการควบคุมภายในมาใช้ หรือการขยายธุรกิจเพื่อหลีกเลี่ยงความเชื่อมั่นส่วนเกินจากยอดขายจากสินค้าเพียงอย่างเดียว โดยปกติแล้วขอบเขตของการปฏิบัติตามการบริหารความเสี่ยงสามารถยอมรับได้หาก ความเสี่ยงที่ยังคงอยู่นั้นจะเป็นหลังจากจัดการความเสี่ยงแล้ว

1.6 การรายงานความเสี่ยง (reporting of risks) การเล็งเห็นถึงความสำคัญในผลประโยชน์ที่บริษัทควรได้รับจากการส่งเสริมให้มีการเปิดเผยข้อมูลที่ดี ในเรื่องที่บริษัทควรจะประเมินและบริหารความเสี่ยงในทางธุรกิจโดยส่วนใหญ่ได้แก่

1.6.1 ส่งเสริมให้เกิดการปฏิบัติสำหรับข้อมูลที่จะมุ่งไปในอนาคต

1.6.2 ลดต้นทุนทางการเงิน

1.6.3 สนับสนุนการบริหารความเสี่ยงที่ดีกว่า

1.6.4 ปรับปรุงหลักความรับผิดชอบต่อผู้ใช้ข้อมูล การปกป้องนักลงทุนและการนำไปใช้ประโยชน์ในรายงานทางการเงิน

1.6.5 การสนับสนุนการรายงานความเสี่ยงจะช่วยให้บริษัทจดทะเบียนมีต้นทุนทางการเงินต่ำที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

1.6.6 รายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนที่ดีควรจะบรรจุข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงในลักษณะแบบกว้างๆ เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการบริหารความเสี่ยงและเครื่องมือวัดความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง โดยข้อมูลที่ไม่จำเป็นแต่ต้องการนำเสนอควรจะนำไปเสนอในรายงานที่แยกต่างหาก

1.6.7 เนื้อหาสำหรับการสื่อสารเกี่ยวกับความเสี่ยง บริษัทควรจะมีการสื่อสารในเชิงกลยุทธ์โดยรวมของธุรกิจ รวมถึงกระบวนการต่างๆ สำหรับการปรับปรุงพัฒนาเนื้อหา

1.6.8 บริษัทควรเปิดเผยเกี่ยวกับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องในการนำกลยุทธ์มาปรับใช้

1.6.9 ผู้บริหารกิจการควรมีการสื่อสารอย่างชัดเจนว่าได้มีการทำอะไรไปบ้างในการบริหารจัดการความเสี่ยงเหล่านั้นด้วยการให้ข้อมูลที่เพียงพอและอนุญาตให้นักลงทุนใช้ดุลยพินิจเกี่ยวกับความเสี่ยงภายใต้การยอมรับได้ของบริษัท

1.6.10 เมื่อมีการนำเสนอรายงานผลการดำเนินงานผู้บริหารควรจะรายงานโดยทันทีและในแนวทางที่สมดุลกัน

โดยสรุป ความเสี่ยงถือได้ว่าเป็นหัวใจสำคัญในองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้องค์กรต่างๆ สามารถบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร สำหรับในประเทศไทยจะเห็นได้ว่าบริษัทจดทะเบียนจำเป็นต้องมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงผ่านหลายช่องทางตามวัตถุประสงค์และข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแลที่แตกต่างกัน ขณะที่ประเทศสหราชอาณาจักรมีการกำหนดรูปแบบรายงานในการจัดทำและนำเสนอข้อมูลความเสี่ยงไว้ในฉบับเดียวกัน แต่ไม่ว่าจะถูกกำหนดให้การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงอยู่ในลักษณะหรือรูปแบบใดก็ตาม ต่างก็แสดงให้เห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งอย่างน้อยสารสนเทศอย่างเช่นรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนควรจะมีการบรรจุข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงที่สำคัญที่สุดที่บริษัทเผชิญอยู่ และบริษัทควรจะมีการเปิดกว้างเกี่ยวกับความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องในการนำไปประยุกต์ใช้ตามกลยุทธ์ของบริษัท ดังนั้นต้องมีการกำหนดสิ่งที่ควรจะเป็นได้อย่างเหมาะสม รวมถึงผู้บริหารควรจะมีการสื่อสารอย่างชัดเจนว่าได้มีการทำอะไรไปบ้างในการบริหารความเสี่ยงเหล่านั้น ด้วยการให้ข้อมูลที่เพียงพอเพื่อให้นักลงทุนสามารถใช้ดุลยพินิจได้

ทั้งนี้บริษัทควรชี้ชัดว่าพวกเขามีวิธีการวัดความเสี่ยงอย่างไร และในการวัดความเสี่ยงจะต้องเป็นการตัดสินใจบนแนวทางที่มีต้นทุนและความมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการอย่างดีที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการทบทวนงานวิจัยที่ผ่านมา สามารถแบ่งประเภทงานวิจัยได้เป็น 2 กลุ่ม คือ งานวิจัยเกี่ยวกับการรายงานข้อมูลความเสี่ยง กับงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูล

งานวิจัยเกี่ยวกับการรายงานข้อมูลความเสี่ยง

พรพิพัฒน์ จูทา (2548) ศึกษาการรายงานข้อมูลความเสี่ยงในรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 227 แห่ง ที่เปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงผ่านแบบรายงานข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) และงบการเงินระหว่างปี 2543-2546 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาการเปิดเผยความเสี่ยงแบ่งออกเป็น 5 แหล่ง ได้แก่ ปัจจัยเสี่ยง ลักษณะการดำเนินงานของบริษัท การประกอบธุรกิจของแต่ละสายผลิตภัณฑ์ คำอธิบายและการวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของฝ่ายจัดการ และหมายเหตุประกอบงบการเงิน พบว่า ปัจจัยเสี่ยงและหมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นแหล่งที่มีการเปิดเผยปัจจัยเสี่ยงมากที่สุด พบการเปิดเผยความเสี่ยงที่ไม่ใช้ความเสี่ยงทางการเงินสูงถึงร้อยละ 95.2% และมีปริมาณการเปิดเผยโดยรวมอยู่ในระดับไม่สูงมาก เนื้อหาการเปิดเผยมีการอธิบายเหตุการณ์และความหมาย แต่ส่วนใหญ่เกินครึ่งไม่มีการเปิดเผยโอกาสที่ความเสี่ยงอาจจะเกิดขึ้นเลย คุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยง กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินมีปริมาณคำและจำนวนรายการความเสี่ยงเปิดเผยสูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ และประเภทความเสี่ยงที่เปิดเผยมีความแตกต่างกัน มีคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำ โดยส่วนใหญ่สื่อความหมายในการป้องกันความเสี่ยงมากที่สุดและพบความแตกต่างของคุณภาพการเปิดเผยความเสี่ยงระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรม

Solomon *et al.* (2000) ศึกษากรอบแม่บทสำหรับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงองค์กร เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาจากข้อกำหนดไปสู่การปฏิรูปการเป็นธรรมาภิบาล แบ่งขอบเขตศึกษาออกเป็นด้านการควบคุมภายในและการรายงานความเสี่ยงองค์กร ด้วยการสอบถามความเห็นของนักลงทุนสถาบันจำนวน 552 คน ในประเทศอังกฤษ ถึงความมุ่งหวังในการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ และนำผลมาวิเคราะห์ทางสถิติด้วยการทดสอบวิลคอกชัน แบบจับคู่ ผลการศึกษาพบว่านักลงทุนสถาบันระดับผู้บริหารกองทุน

เชื่อว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดี เป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยให้มีการตรวจตราและควบคุมการดำเนินธุรกิจ และช่วยสร้างความมั่นใจได้ว่าการดำเนินธุรกิจของบริษัทจะดำเนินถึงประโยชน์ของผู้ถือหุ้นมากที่สุด ส่วนผลการศึกษาถึงทัศนคติของนักลงทุนต่อข้อมูลความเสี่ยงกับการตัดสินใจลงทุน ผู้ตอบแบบสอบถามไม่มีความเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเลือกบริษัทที่เขาจะลงทุน สำหรับรูปแบบหรือแหล่งของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง นักลงทุนสถาบันเลือกที่จะให้องค์กรเผยแพร่ในรายงานทั่วไปที่เสนอเกี่ยวกับความเสี่ยงทางธุรกิจ และมีความเห็นสอดคล้องกันว่าการเปิดเผยความเสี่ยงเพิ่มขึ้นจะช่วยพวกเขาในการตัดสินใจลงทุนได้ดีขึ้น

Beretta and Bozzolan (2004) ศึกษากรอบแม่บทการสื่อสารความเสี่ยงและการวัดคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง ในคำอธิบายและบทวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน (MD&A) ของฝ่ายจัดการ บริษัทจดทะเบียนไม่รวมกลุ่มสถาบันการเงิน ในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศอิตาลี (The Italian Stock Exchange) จำนวน 85 บริษัท ใช้วิธีการทางสถิติด้วยการนับจำนวนประโยค จำแนกหมวดหมู่ของข้อมูลที่ปรากฏในคำอธิบายและบทวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน (MD&A) เป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ การเปิดเผยข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องกับความเสี่ยง การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเกี่ยวข้องกับเนื้อหาข้อมูลความเสี่ยงที่เปิดเผย แบ่งรูปแบบเนื้อหาของ การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเป็นความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ของบริษัท (company strategy risk) ความเสี่ยงตามลักษณะการดำเนินงาน (company characteristics risk) และความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อม (environment around the company risk) การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่สื่อสารถึงสัญญาณทางเศรษฐกิจที่คาดว่าจะเกิดผลกระทบขึ้น การเปิดเผยที่เกี่ยวข้องกับทางการเงิน ไม่ใช่ทางการเงิน และไม่เปิดเผย สำหรับการเปิดเผยเกี่ยวกับทางการเงินและไม่ใช่ทางการเงินจะวัดในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่แสดงให้เห็นถึงการคาดการณ์ โปรแกรม สมมติฐาน และการคาดหวัง และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ใช้วิธีทางสถิติ วิเคราะห์สมการถดถอย กำลังสองน้อยที่สุด (OLS model) เพื่อวิเคราะห์ในเชิงความเกี่ยวข้องกับปริมาณ ความหนาแน่น ความลึก และการคาดการณ์ล่วงหน้า ปรับด้วยขนาดขององค์กร

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยความเสี่ยงที่องค์กรมีการเปิดเผยในคำอธิบายและบทวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน(MD&A)ของฝ่ายจัดการมากที่สุด ได้แก่ ปัจจัยความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธ์ (company strategy risk) รองลงมาเป็นปัจจัยความเสี่ยงโครงสร้างทางการเงิน และปัจจัยความเสี่ยงในกระบวนการทางธุรกิจ ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์ปริมาณเนื้อหาที่เปิดเผย พบว่ามากกว่าครึ่งของข้อมูลที่ถูกเปิดเผยไม่มีคุณสมบัติเพียงพอต่อการใช้ประมาณการผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น กล่าวคือปริมาณและคุณภาพของการเปิดเผย

ความเสี่ยง จึงขึ้นอยู่กับปริมาณสารสนเทศและความสมบูรณ์ของเนื้อหาข้อมูล (richness of content) ที่เปิดเผย และมุ่งเปิดเผยข้อมูลที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และ อดีตมากกว่าในอนาคต และเกือบครึ่งหนึ่งของข้อมูลที่น่าเสนอเป็นการเปิดเผยการกระทำหรือการตัดสินใจที่ได้จัดทำลงไปแล้วเพื่อเผชิญกับความเสี่ยงจริง ขณะที่แผนการบริหารจัดการความเสี่ยงไม่มีการเปิดเผย และท้ายที่สุดข้อมูลความเสี่ยงที่มีผลต่อการคาดการณ์ ผลการดำเนินงานในอนาคตถูกเปิดเผยอยู่ในความเสี่ยงโครงสร้างทางการเงินมากที่สุด รองลงมาเป็นประเภทอุตสาหกรรมและสภาพแวดล้อมภายนอกน้อยที่สุด สรุปได้ว่าคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในคำอธิบายและบทวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน (MD&A) ของฝ่ายจัดการ จึงขึ้นอยู่กับทั้งปริมาณและความเข้มข้นของเนื้อหาที่เปิดเผย ขณะที่ขนาดและประเภทของอุตสาหกรรมขององค์กรไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่าง ๆ ของบริษัท กับการเปิดเผยข้อมูล

อลิศรา ผลาวรรณ (2547) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลในแบบ 56-1 และรายงานประจำปี 2547 ของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 175 บริษัท จำแนกเป็น 3 ประเภทคือ การเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับ และตามความสมัครใจ และระดับการเปิดเผยข้อมูลตามหลักเกณฑ์ของ Wallace (1998) ใช้สถิติเชิงพรรณนา พบว่าบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เกือบทุกบริษัทสามารถเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับได้เกินครึ่งหนึ่งของรายการทั้งหมดที่กำหนดให้เปิดเผยและบริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับสูง แต่การเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ ส่วนใหญ่เปิดเผยอยู่ในระดับต่ำ ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผย ด้วยสถิติวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (multiple regression analysis)

พบว่าขนาดและประเภทของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติและอายุการดำเนินงานของบริษัท สภาพคล่องทางการเงิน มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับระดับการเปิดเผยข้อมูล ขนาด ประเภทของผู้สอบบัญชี และการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับ และพบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างขนาดของบริษัทและอายุของกิจการกับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ และใช้สถิติทดสอบ ครุสคัล-วัลลิส (Kruskal-Wallis H Test) ทดสอบความแตกต่างในการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม พบว่ากลุ่มทรัพยากรเป็นกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยการเปิดเผยทุกข้อสูงที่สุด แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับไม่แตกต่างกัน ส่วนการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

โชติญาณ หิตะพงศ์ (2548) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในคำอธิบายและการวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี 2548 จำนวน 272 บริษัท พบว่าระดับการเปิดเผยข้อมูลใน MD&A ในเชิงปริมาณและคุณภาพของการเปิดเผยในระดับน้อยมาก และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัท (แบ่งเป็นคุณลักษณะเกี่ยวกับกลไกการกำกับดูแล การดำเนินงาน และธุรกิจของบริษัท) กับระดับการเปิดเผยข้อมูลด้วยสถิติวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ พบว่าคุณลักษณะการกำกับดูแล คือโครงสร้างการเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน คุณลักษณะการดำเนินงาน ได้แก่ อายุการดำเนินงานและคุณลักษณะเกี่ยวกับธุรกิจ ได้แก่ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลใน MD&A

ณัฐวรรณ ศิริธำ (2550) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรมจากงบการเงินระหว่างปี พ.ศ. 2546-2548 จำนวน 50 บริษัท พบว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับปานกลางทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูล ด้วยสถิติวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ (multiple regression analysis) พบว่าประเภทผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในระดับปานกลาง โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลในระดับสูง ทดสอบความแตกต่างของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในหมวดเครื่องมือเครื่องจักร หมวดกระดาษและวัสดุการพิมพ์ หมวดอุตสาหกรรมปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ และหมวดยานยนต์ของ กลุ่มอุตสาหกรรมวัตถุดิบและสินค้าอุตสาหกรรมโดยใช้สถิติทดสอบ ครุสคัล-วัลลิส (Kruskal-Wallis H Test) พบว่า บริษัทที่อยู่ในหมวดอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมวัตถุดิบและสินค้า

Linsley and Shrivs (2006) ศึกษาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศอังกฤษ กลุ่ม FTSE-100 จำนวน 79 บริษัท ยกเว้นกลุ่มบริษัททางการเงิน ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา แง่หน้าจำนวนประโยค แบ่งลักษณะเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง เป็นความเสี่ยงทางการเงิน (financial risk) และความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน (non-financial risk) ประกอบด้วย ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (operation risk) ความเสี่ยงด้านกระจายอำนาจ (empowerment risk) ความเสี่ยงด้านกระบวนการสารสนเทศและเทคโนโลยี (information processing and technology risk) ความเสี่ยงด้านการซื่อสัตย์ (integrity risk) และความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (strategy risk) กับมิติของข้อมูลที่เปิดเผย ซึ่งได้แก่ รายการที่สามารถคำนวณเป็นตัวเงิน (monetary) กับรายการที่ไม่

สามารถคำนวณเป็นตัวเงินได้ (non-monetary) ข้อมูลที่เป็นข่าวดี (good news) กับข่าวร้าย (bad news) ข้อมูลที่เกิดขึ้นแล้ว (past) กับกำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต (future) พบว่า มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม 6,168 ประโยค ประเภทความเสี่ยงที่มีการเปิดเผยมากที่สุดคือ ความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติการ และความเสี่ยงทางการเงินจำนวน ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดและระดับความเสี่ยงของบริษัท กับการเปิดเผยความเสี่ยง ในรายงานประจำปี

พบว่าขนาดขององค์กรมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับขนาดการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง โดยรวม และความเสี่ยงทางการเงินและไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ส่วนระดับความเสี่ยงของบริษัทที่วัดด้วย gearing ratio, asset cover, beta factor, ratio of book value of equity to market value of equity, BiE Index, Innovest EcoValue'21TM Rating Model ไม่พบว่าสัมพันธ์ ยกเว้นการวัดด้วย Innovest EcoValue'21TM Rating Model ที่มีความสัมพันธ์เชิงลบ และผลการทดสอบด้วย The Wilcoxon test และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน พบความสัมพันธ์ในเชิงบวก กล่าวคือปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่เป็นตัวเงินมีนัยสำคัญมากกว่าการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นตัวเงิน ปริมาณการเปิดเผยความเสี่ยงในอดีตมีนัยสำคัญที่ไม่แตกต่างจากปริมาณการเปิดเผยความเสี่ยงในอนาคตและปริมาณการเปิดเผยข้อมูลในด้านดีและไม่ดีมีนัยสำคัญที่ไม่แตกต่างกัน

Camfferman and Cooke (2002) ศึกษาการเปิดเผยในรายงานประจำปี 1996 ของบริษัทจดทะเบียนในประเทศสหราชอาณาจักร และประเทศเนเธอร์แลนด์ ตัวแปรต้นคือคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัท แบ่งเป็น 3 กลุ่มคือ กลุ่มตัวแปรเกี่ยวกับโครงสร้างของบริษัท กลุ่มตัวแปรเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน และกลุ่มตัวแปรเกี่ยวกับธุรกิจและการตลาด ตัวแปรตามเป็นดัชนีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี แบ่งเป็น 13 กลุ่ม ใช้สถิติพรรณนาอธิบายค่าต่ำสุด สูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวัดความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัท กับการเปิดเผยข้อมูลด้วยสถิติวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ รวมถึงการเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดของกลุ่มประเทศยุโรปของบริษัทที่จดทะเบียนทั้ง 2 ประเทศ ด้วยสถิติทดสอบ Mann-Whitney H Test ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนทั้งสองประเทศมีความใกล้เคียงกัน ส่วนที่แตกต่างเพียงเล็กน้อยคือ ระบบกฎหมาย มาตรฐานการบัญชี การยอมรับปฏิบัติตามข้อกำหนด เช่น ระบบรายงานการเงิน และหน่วยงานกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนในประเทศเนเธอร์แลนด์เข้มงวดน้อยกว่าในสหราชอาณาจักร คุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกับการเปิดเผยข้อมูล ได้แก่ ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน ความสามารถในการทำกำไร และประเภทผู้สอบบัญชี ขณะที่สภาพคล่องของกิจการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม และประเภท

อุตสาหกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และมีเพียงการเปิดเผย 2 ประเภท ที่มีความแตกต่างคือการตีราคาใหม่ กับภาษีเงินได้รอตัดบัญชี

Abraham and Cox (2007) ได้ศึกษาปริมาณการบรรยายข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปี ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศอังกฤษ กลุ่ม FTSE-100 เฉพาะกลุ่มที่ไม่ใช่บริษัททางการเงินจำนวน 71 บริษัท รูปแบบของการนำเสนอรายงานความเสี่ยง แบ่งเป็นรายงานความเสี่ยงด้านธุรกิจ รายงานความเสี่ยงทางการเงิน และรายงานความเสี่ยงการควบคุมภายใน ด้วยสถิติพรรณนา วิเคราะห์เนื้อหาด้วยการกำหนดรหัสนับเป็นจำนวนคำในประโยค พบว่า ทุกบริษัทมีการเผยแพร่ความเสี่ยงการควบคุมภายในกับความเสี่ยงทางการเงิน แต่มีเฉพาะบางบริษัทที่เผยแพร่ข้อมูลความเสี่ยงทางธุรกิจ ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ขนาดของบริษัท สภาพคล่องของกิจการ โครงสร้างความเป็นเจ้าของ ประเภทอุตสาหกรรม และรูปแบบการเป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศสหรัฐอเมริกาควบคู่ไปด้วย (US dual listing) กับรายงานความเสี่ยงด้านธุรกิจ รายงานความเสี่ยงทางการเงิน และรายงานความเสี่ยงการควบคุมภายใน ด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยเพียร์สัน (Pearson Correlation) พบว่า โครงสร้างการเป็นเจ้า (การลงทุนระยะยาวของสถาบัน) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการรายงานความเสี่ยง การลงทุนโดยสถาบันในระยะสั้นมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับรายงานความเสี่ยงทางการเงิน สำหรับตัวแปรคณะกรรมการบริษัท ซึ่งแบ่งเป็นกรรมการบริหาร กับกรรมการอิสระ ทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์ต่อการรายงานความเสี่ยง การเป็นบริษัทจดทะเบียนในประเทศสหรัฐอเมริกา (US dual listing) มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงมากกว่าการเป็นบริษัทจดทะเบียนในประเทศอังกฤษเพียงอย่างเดียว ประเภทอุตสาหกรรม ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับการรายงานความเสี่ยง และพบความสัมพันธ์ของขนาดสภาพคล่องของกิจการ กับการรายงานความเสี่ยง อย่างมีนัยสำคัญ

Ahmed and Courtis (1999) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัท กับระดับการเปิดเผยข้อมูลโดยสมัครใจในรายงานประจำปี ด้วยสถิติพรรณนา และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เป็นคุณลักษณะต่างๆของบริษัทกับดัชนีการเปิดเผยข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ เมต้า เทคนิก (Meta -analysis) พบว่า ขนาด (Size) รูปแบบการเป็นบริษัทจดทะเบียน (Listing Status) และสภาพคล่อง (Leverage) ของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญต่อระดับการเปิดเผยข้อมูล แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างความสามารถในการทำกำไร(Profitability) และประเภทของผู้สอบบัญชี (Audit Firm size)

สรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของกิจการกับการเปิดเผยข้อมูล ได้ดังนี้

ตารางที่ 2 สรุปผลการศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของกิจการกับการเปิดเผยข้อมูล

ชื่อผู้วิจัย	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	วิธีการวัดมูลค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ผลการศึกษา
1. Linsley and Shrivs (2006)	1. ขนาดองค์กร (Size) 2. ระดับความเสี่ยงของกิจการ (Level of risk)	ระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง 1. ความเสี่ยงที่เป็นตัวเงิน / ความเสี่ยงไม่เป็นตัวเงิน 2. ความเสี่ยงที่เป็นเรื่องในอดีต/ในอนาคต 3. ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี/ข่าวร้าย	Size	1. Natural logaithm of turnover +
				2. Natural logarithm of market Capitalization +
			Level of risk	*
			1. Gearing ratio	*
			2. Asset cover	*
			3. Quiscore	*
			4. Book to market value of equity	*
2. Camfferman and Cooke (2002)	1. ขนาดองค์กร (Size) 2. โครงสร้างเงินทุน 3. ความสามารถในการทำกำไร 4. สภาพคล่องของกิจการ 5. ประเภทผู้สอบบัญชี 6. ประเภทอุตสาหกรรม	ระดับการเปิดเผยข้อมูล 13 ประเภท	1. สินทรัพย์รวมของบริษัท	+
			2. อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	+
			3. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นและรายได้จากการขาย	+
			4. อัตราส่วนทุนหมุนเวียน	-
			5. ผู้สอบบัญชีที่เป็น Big 6 = 1 ผู้สอบบัญชีที่ไม่ใช่ Big 6 = 0	+
			6. ตัวแปรเทียม (1,0) ตามกลุ่มอุตสาหกรรม	#
			7. EcoValue'21 TM Rating Model	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	วิธีการวัดมูลค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ผลการศึกษา
3. Abraham and Cox (2007)	1. รูปแบบการจดทะเบียน	ระดับการเปิดเผยความเสี่ยง	1. จดทะเบียนใน US = 1, ไม่ใช่ US= 0	+
	2. โครงสร้างเงินทุน ประกอบด้วย การถือหุ้นโดย	1. ความเสี่ยงทางธุรกิจ 2. ความเสี่ยงทางการเงิน	2. สัดส่วนหุ้นที่ถือโดยแต่ละกองทุนต่อหุ้นทั้งหมดที่ออกจำหน่ายและเรียกชำระแล้ว	
	2.1 In-house Managed Pension Funds	3. ความเสี่ยงการควบคุมภายใน		-
	2.2 Outside Managed Pension Funds			-
	2.3 Life assurance Funds			+
	3. คณะกรรมการบริษัท		3. จำนวนของคณะกรรมการบริษัทแต่ละประเภท	
	3.1 Independent. Non-Executive Director			+
	3.2 Dependent Non-Executive Director			+
	4. ขนาดของบริษัท		4. Logarithm US\$ ของรายได้	+
	5. สภาพคล่องของกิจการ		5. อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์	#
4. Ahmed and Courtis (1999)	6. ความเสี่ยง		6. Varianceผลตอบแทนมูลค่าหุ้นย้อนหลัง 60 เดือน	+
	7. ประเภทอุตสาหกรรม		7. ประเภทอุตสาหกรรม	#
	1. ขนาดองค์กร	ระดับการเปิดเผยข้อมูลใน	1. รายได้รวม และ สินทรัพย์รวมสุทธิ	+
	2. สถานะบริษัทจดทะเบียน	รายงานประจำปี	2. UK group / Non-UK group	*
	3. สภาพคล่องของกิจการ		3. DE Ratio	+

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	วิธีการวัดมูลค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ผลการศึกษา
4. Ahmed and Courtis(1999)(ต่อ)	4. ความสามารถในการทำกำไร	ระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปี	4. กำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	+
	5. ประเภทบริษัทสอบบัญชี		5. ขนาดของบริษัทผู้สอบบัญชี	#
5. อลิศรา ผลวรรณ (2547)	1. ขนาด	ระดับการเปิดเผยข้อมูล	1. สินทรัพย์รวมของบริษัท	+
	2. โครงสร้างเงินทุน	1. การเปิดเผยตามข้อบังคับ	2. อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	#
	3. โครงสร้างการเป็นเจ้าของ	2. การเปิดเผยตามความสมัครใจ	3. สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 อันดับแรก	#
	4. การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ		4. สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ	*
	5. อายุการดำเนินงาน	3. การเปิดเผยโดยรวม	5. ระยะเวลาจำนวนปีนับตั้งแต่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์	-
	6. ความสามารถในการทำกำไร		6. อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	#
	7. สภาพคล่องทางการเงิน		7. อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว	-
	8. ประเภทผู้สอบบัญชี		8. ผู้สอบบัญชีที่ไม่ใช่ Big 4 = 0, ผู้สอบบัญชีที่เป็น Big 4 = 1	+
	9. ประเภทอุตสาหกรรม		9. ประเภทอุตสาหกรรม	#
6. ณัฐวรรณ ศิริธำนันท์ (2550)	1. ขนาดองค์กร	ระดับการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน 2546-2548	1. สินทรัพย์รวมต่อจำนวนทุนจดทะเบียนที่ชำระแล้ว	*
	2. โครงสร้างเงินทุน		2. อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	-
	3. อายุการดำเนินงาน		3. จำนวนปีตั้งแต่จดทะเบียนถึงปี 2548	+
	4. ความสามารถในการทำกำไร		4. กำไรสุทธิก่อนดอกเบี้ยและภาษีต่อสินทรัพย์รวม	*
	5. ประเภทผู้สอบบัญชี		5. Big 4 = 1, ไม่ใช่ Big 4 = 0	+

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	ตัวแปรต้น	ตัวแปรตาม	วิธีการวัดมูลค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ผลการศึกษา
6. ณัฐวรรณ ศิริชานันท์ (2550) (ต่อ)	6. โครงการสร้างการเป็นเจ้าของ	ระดับการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน 2546-2548	6. สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก	*
	7. สภาพคล่องของกิจการ		7. สินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน	*
	8. ประเภทอุตสาหกรรม		8. ประเภทอุตสาหกรรม	#
7. โชติญาณ์ หิตะพงศ์ (2548)	1. โครงการสร้างการเป็นเจ้าของ	ระดับการเปิดเผยข้อมูลใน MD&A	1. สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก	-
	2. สัดส่วนกรรมการอิสระ		2. ร้อยละของกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัท	*
	3. อายุการดำเนินงาน		3. จำนวนปีนับตั้งแต่จดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชนจนถึงปี 2548	-
	4. อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น		4. กำไรสุทธิต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	*
	5. อัตราส่วนแสดงสภาพคล่อง		5. สินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน	*
	6. การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ		6. สัดส่วนการถือหุ้นของชาวต่างชาติคิดเป็นร้อยละของจำนวนหุ้นที่ออกและเรียกชำระแล้ว	+
	7. ขนาดบริษัท		7. สินทรัพย์รวม	*
	8. โครงสร้างเงินทุน		8. หนี้สินทั้งหมดต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	*
	9. ประเภทอุตสาหกรรม		9. ตัวแปรเทียม บริษัทที่อยู่ในกลุ่ม=1 ไม่ใช่ = 0	#

หมายเหตุ: + ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ

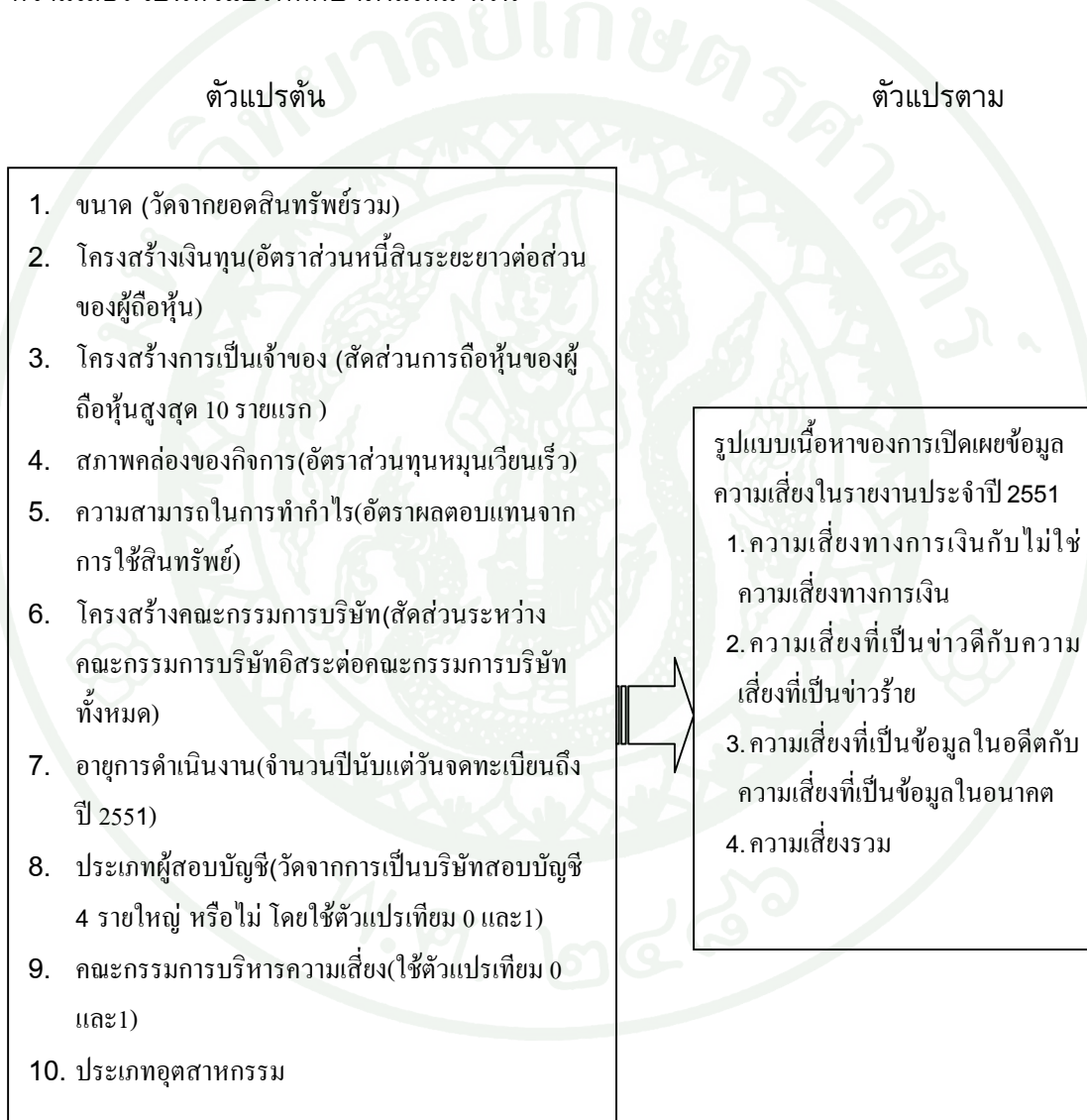
- ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในทิศทางลบอย่างมีนัยสำคัญ

* ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

กรอบแนวคิดการศึกษา

การศึกษารูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปี และความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับรูปแบบเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง พัฒนารอบแนวคิดในการวิจัยได้อ้างอิงตาม Camfferman and Cooke (2002); อลิศรา ผลววรรณ (2547); Abraham and Cox (2007) โดยมีคุณลักษณะคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง เป็นตัวแปรที่ศึกษาเพิ่มเติม ดังนี้

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดการศึกษา

สมมติฐานการศึกษา

ขนาดของบริษัท

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่พบในงานวิจัยของ Linsley and Shrivies (2006); Beattie *et al.* (2004) และความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลในงานวิจัยของ อลิสร่า ผลาวรรณ (2547); ญัฐวรรณ ศิริธำนันท์ (2550); Ahmed and Courtis (1999) เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก ทั้งการเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับ และการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ ทั้งนี้บริษัทขนาดใหญ่อาจจะมีต้นทุนในการจัดทำข้อมูล และความได้เปรียบเสียเปรียบในเชิงแข่งขันต่ำกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก ตลอดจนบริษัทขนาดใหญ่ต้องตอบสนองต่อความต้องการใช้ข้อมูลของผู้ที่มีส่วนได้เสียของกิจการที่มีจำนวนมากกว่าบริษัทขนาดเล็ก การศึกษาครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานดังนี้

$H_1(a_1)$: ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน

$H_1(a_2)$: ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน

$H_1(b_1)$: ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี

$H_1(b_2)$: ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย

$H_1(c_1)$: ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต

$H_1(c_2)$: ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต

$H_1(d)$: ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม

โครงสร้างเงินทุน (Capital Structure)

ยังไม่พบงานวิจัยที่พบความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างเงินทุนกับการเปิดเผยข้อมูลที่ชัดเจนนักเนื่องจากส่วนใหญ่จะระบุว่าโครงสร้างเงินทุนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามหากวิเคราะห์ตามทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียแล้ว บริษัทที่มีสัดส่วนของหนี้สินในระดับสูงอาจมีความจำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลให้มากเพียงพอที่จะสร้างความพึงพอใจและความน่าเชื่อถือต่อผู้เป็นเจ้าของเงินกู้ ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานสำหรับการศึกษาดังนี้

$H_2(a_1)$: โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน

$H_2(a_2)$: โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน

$H_2(b_1)$: โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี

$H_2(b_2)$: โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย

$H_2(c_1)$: โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต

$H_2(c_2)$: โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต

$H_2(d)$: โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม

โครงสร้างความเป็นเจ้าของ (Owning Structure)

Abraham and Cox (2007) พบว่าผู้ถือหุ้นกลุ่มนักลงทุนสถาบันมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีการกระจายตัวของการถือหุ้นต่ำ คือ ปริมาณการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 อันดับแรก ก่อนข้างสูงจะมีระดับการเปิดเผยข้อมูลใน

ระดับต่ำ และหากบริษัทที่มีการถือหุ้นเป็นรัฐบาลหรือสถาบันจำนวนมากจะมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับสูง จึงกำหนดสมมติฐานในการศึกษาดังนี้

$H_3(a_1)$: โครงสร้างความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน

$H_3(a_2)$: โครงสร้างความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน

$H_3(b_1)$: โครงสร้างความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี

$H_3(b_2)$: โครงสร้างความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย

$H_3(c_1)$: โครงสร้างความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต

$H_3(c_2)$: โครงสร้างความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต

$H_3(d)$: โครงสร้างความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม

สภาพคล่องของบริษัท (Liquidity)

สภาพคล่องของบริษัทเป็นตัวแปรที่ยังไม่มีงานวิจัยออกมาอย่างชัดเจนถึงความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูล ดังเช่น ผลการศึกษาของ Camfferman and Cook (2002) ที่ได้นำตัวแปรนี้มาพิจารณาในการศึกษาและพบว่า สภาพคล่องของบริษัทมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในประเทศเนเธอร์แลนด์อย่างมีนัยสำคัญ แต่กลับพบความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างไม่มีนัยสำคัญต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในประเทศอังกฤษ นอกจากนั้นแล้ว ผลการศึกษาของ อลิสร่า ผลววรรณ (2547) ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างสภาพคล่องของบริษัท

กับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับ ตามความสมัครใจ และการเปิดเผยรวมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การศึกษาครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐาน ดังนี้

$H_4(a_1)$: สภาพคล่องของบริษัทที่มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน

$H_4(a_2)$: สภาพคล่องของบริษัทที่มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน

$H_4(b_1)$: สภาพคล่องของบริษัทที่มีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี

$H_4(b_2)$: สภาพคล่องของบริษัทที่มีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย

$H_4(c_1)$: สภาพคล่องของบริษัทที่มีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตร

$H_4(c_2)$: สภาพคล่องของบริษัทที่มีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต

$H_4(d)$: สภาพคล่องของบริษัทที่มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม

ความสามารถในการทำกำไร (Profitability)

ความสามารถของกิจการในการทำกำไรเป็นสิ่งที่สนใจให้ผู้สนใจเข้ามาลงทุนในกิจการมากขึ้น ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของการลงทุนในหุ้นหรือการให้กู้ยืม เนื่องจากผู้ลงทุนและเจ้าหนี้ย่อมสนใจลงทุนในกิจการที่มีความสามารถในการทำกำไรที่ดี และมีความสามารถในการรักษาระดับกำไรและเพิ่มกำไรอย่างต่อเนื่อง ความสามารถในการทำกำไรของกิจการจึงมีความสำคัญยิ่งทั้งต่อเจ้าหนี้ยและเจ้าของกิจการ การทำให้กิจการสามารถอยู่รอดหรือดำเนินงานต่อไปได้ในระยะยาวก็ต้องมีรายได้ ที่คุ้มกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน และมีกำไรเพียงพอที่จะจ่ายคืนเงินต้นและดอกเบี้ยให้แก่ผู้เป็นเจ้าหนี้ย ตลอดจนเงินปันผลให้แก่ผู้เป็นเจ้าของกิจการ (วรศักดิ์ ทุมมานนท์, 2549) บริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรสูงย่อมมีแรงจูงใจที่จะแสดงข้อมูลให้มากที่สุดต่อผู้

มีส่วนได้เสีย รวมถึงผู้บริหารที่สามารถบริหารจัดการให้บริษัทมีกำไรที่สูงก็จะรู้สึกภาคภูมิใจกับผลงานเหล่านั้นทำให้มีความต้องการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนในปริมาณที่มาก ซึ่งแตกต่างจากบริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรต่ำผู้บริหารจะมีความเกรงกลัวและต้องการจะปกปิดข้อมูลบางอย่างทำให้มีการเปิดเผยข้อมูลในปริมาณที่น้อยกว่า แต่งานวิจัยที่ผ่านมา ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญ ระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับการเปิดเผยข้อมูล ดังเช่นการศึกษาของ อลิสรา ผลาวรรณ (2547); ญัฐวรรณ ศิริธำนันท์ (2550); Ahmed and Courtis (1999) ในการศึกษาครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานดังนี้

$H_5(a_1)$: ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน

$H_5(a_2)$: ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน

$H_5(b_1)$: ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี

$H_5(b_2)$: ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย

$H_5(c_1)$: ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต

$H_5(c_2)$: ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต

$H_5(d)$: ความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม

โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท

คณะกรรมการบริษัทจดทะเบียน มีหน้าที่กำหนดนโยบายและทิศทางการดำเนินงานของบริษัท และกำกับควบคุมดูแล ให้ฝ่ายจัดการดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดไว้

อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจสูงสุดให้แก่กิจการและความมั่งคั่งสูงสุดแก่ผู้ถือหุ้น กรรมการบริษัท ต้องมีความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้นอย่างสม่ำเสมอ มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในกิจการที่ดำรงตำแหน่ง รวมถึงความตั้งใจที่จะดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง โครงการสร้างคณะกรรมการบริษัท ต้องมีขนาดที่เหมาะสม ไม่เล็กจนขาดความหลากหลายทางความคิด และไม่ใหญ่จนขาดประสิทธิภาพและความคล่องตัว สัดส่วนกรรมการอิสระที่ไม่มีหน้าที่บริหารมีจำนวนมากกว่าเป็นสิ่งที่มีความเข้มแข็งกว่าในการทำหน้าที่ โดยงานวิจัยของ Abraham and Cox (2007) พบว่าโครงสร้างคณะกรรมการบริษัท ทั้งกรรมการอิสระ และกรรมการบริหาร มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางธุรกิจ ความเสี่ยงทางการเงินและความเสี่ยงการควบคุมภายใน ในการศึกษาครั้งนี้จึงคาดการณ์ว่าจะพบความสัมพันธ์เช่นเดียวกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่พบใน Abraham and Cox (2007)

$H_6(a_1)$: โครงสร้างคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน

$H_6(a_2)$: โครงสร้างคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน

$H_6(b_1)$: โครงสร้างคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี

$H_6(b_2)$: โครงสร้างคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย

$H_6(c_1)$: โครงสร้างคณะกรรมการบริษัทไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต

$H_6(c_2)$: โครงสร้างคณะกรรมการบริษัทไม่มีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต

$H_6(d)$: โครงสร้างคณะกรรมการบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม

อายุการดำเนินงานของบริษัท (Firm Age)

อายุการดำเนินงานของบริษัท มีการให้แนวคิดเป็น 2 แบบกล่าวคือ บริษัทที่เพิ่งเข้ามาดำเนินธุรกิจในลักษณะมหาชนจะมีการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีคุณภาพ เพื่อเป็นการดึงดูดความสนใจของนักลงทุนให้เข้ามาลงทุนในบริษัท สร้างฐานเงินทุนให้มีความมั่นคงมากขึ้น ต่างกับบริษัทจดทะเบียนที่มีอายุการดำเนินงานยาวนาน ที่มีชื่อเสียงในด้านประสิทธิภาพการดำเนินงานที่ได้รับความน่าเชื่อถือ และได้รับความสนใจจากนักลงทุนอยู่แล้ว จึงอาจไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลมากนัก สำหรับแนวคิดที่สอง กล่าวว่าการจะมีการพัฒนา ปรับปรุง วิธีการ และรูปแบบในการนำเสนอรายงานต่อสาธารณชนในทุกๆครั้งที่มีการจัดทำรายงาน ดังนั้นบริษัทที่มีอายุการดำเนินงานยาวนานจะมีรูปแบบ วิธีการนำเสนอรายงานที่ชัดเจน ตรงกับความต้องการใช้ข้อมูลของนักลงทุน และสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการนำเสนอรายงานนั้น ซึ่งในงานวิจัยของ โชติญาณ หิตะพงศ์ (2548); อลิสร่า ผลววรรณ (2547) พบว่าอายุการดำเนินงานของบริษัทมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับระดับการเปิดเผยข้อมูลขณะที่ ณัฐวรรณ ศิริธำนันท์ (2550) กลับพบว่าอายุการดำเนินงานมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จากผลการศึกษาที่ผ่านมายังไม่สอดคล้องตรงกัน ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้กำหนดสมมติฐาน คือ

$H_7(a_1)$: อายุการดำเนินงานมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน

$H_7(a_2)$: อายุการดำเนินงานมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน

$H_7(b_1)$: อายุการดำเนินงานมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี

$H_7(b_2)$: อายุการดำเนินงานมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย

$H_7(c_1)$: อายุการดำเนินงานมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต

$H_7(c_2)$: อายุการดำเนินงานมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต

$H_7(d)$: อายุการดำเนินงานมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม

ประเภทผู้สอบบัญชี

ผลการศึกษาของ Ahmed and Courtis (1999) พบว่า ประเภทผู้สอบบัญชีมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลภาคบังคับ เนื่องจากบริษัทขนาดใหญ่ที่มีโครงสร้างซับซ้อนย่อมต้องการทักษะ ความเชี่ยวชาญรวมถึงประสบการณ์จากสำนักงานสอบบัญชีมาช่วยในการกำหนดจำนวนข้อมูลที่ต้องเปิดเผยในงบการเงินให้มีความเพียงพอ หรือความมีนัยสำคัญ เนื่องจากบริษัทขนาดใหญ่ย่อมต้องเผชิญกับความเสี่ยงและค่าใช้จ่ายที่สูงหากมีการกระทำใดๆ ที่ละเมิดต่อข้อบังคับของหน่วยงานกำกับดูแล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อลิสร่า ผลวรรณ (2547) ที่พบว่า บริษัทที่มีการตรวจสอบบัญชีโดยบริษัทสอบบัญชี 4 รายใหญ่ ซึ่งได้แก่บริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิภาคเอเชีย สอบบัญชี จำกัด บริษัท สำนักงาน เอ็นส์ แอนด์ ยัง จำกัด บริษัท ดีลอยท์ ทูช โรมัทสு ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด และบริษัท ไพร์ซวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอบีเอส จำกัด ทำให้มีระดับการเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับและการเปิดเผยข้อมูลรวมสูงกว่าบริษัทที่มีการตรวจสอบโดยบริษัทสอบบัญชีที่ไม่ได้เป็น 4 บริษัทสอบบัญชีนี้ ในขณะเดียวกันประเภทของผู้สอบบัญชีก็ไม่ได้มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การตรวจสอบบัญชีโดยบริษัทสอบบัญชี 4 รายใหญ่นี้ได้ทำให้บริษัทเหล่านั้นมีระดับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจที่เพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้สำหรับการเปิดเผยปัจจัยเสี่ยง หรือข้อมูลความเสี่ยงต่างๆ ปัจจุบันถือเป็นการเปิดเผยตามความสมัครใจ ผู้ศึกษาจึงตั้งสมมติฐานดังนี้

$H_8(a_1)$: ประเภทผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน

$H_8(a_2)$: ประเภทผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน

$H_8(b_1)$: ประเภทผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี

$H_8(b_2)$: ประเภทผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย

$H_8(c_1)$: ประเภทผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต

$H_8(c_2)$: ประเภทผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต

H₈(d) : ประเภทผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นตัวแปรเพิ่มเติมคือ คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงในระดงองค์กร ซึ่งเป็นคณะกรรมการบริษัทอีกชุดหนึ่ง ที่เป็นการจัดตั้งโดยสมัครใจของบริษัทฯเพื่อช่วยในการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยรวมขององค์กร ผู้ศึกษาได้เล็งเห็นคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง จะมีบทบาทและหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารจัดการความเสี่ยงหลักขององค์กร ก่อให้เกิดความร่วมมือในการบริหารความเสี่ยงในทุกระดับขององค์กร เช่น การนำหลักการบริหารความเสี่ยงทั้งองค์กร (Enterprisewide Risk Management) มาใช้เป็นเครื่องมือเป็นต้น จะช่วยให้องค์กรนั้นสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ ดังนั้นบริษัทที่มีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงขององค์กร จะช่วยให้กิจการสามารถดำเนินธุรกิจได้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ดีกว่าบริษัทที่ไม่มีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ในการศึกษาครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐาน คือ

H₉(a₁) : คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน

H₉(a₂) : คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน

H₉(b₁) : คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี

H₉(b₂) : คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย

H₉(c₁) : คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต

H₉(c₂) : คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต

$H_9(d)$: คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม

ประเภทของอุตสาหกรรม (Industry Type)

บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมต่างกัน ย่อมมีลักษณะการดำเนินงานและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่แตกต่างกัน อลิสร่า ผลาวรรณ (2547); Cook (2002) และจากการเปรียบเทียบการเปิดเผยความเสี่ยงระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมของ พรพิพัฒน์ จูฑา (2548) พบว่ากลุ่มธุรกิจการเงิน (FINCIAL) และกลุ่มเทคโนโลยี (TECH) เป็นกลุ่มที่มีคุณภาพของการเปิดเผยความเสี่ยงแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ในขณะที่กลุ่มทรัพยากรมุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลในปริมาณที่มาก แต่ไม่ได้เปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์มากนัก นอกจากนี้ผลการศึกษาของ อลิสร่า ผลาวรรณ (2547) ยังพบว่าบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ต่างกันมีการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงตั้งสมมติฐานในการศึกษาดังนี้

$H_{10}(a_1)$: ประเภทอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน

$H_{10}(a_2)$: ประเภทอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน

$H_{10}(b_1)$: ประเภทอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี

$H_{10}(b_2)$: ประเภทอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย

$H_{10}(c_1)$: ประเภทอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต

$H_{10}(c_2)$: ประเภทอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต

$H_{10}(d)$: ประเภทอุตสาหกรรมมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ใช้ข้อมูลแบบข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ซึ่งประกอบไปด้วย

1. ข้อมูลและผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องในอดีตเกี่ยวกับการรายงานข้อมูลความเสี่ยง ตลอดจน แนวคิด ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับบริษัทจดทะเบียน รวบรวมจากเอกสารทางวิชาการ ตำรา วารสาร บทความ รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง ที่มีการเก็บรวบรวมไว้ในแหล่งและฐานข้อมูลต่างๆ เช่น ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นแหล่งที่มีข้อมูลเผยแพร่และเปิดเผยไว้เป็นการทั่วไป

2. รูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเก็บรวบรวมจากรายงานประจำปี 2551 ในส่วนของปัจจัยความเสี่ยง รายงานคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง คำอธิบายและการวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของฝ่ายจัดการ และหมายเหตุประกอบงบการเงิน

3. คุณลักษณะต่างๆของบริษัท

3.1 ขนาดของบริษัท (วัดจากยอดขายสินทรัพย์รวม) โครงสร้างเงินทุน (อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น) สภาพคล่องของกิจการ (อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว) และความสามารถในการทำกำไร (อัตราผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์) เก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินรวมในรายงานประจำปี 2551

3.2 โครงสร้างการเป็นเจ้าของ (สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก) รวบรวมจากส่วนของโครงสร้างการถือหุ้น โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท (สัดส่วนระหว่างคณะกรรมการอิสระต่อคณะกรรมการบริษัท) คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (การจัดให้มีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงที่ประกอบด้วยบุคคลภายนอกเป็นกรรมการเพื่อกำกับดูแลการบริหารความเสี่ยงองค์กร) รวบรวมจากส่วนของโครงสร้างการจัดการ และการกำกับดูแลกิจการ

อายุการดำเนินงาน (จำนวนปีนับแต่วันจดทะเบียนถึง ปี 2551) ประเภทผู้สอบบัญชี และประเภทอุตสาหกรรม รวบรวมจากข้อมูลทั่วไปของบริษัท ในรายงานประจำปี 2551

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทจดทะเบียนกลุ่ม SET-100 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย สำหรับระยะเวลาระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2551 ไม่รวมบริษัทที่ไม่สามารถหารายงานประจำปี 2551 ได้ รวมทั้งหมด 99 บริษัท

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ใช้แบบฟอร์มการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง (แสดงในภาคผนวก ก) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมรูปแบบเนื้อหาการเปิดเผยความเสี่ยงและคุณลักษณะต่าง ๆ ของบริษัท ซึ่งได้จัดทำขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง และผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 รูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีวิเคราะห์จากข้อมูลจำนวนประโยคที่มีการเปิดเผยตามประเภทและลักษณะของการรายงานความเสี่ยง จำแนก เป็น 4 กลุ่ม 7 ประเภท ได้แก่ ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต และความเสี่ยงรวม พบได้ในส่วนปัจจัยความเสี่ยง รายงานคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง คำอธิบายและบทวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน และหมายเหตุประกอบงบการเงิน กำหนดหลักเกณฑ์ในการแจกแจง ให้ขึ้นอยู่กับความชัดเจนของถ้อยคำทั้งประโยค ดังนี้

1. กำหนดนิยามความเสี่ยงแต่ละประเภทไว้อย่างกว้างๆ ไว้ล่วงหน้า ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีที่นำมาอ้างอิง ซึ่งจะต้องมีความหมายของถ้อยคำที่แน่นอนและชัดเจนเกี่ยวกับรูปแบบเนื้อหาความเสี่ยง

2. กำหนดความหมายให้แก่ถ้อยคำ หรือประโยคที่จะใช้ในการแจกแจงเพิ่มเติมจากความหมายตามกรอบแนวคิดทฤษฎี ซึ่งเป็นถ้อยคำหรือประโยคที่พบในเอกสารข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ดังนั้นรหัสของถ้อยคำหรือประโยคจะมีขอบเขตเปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีการเพิ่มความหมาย

เข้ามา โดยข้อความที่นำมากล่าวร่วมกันสามารถกล่าวเป็นนัยเกี่ยวกับความเสี่ยงแต่ละประเภทได้

3. ประโยคที่จะถือว่าการเปิดเผยความเสี่ยง คือประโยคที่สื่อสารในเชิงของ โอกาส การคาดการณ์ หรืออันตราย ความเสียหาย ภัยคุกคาม การเปิดโปง ซึ่งอาจจะมีผลกระทบหรือ คาดว่าจะมีผลกระทบในอนาคต ตีลดจนการบริหารจัดการสิ่งเหล่านั้น

4. ประโยคที่อธิบายถึงนโยบายทั่วไปของบริษัทแต่ให้ความสำคัญเรื่องการควบคุม ภายใน จะจัดเป็นกลุ่ม ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี และความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต

5. ประโยคที่อธิบายถึงนโยบายทั่วไปของบริษัทแต่ให้ความสำคัญเรื่องทางการเงิน จะจัดกลุ่มเป็น ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี และความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต

6. ใน 1 ประโยค อาจเป็นได้มากกว่า 1 ประเภทความเสี่ยงจะนำมาจัดประเภทตามหมวดหมู่ที่บริษัทเปิดเผยมา (แปลความจาก ความมุ่งหมาย และประโยคใกล้เคียง)

7. ประโยคใดที่ไม่สามารถแปลความหมายได้อย่างชัดเจนจะไม่นำมารวมนับ

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะต่างๆ ของบริษัท ได้แก่ ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างการเป็นเจ้าของ สภาพคล่องของกิจการ ความสามารถในการทำกำไร รวบรวมจาก ส่วนของโครงสร้างการถือหุ้น โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง อายุการดำเนินงาน ประเภทผู้สอบบัญชี และประเภทอุตสาหกรรม

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการพัฒนา แบบฟอร์มการเปิดเผยข้อมูล ความเสี่ยง (แสดงในภาคผนวก ก) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในเก็บรวบรวมข้อมูลขึ้นมาใหม่ โดยเฉพาะและไม่ได้ทำการทดสอบความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ เนื่องจากวิธีที่เหมาะสมในการวัดความเชื่อถือได้ของเครื่องมือนี้คือวัดความมีเสถียรภาพ โดยใช้เทคนิคการวัดซ้ำ แต่เนื่องจากเครื่องมือดังกล่าวถูกพัฒนาขึ้นมาจากการตรวจสอบและทบทวนวรรณกรรมอย่างลึกซึ้งของผู้ศึกษา จึงมีความยากลำบากในการทดสอบ เพราะจะต้องให้กลุ่มเป้าหมายในการทดสอบมีความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอ อีกทั้งเนื้อหาเป็นภาษาอังกฤษจึงเป็นการยากที่จะสำเร็จ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบฟอร์มการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง (แสดงในภาคผนวก ก) ที่พัฒนาขึ้นมาใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อทำการวัดรูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปี 2551 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET-100 เก็บข้อมูลได้เป็น 2 ส่วน คือ

1. ตัวแปรอิสระ คือคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทที่ผู้ศึกษาคาดว่าจะมีอิทธิพลต่อรูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปี ซึ่งตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษานี้ประกอบด้วย 10 ตัวแปร จากแหล่งข้อมูลของตัวแปรต่างๆ เหล่านี้มีหลายแห่ง เช่น แบบแสดงข้อมูลรายงานประจำปี (56-1) ISIMS CD และรายงานประจำปี เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการเก็บข้อมูล ตัวแปรต่างๆ จะเก็บจากรายงานประจำปี 2551 เท่านั้น ด้วยวิธีการวัดมูลค่าดังนี้

ตารางที่ 3 สรุปวิธีที่ใช้ในการวัดค่าของตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระ	วิธีการวัดมูลค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
1. ขนาด	ลอการิทึมของยอดสินทรัพย์รวม
2. โครงสร้างเงินทุน	อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
3. โครงสร้างการเป็นเจ้าของ	สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก
4. สภาพคล่องของกิจการ	อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว
5. ความสามารถในการทำกำไร	อัตราผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์
6. โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท	สัดส่วนระหว่างคณะกรรมการอิสระต่อคณะกรรมการทั้งหมด
7. อายุการดำเนินงาน	ลอการิทึมของจำนวนปีนับวันจดทะเบียนถึง ปี 2551
8. ประเภทผู้สอบบัญชี	วัดจากการเป็นบริษัทสอบบัญชีในกลุ่ม big 4 หรือไม่ โดยใช้ตัวแปรเทียม 0 และ 1
9. คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง	บริษัทจัดให้มีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงหรือไม่ โดยใช้ตัวแปรเทียม 0 และ 1
10. ประเภทอุตสาหกรรม	แบ่งประเภทอุตสาหกรรมตามการกำหนดโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. ตัวแปรตาม คือ รูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง ใช้การนับจำนวนประโยคที่มีการเปิดเผยความเสี่ยงเป็นตัวแทนของข้อมูล เนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่มี

ความชัดเจนมากที่สุด (Lajili and Zeghal, 2005 อ้างถึงใน พรพิพัฒน์ จูฑา, 2548) โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของรูปแบบและขนาดตัวอักษรที่ใช้ในการรายงาน

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเชิงประจักษ์ (empirical study) เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปี (ฉบับภาษาอังกฤษ) ของบริษัทจดทะเบียนกลุ่ม SET-100 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นลักษณะทั่วไปของคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทซึ่งเป็นตัวแปรอิสระกับรูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงซึ่งเป็นตัวแปรตามด้วยการใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) ประกอบด้วย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 2 การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับรูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปี ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (multiple regression analysis : MRA) แบบขั้นตอน (stepwise) เพื่อทำการทดสอบว่าปัจจัยหรือตัวแปรต้นตัวใดบ้างที่ส่งผลหรือมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม ในกรณีที่ตัวแปรต้นและตัวแปรตามเป็นตัวแปรที่มีการวัดระดับช่วง (interval scale) หรืออัตราส่วน (ratio scale) สามารถใช้คำนวณได้ทันที หากตัวแปรต้นหรือตัวแปรตามบางตัวเป็นตัวแปรที่วัดสถานภาพในระดับเรียงอันดับ (ordinal scale) หรือนามบัญญัติ (nominal scale) ซึ่งไม่สามารถคำนวณได้ทันที ก่อนดำเนินการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุจะต้องเปลี่ยนรูปของค่าตัวแปรต้นนั้นเสียก่อน โดยจำแนกให้เป็นแค่ 2 ค่า ตัวแปรที่เปลี่ยนรูปแล้วจะเรียกว่า ตัวแปรหุ่น (dummy variable) (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2549) ส่วนวิธีการเลือกตัวแปรแบบขั้นตอน (stepwise) เป็นวิธีการคัดเลือกตัวแปรต้นที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับตัวแปรตามเข้าไปในสมการก่อนแล้วจึงพิจารณาตัวแปรต้นที่มีความสัมพันธ์เชิงส่วนกับตัวแปรตามรองลงมาเข้าไปในสมการ และพร้อมกันนั้นพิจารณาว่าตัวแปรต้นที่เข้าไปในสมการก่อนหน้านั้นทุกตัวแปรควรจะอยู่ในสมการหรือไม่ หากเห็นว่ายังควรอยู่ก็จะดำเนินการเลือกตัวแปรต้นตัวใหม่เข้าสมการได้เลย กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบ (α) ที่ระดับ 0.05 โดยตัวแบบที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้อ้างอิงจาก Camfferman and Cooke (2002); อลิศรา ผลาวรรณ (2547); Abraham and Cox (2007) โดยแบ่งออกเป็น 7 ตัวแบบ ดังนี้

1. $\text{Risk Disclosure}_{FI} = \beta_0 + \beta_1(\text{SIZE}) + \beta_2(\text{CAPSTR}) + \beta_3(\text{OWNSTR}) + \beta_4(\text{LIQUID}) + \beta_5(\text{PROFIT}) + \beta_6(\text{BODSTR}) + \beta_7(\text{AGE}) + \beta_8(\text{AUDIT}) + \beta_9(\text{RISKCO}) + \beta_{10}(\text{IND1}) + \beta_{11}(\text{IND2}) + \beta_{12}(\text{IND3}) + \beta_{13}(\text{IND4}) + \beta_{14}(\text{IND5}) + \varepsilon$
2. $\text{Risk Disclosure}_{NonFI} = \beta_0 + \beta_1(\text{SIZE}) + \beta_2(\text{CAPSTR}) + \beta_3(\text{OWNSTR}) + \beta_4(\text{LIQUID}) + \beta_5(\text{PROFIT}) + \beta_6(\text{BODSTR}) + \beta_7(\text{AGE}) + \beta_8(\text{AUDIT}) + \beta_9(\text{RISKCO}) + \beta_{10}(\text{IND}) + \beta_{11}(\text{IND2}) + \beta_{12}(\text{IND3}) + \beta_{13}(\text{IND4}) + \beta_{14}(\text{IND5}) + \varepsilon$
3. $\text{Risk Disclosure}_{GOOD} = \beta_0 + \beta_1(\text{SIZE}) + \beta_2(\text{CAPSTR}) + \beta_3(\text{OWNSTR}) + \beta_4(\text{LIQUID}) + \beta_5(\text{PROFIT}) + \beta_6(\text{BODSTR}) + \beta_7(\text{AGE}) + \beta_8(\text{AUDIT}) + \beta_9(\text{RISKCO}) + \beta_{10}(\text{IND}) + \beta_{11}(\text{IND2}) + \beta_{12}(\text{IND3}) + \beta_{13}(\text{IND4}) + \beta_{14}(\text{IND5}) + \varepsilon$
4. $\text{Risk Disclosure}_{BAD} = \beta_0 + \beta_1(\text{SIZE}) + \beta_2(\text{CAPSTR}) + \beta_3(\text{OWNSTR}) + \beta_4(\text{LIQUID}) + \beta_5(\text{PROFIT}) + \beta_6(\text{BODSTR}) + \beta_7(\text{AGE}) + \beta_8(\text{AUDIT}) + \beta_9(\text{RISKCO}) + \beta_{10}(\text{IND}) + \beta_{11}(\text{IND2}) + \beta_{12}(\text{IND3}) + \beta_{13}(\text{IND4}) + \beta_{14}(\text{IND5}) + \varepsilon$
5. $\text{Risk Disclosure}_{PAST} = \beta_0 + \beta_1(\text{SIZE}) + \beta_2(\text{CAPSTR}) + \beta_3(\text{OWNSTR}) + \beta_4(\text{LIQUID}) + \beta_5(\text{PROFIT}) + \beta_6(\text{BODSTR}) + \beta_7(\text{AGE}) + \beta_8(\text{AUDIT}) + \beta_9(\text{RISKCO}) + \beta_{10}(\text{IND}) + \beta_{11}(\text{IND2}) + \beta_{12}(\text{IND3}) + \beta_{13}(\text{IND4}) + \beta_{14}(\text{IND5}) + \varepsilon$
6. $\text{Risk Disclosure}_{FUTR} = \beta_0 + \beta_1(\text{SIZE}) + \beta_2(\text{CAPSTR}) + \beta_3(\text{OWNSTR}) + \beta_4(\text{LIQUID}) + \beta_5(\text{PROFIT}) + \beta_6(\text{BODSTR}) + \beta_7(\text{AGE}) + \beta_8(\text{AUDIT}) + \beta_9(\text{RISKCO}) + \beta_{10}(\text{IND}) + \beta_{11}(\text{IND2}) + \beta_{12}(\text{IND3}) + \beta_{13}(\text{IND4}) + \beta_{14}(\text{IND5}) + \varepsilon$
7. $\text{Risk Disclosure}_{Total} = \beta_0 + \beta_1(\text{SIZE}) + \beta_2(\text{CAPSTR}) + \beta_3(\text{OWNSTR}) + \beta_4(\text{LIQUID}) + \beta_5(\text{PROFIT}) + \beta_6(\text{BODSTR}) + \beta_7(\text{AGE}) + \beta_8(\text{AUDIT}) + \beta_9(\text{RISKCO}) + \beta_{10}(\text{IND}) + \beta_{11}(\text{IND2}) + \beta_{12}(\text{IND3}) + \beta_{13}(\text{IND4}) + \beta_{14}(\text{IND5}) + \varepsilon$

โดยที่

$\text{Risk Disclosure}_{FI}$ = การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน

$\text{Risk Disclosure}_{NonFI}$ = การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน

Risk Disclosure _{GOOD}	= การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี
Risk Disclosure _{BAD}	= การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย
Risk Disclosure _{PAST}	= การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต
Risk Disclosure _{FUTR}	= การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต
Risk Disclosure _{Total}	= การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม
Risk Disclosure _{Total}	= การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม
SIZE	= ขนาดของบริษัท (สินทรัพย์รวม)
CAPSTR	= โครงสร้างเงินทุน (อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น)
OWNSTR	= โครงสร้างการเป็นเจ้าของ (สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก)
LIQUID	= สภาพคล่องของกิจการ (อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว)
PROFIT	= ความสามารถในการทำกำไร (อัตราผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์)
BODSTR	= โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท (สัดส่วนระหว่างคณะกรรมการบริษัทที่เป็นบุคคลภายนอกต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมด)
AGE	= อายุการดำเนินงาน (จำนวนปีนับแต่วันจดทะเบียนถึง ปี 2551)
AUDIT	= ประเภทผู้สอบบัญชี (การเป็นบริษัทสอบบัญชีในกลุ่ม big 4 หรือไม่ โดยใช้ตัวแปรเทียม 0 และ 1)
RISCKO	= คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (ใช้ตัวแปรเทียม 0 และ 1)
IND1	= ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน
IND2	= ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
IND3	= ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร
IND4	= ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ
IND5	= ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ (กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี)

บทที่ 4

ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์

ผลการศึกษา

การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET-100 แบ่งผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1. รูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

2. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่าง ๆ ของบริษัท ได้แก่ ขนาดโครงสร้างเงินทุน โครงสร้างการเป็นเจ้าของ สภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท อายุการดำเนินงาน ประเภทผู้สอบบัญชี คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงองค์กร และ ประเภทอุตสาหกรรม กับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และการทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 ผลการรวบรวมรูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปี 2551 จำนวน 99 บริษัท ด้วยวิธีการนับจำนวนประโยค สรุปได้ดังนี้

1. ปริมาณประโยคการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงแต่ละประเภทจำแนก เป็น 4 กลุ่ม 7 ประเภท ตาม Linsley and Shrive (2006) ได้แก่

- 1.1 ความเสี่ยงทางการเงิน กับ ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน
- 1.2 ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี กับความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย
- 1.3 ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตกับความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต
- 1.4 ความเสี่ยงโดยรวม

2. ปริมาณประโยคการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงจำแนกตามกลุ่มอุตสาหกรรม และ ประเภทความเสี่ยง สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 4 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปริมาณประโยคการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงแต่ละประเภท

(n=99)

ประเภทความเสี่ยง	ปริมาณประโยคที่มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง					
	จำนวน	ร้อยละ	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ความเสี่ยงทางการเงิน	4,137.00	50.27	7.00	146.00	41.79	31.66
ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน	4,094.00	49.73	4.00	151.00	41.35	30.98
รวม	8,233.00	100.00	4.00	151.00		
ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี	5,254.00	63.82	8.00	175.00	53.07	33.44
ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย	2,979.00	36.18	1.00	135.00	30.09	25.53
รวม	8,233.00	100.00	1.00	175.00		
ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต	6,390.00	77.61	15.00	191.00	64.55	38.29
ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต	1,843.00	22.39	0.00	99.00	18.62	17.85
รวม	8,233.00	100.00	0.00	191.00		
ความเสี่ยงรวม	8,233.00	100.00	22.00	217.00	83.16	50.02

ตารางที่ 4 ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียน กลุ่ม SET-100 พิจารณาแต่ละกลุ่มและประเภทความเสี่ยงได้ดังนี้

1. ความเสี่ยงทางการเงินกับความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน พบว่ามีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงินในสัดส่วนที่สูงกว่าความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินเล็กน้อยคือร้อยละ 50.27 และ 49.73 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจำนวนประโยคที่มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในกลุ่มนี้พบว่า ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินมีจำนวนประโยคของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงน้อยที่สุด คือ 4 ประโยค และมากที่สุดคือ 151 ประโยค หรือเฉลี่ย 41.79 และ 41.35 ประโยคตามลำดับ จะเห็นได้ว่าบริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง 2 ประเภทนี้ ได้มีความใกล้เคียงกันมาก

2. ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดีกับความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย พิจารณาสัดส่วนการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงพบว่าการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี กับความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้ายในสัดส่วนร้อยละ 63.82 และ 36.18 ตามลำดับ จำนวนประโยคที่มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในกลุ่มนี้เฉลี่ย 53.07 และ 30.09 ประโยคตามลำดับ และพบว่าความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้ายมีการเปิดเผยน้อยที่สุดจำนวน 1 ประโยค และสูงที่สุดเป็นการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี

จำนวน 175 ประโยค นั่นคือการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในกลุ่มนี้บริษัทมีการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข้อดีสูงกว่าข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อร้ายค่อนข้างห่างกันชัดเจน

3. ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต กับความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต พบว่าสัดส่วนการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตกับความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคตร้อยละ 77.61 และ 22.39 ตามลำดับ พิจารณาจากจำนวนประโยคที่มีการเปิดเผยความเสี่ยงกลุ่มนี้เฉลี่ย 64.55 และ 18.62 ประโยค ตามลำดับ และพบว่ามียังบริษัทไม่มีการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคตเลย ทั้งนี้มีการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตมากที่สุดถึง จำนวน 191 ประโยค ซึ่งให้เห็นว่า บริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตในปริมาณมากที่สุดอย่างเห็นได้ชัดเจนขณะที่ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคตเปิดเผยน้อยมากที่สุด

4. ความเสี่ยงรวม มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวมทั้งสิ้น 8,233 ประโยค มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงน้อยที่สุด 22 ประโยค มากที่สุด 217 ประโยค หรือเฉลี่ยจำนวน 83.16 ประโยค

ตารางที่ 5 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ของปริมาณประโยคการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงแต่ละประเภทแยกตามกลุ่มอุตสาหกรรม

(n=99)

อุตสาหกรรม ความเสี่ยง	ทางการเงิน	ไม่ใช่ทางการเงิน	ข้อดี	ข้อร้าย	ในอดีต	ในอนาคต	โดยรวม
ธุรกิจการเงิน	1,438.0	822.0	1,616.0	646.0	1,805.0	457.0	2,260.0
อสังหาริมทรัพย์และ ก่อสร้าง	902.0	635.0	910.0	627.0	1,170.0	367.0	1,537.0
ทรัพยากร	359.0	681.0	647.0	393.0	825.0	215.0	1,040.0
บริการ	474.0	713.0	724.0	463.0	907.0	280.0	1,187.0
อื่นๆ	964.0	1,243.0	1,357.0	850.0	1,683.0	524.0	2,207.0
รวม	4,137.0	4,094.0	5,254.0	2,979.0	6,390.0	1,843.0	8,233.0

ตารางที่ 5 ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม SET-100 พิจารณาตามประเภทอุตสาหกรรม และประเภทความเสี่ยงได้ดังนี้

1. กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงโดยรวมจำนวน 2,260 ประโยคโดยมีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงินสูงที่สุด รองลงมา คือการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต ความเสี่ยงที่เป็นข้อดี ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน

ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย และน้อยที่สุดคือความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต จำนวน 1,805 1,616 1,438 822 646 และ 457 ประโยคตามลำดับ

2. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงโดยรวมจำนวน 1,537 ประโยคโดยมีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตสูงที่สุด รองลงมา คือการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย และน้อยที่สุดคือความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต จำนวน 1,170 910 902 635 627 และ 367 ประโยคตามลำดับ

3. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงโดยรวมจำนวน 1,040 ประโยคโดยมีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตสูงที่สุด รองลงมา คือการเปิดเผยความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ความเสี่ยงทางการเงิน และน้อยที่สุดคือความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต จำนวน 825 681 647 393 359 และ 215 ประโยคตามลำดับ

4. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงโดยรวมจำนวน 1,187 ประโยคโดยมีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตสูงที่สุด รองลงมา คือการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย และน้อยที่สุดคือความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต จำนวน 907 724 713 474 463 และ 280 ประโยคตามลำดับ

5. กลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ (ประกอบด้วยกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี) มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงโดยรวมจำนวน 2,207 ประโยค โดยมีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตสูงที่สุด รองลงมา คือการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย และน้อยที่สุดคือความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต จำนวน 1,683 1,357 1,243 964 และ 524 ประโยค ตามลำดับ

พิจารณากลุ่มอุตสาหกรรมตามประเภทความเสี่ยง 4 กลุ่ม 7 ประเภท จะพบว่า

1. ความเสี่ยงทางการเงินและความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน พบว่าทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยความเสี่ยงทางการเงินรวม 4,137 ประโยค กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินเปิดเผยสูงสุด รองลงมาเป็นกลุ่มอื่นๆ (ประกอบด้วยกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร

กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี) กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างและน้อยที่สุดคือกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร จำนวน 1,438 964 902 474 และ 359 ประโยคตามลำดับ ขณะที่ทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินรวม 4,094 ประโยคสูงที่สุดคือกลุ่มอื่นๆ (ประกอบด้วยกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี) รองลงมาเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร และน้อยที่สุดคือ กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง จำนวน 1,243 822 713 681 และ 635 ประโยคตามลำดับ

2. ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดีและความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ทุกกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข่าวดีรวม 5,254 ประโยค กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินเปิดเผยสูงที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มอื่นๆ (ประกอบด้วยกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี) กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และน้อยที่สุดคือกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร จำนวน 1,616 1,357 910 724 และ 647 ประโยคตามลำดับ และกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้ายรวม 2,979 ประโยค กลุ่มอื่นๆ (ประกอบด้วยกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี) มีการเปิดเผยสูงที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และน้อยที่สุดคือกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร จำนวน 850 646 627 463 และ 393 ประโยคตามลำดับ

3. ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตและความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต ทุกกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตรวม 6,390 สูงสุด กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน มีการเปิดเผยสูงที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มอื่นๆ (ประกอบด้วยกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี) กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และน้อยที่สุดคือกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร จำนวน 1,805 1,683 1,170 907 และ 825 ประโยคตามลำดับ ขณะที่กลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคตรวม 1,843 ประโยค กลุ่มอื่นๆ (ประกอบด้วยกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี) เปิดเผยสูงสุด รองลงมาเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และน้อยที่สุดคือ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร จำนวน 524 427 367 280 และ 215 ประโยคตามลำดับ

4. ความเสี่ยงรวม กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน มีปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวมสูงที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มอื่นๆ (ประกอบด้วยกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี) กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และน้อยที่สุดคือกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร จำนวน 2,260 2,207 1,537 1,187 และ 1,040 ประโยคตามลำดับ

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆของบริษัท ได้แก่ ขนาดโครงสร้างเงินทุน โครงสร้างการเป็นเจ้าของ สภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท อายุการดำเนินงาน ประเภทผู้สอบบัญชี คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง และประเภทอุตสาหกรรม กับรูปแบบเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และการทดสอบสมมติฐาน

1. คุณลักษณะต่างๆของบริษัท

2. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆของบริษัท กับรูปแบบเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3. ผลการทดสอบสมมติฐาน

4. ผลการศึกษาประเภทอุตสาหกรรมเพิ่มเติมจากกรอบแนวคิด โดยมีรายละเอียดดังนี้

คุณลักษณะต่างๆของบริษัท

ตารางที่ 6 ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัท

(n=99)

คุณลักษณะ	หน่วย	น้อยสุด	สูงสุด	เฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ขนาดของบริษัท	ล้านบาท	203.46	1,677,111.11	125,387.39	298,752.26
ลอการิทึมขนาดบริษัท		2.31	6.22	4.44	0.73
โครงสร้างเงินทุน	ร้อยละ	0.00	10.67	0.54	1.14
โครงสร้างการเป็นเจ้าของ	ร้อยละ	35.48	99.95	68.63	15.58
สภาพคล่องของบริษัท	ร้อยละ	0.02	19.95	1.37	2.56
ความสามารถในการทำกำไร	ร้อยละ	-20.12	163.99	9.20	18.62
โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท	ร้อยละ	18.18	69.23	38.88	11.73
อายุการดำเนินงาน	ปี	1.00	33.00	13.33	8.4
ลอการิทึมอายุการดำเนินงาน		0.00	1.52	1.00	0.38
ใช่/ไม่ใช่ผู้สอบบัญชีกลุ่ม Big 4	จำนวน	22.00	77.00	0.22	0.42
มี/ไม่มีคณะกรรมการความเสี่ยง	จำนวน	52.00	47.00	0.53	0.50
ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน	11.00	27.00		

ตารางที่ 6 ข้อมูลสถิติพรรณนาของคุณลักษณะต่างๆของบริษัท ประกอบด้วย ขนาดขนาดบริษัท (ลอการิทึมของสินทรัพย์รวม) โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างการเป็นเจ้าของ สภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท อายุการดำเนินงาน (ลอการิทึมจำนวนปีนับจากวันจดทะเบียนถึงปี 2551) ประเภทผู้สอบบัญชี คณะกรรมการบริหาร ความเสี่ยง และประเภทอุตสาหกรรม สามารถอธิบายได้ดังนี้

ขนาดของบริษัท กลุ่ม SET-100 ณ 31 ธันวาคม 2551 ที่มีขนาดเล็กสุดคือมีสินทรัพย์รวมสุทธิ 203.46 ล้านบาท ขณะที่บริษัทที่มีขนาดสินทรัพย์ใหญ่ที่สุด คือมีสินทรัพย์รวมกันทั้งสิ้น 1,677,111.11 ล้านบาท หรือขนาดสินทรัพย์รวมเฉลี่ยประมาณ 125,387.39 ล้านบาท แสดงให้เห็นถึงขนาดของบริษัทที่มีความแตกต่างกันมาก

โครงสร้างเงินทุน พิจารณาจากอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวกับส่วนของผู้ถือหุ้น น้อยที่สุดคือ 0 หมายถึงมีบางบริษัทมีนโยบายทางการเงินที่มีแหล่งเงินทุนจากภายใน (ผู้ถือหุ้น) ทั้งหมดหรืออีกนัยหนึ่ง ไม่มีการใช้แหล่งเงินทุนภายนอก (เจ้าหนี้เงินให้กู้ยืม) เลย ขณะที่บริษัทที่มีโครงสร้างเงินทุนส่วนใหญ่เป็นแหล่งเงินทุนจากภายนอก (จากการกู้ยืม) สูงที่สุดถึง 10.67 เท่า

ทั้งนี้อาจเนื่องจากเป็นธุรกิจประเภทที่ต้องมีการใช้เงินลงทุนในสินทรัพย์ถาวรสูง จึงเลือกใช้เงินจากแหล่งระยะยาวเพื่อให้สอดคล้องกับการลงทุนในสินทรัพย์ระยะยาวเป็นต้น และสัดส่วนโครงสร้างเงินทุนเฉลี่ย 0.54 เท่า กล่าวคือ โครงสร้างเงินทุนของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม SET-100 โดยรวมมีความเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำ แสดงให้เห็นว่า บริษัทจดทะเบียนเหล่านี้ใช้แหล่งเงินทุนส่วนใหญ่จากส่วนของผู้ถือหุ้น มากกว่าการกู้ยืม

โครงสร้างการเป็นเจ้าของ (สัดส่วนของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก) พิจารณาการกระจายตัวของผู้ถือหุ้น พบว่ามีบริษัทที่มีการกระจายตัวของกลุ่มผู้ถือหุ้นต่ำสุด คือมีผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก รวมกันถึงร้อยละ 99.95 ขณะที่บริษัทที่มีการกระจายตัวของกลุ่มผู้ถือหุ้นมากที่สุด คือผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก ถือครองหุ้นในสัดส่วนรวมกันเพียงร้อยละ 35.84 ของหุ้นที่ออกจำหน่ายและเรียกชำระแล้วทั้งหมด และพบว่ามี การกระจายการถือหุ้นในกลุ่มผู้ถือหุ้น 10 รายแรก เฉลี่ยร้อยละ 68.63

สภาพคล่องของบริษัท (อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว) พบว่าบริษัทจดทะเบียนในกลุ่ม SET-100 ที่มีสภาพคล่องของบริษัทต่ำที่สุด คือมีอัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็วเพียง 0.02 เท่า ขณะที่บริษัทที่มีสภาพคล่องสูงสุด มีถึง 19.95 เท่า ซึ่งเป็นธุรกิจที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน แต่เฉลี่ยแล้วมีอัตราส่วนสภาพคล่อง 1.97 เท่า ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับดีมาก

ความสามารถในการทำกำไร (อัตราผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์) พบว่าบริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรต่ำสุด คือร้อยละ (20.12) หรืออีกนัยหนึ่งคือบริษัทที่มีผลขาดทุนรวมสูงสุดถึงร้อยละ 20.12 ของสินทรัพย์รวม ส่วนบริษัทที่มีความสามารถในการบริหารจัดการสินทรัพย์ให้สามารถทำกำไรได้สูงสุด ร้อยละ 48.53 หรือเฉลี่ยร้อยละ 7.10

โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท (สัดส่วนระหว่างคณะกรรมการอิสระต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมด) พบว่า สัดส่วนระหว่างคณะกรรมการอิสระต่อคณะกรรมการบริษัทต่ำสุด ร้อยละ 18.18 ซึ่งไม่ถึง 1 ใน 3 ตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 ขณะที่สัดส่วนระหว่างคณะกรรมการอิสระต่อคณะกรรมการบริษัทสูงสุด ร้อยละ 69.23 และเฉลี่ยอยู่ในสัดส่วนร้อยละ 38.89

อายุการดำเนินงาน (จำนวนปีที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จนถึงปีพ.ศ. 2551) พบว่า บริษัทที่มีอายุการดำเนินงานน้อยที่สุดคือ 1 ปี เนื่องจากเพิ่งเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเป็นปีแรก และบริษัทที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

แห่งประเทศไทยยาวนานที่สุดถึง 33 ปี โดยเฉลี่ยบริษัทจดทะเบียนมีอายุการดำเนินงานจำนวน 13.33 ปี

ประเภทผู้สอบบัญชี (ผู้สอบบัญชีเป็นบริษัทสอบบัญชี 4 รายใหญ่) ได้แก่ บริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิไชย สอบบัญชี จำกัด บริษัท สำนักงาน เอ็นส์ท แอนด์ ยัง จำกัด บริษัท ดีลอยท์ ทูช โรมัทสู ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด และบริษัท ไพรัชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอเปเเอส จำกัด พบว่า บริษัทที่มีผู้สอบบัญชีเป็นกลุ่มสอบบัญชี 4 รายใหญ่ มีจำนวน 77 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 77.77 และมีผู้สอบบัญชีที่ไม่ใช่บริษัทผู้สอบบัญชี 4 รายใหญ่ จำนวน 22 บริษัท หรือร้อยละ 22.22 ทั้งนี้บริษัทจดทะเบียนในกลุ่มที่ไม่ใช่บริษัทผู้สอบบัญชี 4 รายใหญ่ ส่วนหนึ่งจะมีผู้สอบบัญชีเป็นสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน

คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ซึ่งเป็นตัวแปรที่ศึกษาเพิ่มเติมในครั้งนี้ (วัดจากการจัดให้มีคณะกรรมการที่แต่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแล บริหารความเสี่ยงองค์กรโดยเฉพาะ) พบว่า บริษัทที่มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงองค์กร มีจำนวน 47 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 47.47 และอีก 52 บริษัท ไม่มีการจัดตั้งคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงองค์กร แต่มีการจัดตั้งหน่วยงานภายในองค์กรขึ้นมาทำหน้าที่ดูแลด้านการบริหารความเสี่ยงโดยเฉพาะแทน

ประเภทอุตสาหกรรม พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีจำนวนบริษัทในกลุ่มน้อยที่สุด คือ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร จำนวน 11 บริษัท และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีจำนวนบริษัทมากที่สุดคือ 27 บริษัท

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่าง ๆ ของบริษัท กับรูปแบบเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โดยการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (multiple regression analysis) แบบขั้นตอน (stepwise) เพื่อทำการทดสอบว่าปัจจัยหรือตัวแปรต้นตัวใดบ้างที่มีผลหรือมีอิทธิพลต่อตัวแปรตาม และตัวแปรต้นใดบ้างที่ไม่มีผลต่อตัวแปรตาม

ตัวแปรต้นที่เป็นตัวแปรวัดระดับช่วง (interval scale) หรืออัตราส่วน (ratio scale) ได้แก่ ขนาด โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างการเป็นเจ้าของ สภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท อายุการดำเนินงาน สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุได้ทันที

ตัวแปรต้นที่เป็นตัวแปรวัดสถานภาพในระดับเรียงอันดับ (interval scale) หรือนามบัญญัติ (ordinal scale) ได้แก่ ประเภทผู้สอบบัญชี คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง และประเภทอุตสาหกรรม ซึ่งไม่สามารถนำมาใช้วิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุได้ทันที แต่จะต้องเปลี่ยนรูปของค่าตัวแปรต้นนั้นออกเป็น 2 ค่า ตัวแปรที่เปลี่ยนรูปแล้วจะเรียกว่า ตัวแปรหุ่น (dummy variable) ตามที่แสดงในตารางที่ 7

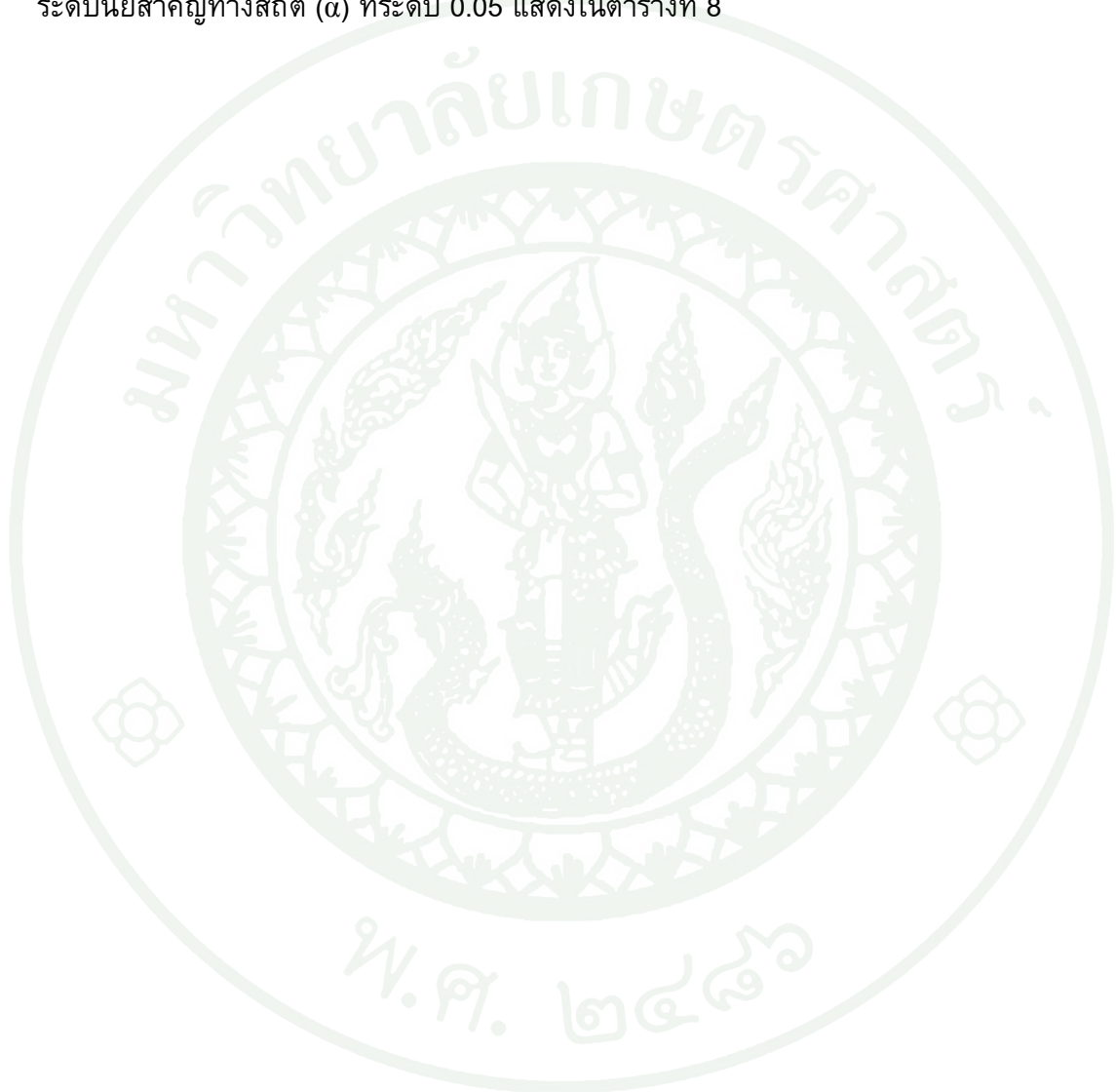
ตารางที่ 7 การเปลี่ยนรูปของตัวแปรต้นเป็นตัวแปรหุ่น

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรหุ่น (dummy variable)				
	D1	D2	D3	D4	D5
ประเภทผู้สอบบัญชี (nominal scale)					
1. บริษัทสอบบัญชี 4 รายใหญ่	1				
2. ไม่ใช่บริษัทสอบบัญชี 4 รายใหญ่	0				
คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (nominal scale)					
1. มีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง	1				
2. ไม่มีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง	0				
ประเภทอุตสาหกรรม (nominal scale)					
1. กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน	1	0	0	0	0
2. กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	0	1	0	0	0
3. กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร	0	0	1	0	0
4. กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ	0	0	0	1	0
5. กลุ่มอื่นๆ	0	0	0	0	0

เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์กันมากระหว่างตัวแปรต้น (multicollinearity problem) ซึ่งเป็นปัญหาที่พบได้จากการนำเทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยหลายตัวแปรมาใช้ เนื่องจากตัวแปรต้นเพียงตัวเดียวไม่สามารถอธิบายตัวแปรตามได้อย่างเพียงพอ จึงต้องนำตัวแปรหลายตัวมาเป็นตัวแปรหลายต้น จึงต้องศึกษาว่าตัวแปรต้นแต่ละตัวมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามเท่าใด (เนื่องจากตัวแปรต้นแต่ละตัวจะต้องไม่ขึ้นอยู่กับหรือมีความสัมพันธ์กับตัวแปรต้นตัวอื่นมาก (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2545) หากตัวแปรต้นเกิดมีความสัมพันธ์กันเองในตัวเองแบบเดียวกันมาก จะทำให้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่คำนวณได้จากตัวแบบมีความน่าเชื่อถือน้อยลง (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2549) แต่จะเกิดขึ้นในกรณีที่ความสัมพันธ์เป็นไปในทางบวกเท่านั้น ในกรณีที่พบความสัมพันธ์เป็นไปในทางลบ ไม่ถือว่าเกิดปัญหาความสัมพันธ์กันมากระหว่างตัวแปร แต่จะทำให้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ใช้ในการประมาณมีความน่าเชื่อถือ และจะน่าเชื่อถือมากขึ้น

เมื่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเป็นลบมากขึ้น แต่หากเกิดปัญหาความสัมพันธ์กันมากระหว่างตัวแปรในทางบวก จะต้องตัดตัวแปรต้นตัวใดตัวหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กันสูงออก (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธ์, 2540)

ผลการทดสอบความสัมพันธ์กันมากระหว่างตัวแปรต้น (multicollinearity problem) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (α) ที่ระดับ 0.05 แสดงในตารางที่ 8

ตารางที่ 8 แสดงค่า correlation matrix ของตัวแปรต้นที่ใช้ในการวิจัย

(n=99)

	SIZE	CAPSTR	OWNSTR	LIQUID	PROFIT	BODSTR	AGE	AUDIT	RISKCO	IND1	IND2	IND3	IND4
SIZE	1												
CAPSTR	0.246 [*]	1											
OWNSTR	0.038	0.137	1										
LIQUID	-0.287 ^{**}	-0.141	-0.017	1									
PROFIT	-0.163	-0.087	0.152	0.032	1								
BODSTR	0.197	-0.096	-0.022	0.010	-0.016	1							
AGE	0.443 ^{**}	0.087	-0.231 [*]	-0.171	0.023	-0.040	1						
AUDIT	-0.137	-0.055	0.034	0.074	-0.005	0.281 ^{**}	-0.271 ^{**}	1					
RISKCO	-0.189	0.006	-0.028	-0.077	0.005	-0.235 [*]	0.067	-0.124	1				
IND1	0.238 [*]	-0.040	-0.042	0.384 ^{**}	-0.143	0.064	0.241 [*]	-0.137	-0.410 ^{**}	1			
IND2	-0.166	-0.022	-0.156	-0.200 [*]	-0.050	-0.044	-0.018	0.164	0.219 [*]	-0.298 ^{**}	1		
IND3	0.237 [*]	-0.017	0.077	-0.056	0.218 [*]	0.154	-0.099	0.043	-0.179	-0.172	-0.217 [*]	1	
IND4	-0.109	-0.023	0.020	-0.011	0.074	0.082	-0.010	0.063	0.029	-0.230 [*]	-0.289 ^{**}	-0.167	1

หมายเหตุ: ^{*} มีความสัมพันธ์กัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

^{**} มีความสัมพันธ์กัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 โดยที่

SIZE : ขนาดของบริษัท(ลอการีทึมสินทรัพย์รวม)

CAPSTR : โครงสร้างเงินทุน(อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น)

OWNSTR : โครงสร้างการเป็นเจ้าของ(สัดส่วนการถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก)

LIQUID : สภาพคล่องของบริษัท(อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว)

ตารางที่ 8 (ต่อ)

RISCKO : คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง(ตัวแปรเทียม 0 และ 1)

PROFIT : ความสามารถในการทำกำไร (อัตราผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์)

BODSTR : โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท (สัดส่วนระหว่างคณะกรรมการบริษัท ที่เป็นบุคคลภายนอกต่อคณะกรรมการบริษัททั้งหมด)

AGE : อายุการดำเนินงาน (ลอการิทึมจำนวนปีจดทะเบียนถึงปี 2551)

AUDIT : ประเภทผู้สอบบัญชี (ตัวแปรเทียม 0 และ 1)

IND1,IND2,IND3,IND4 : กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน, อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง, ทรัพยากร,บริการ ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์กันมากระหว่างตัวแปรต้น ได้แก่ ขนาดโครงสร้างเงินทุน โครงสร้างการเป็นเจ้าของ สภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท อายุการดำเนินงาน ประเภทผู้สอบบัญชี คณะกรรมการบริหาร ความเสี่ยง และประเภทอุตสาหกรรม โดยวิธีการสังเกตค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแต่ละคู่ตัวแปรต้น พบว่ามีตัวแปรต้นที่มีความสัมพันธ์กันเองอย่างมีนัยสำคัญ (0.05) 5 คู่ คือขนาดของบริษัทกับโครงสร้างเงินทุน ขนาดของบริษัทกับกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน ขนาดของบริษัทกับกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร อายุการดำเนินงานกับกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน และความสามารถในการทำกำไรกับกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร (สังเกตจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่ 0.246 0.238 0.241 0.237 และ 0.218 ตามลำดับ) แต่ถือว่าต่ำมากเมื่อเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดให้ ($r < 0.80$) จึงไม่ก่อให้เกิดภาวะความสัมพันธ์กันมากระหว่างตัวแปรต้น (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540)

ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุ (multiple regression analysis :MRA) แบบขั้นตอน (stepwise) ระหว่างคุณลักษณะต่างๆของบริษัทกับรูปแบบเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแยกตามประเภทความเสี่ยงได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน

สมการถดถอยเชิงพหุ :

$$\begin{aligned} \text{Risk Disclosure}_{FI} = & \beta_0 + \beta_1(\text{SIZE}) + \beta_2(\text{CAPSTR}) + \beta_3(\text{OWNSTR}) + \\ & \beta_4(\text{LIQUID}) + \beta_5(\text{PROFIT}) + \beta_6(\text{BODSTR}) + \beta_7(\text{AGE}) + \\ & \beta_8(\text{AUDIT}) + \beta_9(\text{RISKCO}) + \beta_{10}(\text{IND1}) + \beta_{11}(\text{IND2}) \\ & + \beta_{12}(\text{IND3}) + \beta_{13}(\text{IND4}) + \varepsilon \end{aligned}$$

ตารางที่ 9 ตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน

(n=99)

ลำดับ สำคัญ	ตัวแปร	R ² Changes	สัมประสิทธิ์ความถดถอย		t-value	Sig.t
			B	Beta		
	ค่าคงที่		-27.085		-1.699	0.093
1.	SIZE	0.296	13.649	0.316	3.822	0.000
2.	IND1	0.166	41.991	0.525	6.265	0.000
3.	CAPSTR	0.044	5.918	0.214	2.905	0.005
4.	LIQUID	0.021	-2.167	-0.175	-0.065	0.042

ตารางที่ 10 ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสู่สมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน

(n=99)

ตัวแปร	Beta	t-value	Sig.t
OWNSTR	0.026	0.368	0.714
PROFIT	0.016	0.213	0.832
BODSTR	-0.017	-0.231	0.818
AGE	-0.033	-0.408	0.684
AUDIT	0.046	0.632	0.529
RISCKO	0.044	0.560	0.577
IND2	0.018	0.240	0.811
IND3	-0.109	-1.429	0.156
IND4	-0.078	-1.065	0.290

โดยที่ $R = 0.726$ $R^2 = 0.527$ Adjusted $R^2 = 0.507$

F-value = 26.190 Sig. = 0.000

SIZE = ขนาดของบริษัท

CAPSTR = โครงสร้างเงินทุนของบริษัท

OWNSTR = โครงสร้างการเป็นเจ้าของ

PROFIT = ความสามารถในการทำกำไร

LIQUID = สภาพคล่องของบริษัท

BODSTR	= โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท
AGE	= อายุการดำเนินงาน
AUDIT	= ประเภทผู้สอบบัญชี
RISKCO	= คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง
IND1	= กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน
IND2	= กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
IND3	= กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร
IND4	= กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

อธิบายผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ดังนี้

ตัวแปรที่ถูกนำเข้าสู่สมการถดถอยเชิงพหุเป็นตัวแรกคือ ขนาดของบริษัท (SIZE) ถัดมาเป็นตัวแปรกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน (IND1) โครงสร้างเงินทุน (CAPSTR) และสภาพคล่องของบริษัท (LIQUID) เป็นตัวแปรสุดท้ายที่นำเข้าสู่สมการตามลำดับ และเมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรทั้ง 4 ต่อการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน โดยตัวแปรขนาดของบริษัท (SIZE) มีอิทธิพลหรือสามารถนำมาใช้อธิบายต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงินเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) มีค่าเท่ากับ 0.316) ตัวแปรกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน มีอิทธิพลหรืออธิบายการเปลี่ยนแปลงเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน (ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) มีค่าเท่ากับ 0.525) ตัวแปรที่สามที่ถูกนำเข้าสู่สมการคือโครงสร้างเงินทุนของบริษัท (CAPSTR) ซึ่งมีอิทธิพลหรือสามารถนำมาใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงินได้ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) มีค่าเท่ากับ 0.214) และตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยความเสี่ยงทางการเงินตัวสุดท้ายคือ ตัวแปรสภาพคล่องของบริษัท (LIQUID) แต่เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม (สัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) มีค่าเท่ากับ -0.175) นั่นคือ ตัวแปร ขนาดของบริษัท (SIZE) ถัดมาเป็นตัวแปรกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน (IND1) โครงสร้างเงินทุน (CAPSTR) และสภาพคล่องของบริษัท (LIQUID) ร่วมกัน อธิบายการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงินได้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig F 2-tailed < 0.05) และให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.726 ($R = 0.726$) ซึ่งร่วมกันพยากรณ์การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงินได้ร้อยละ 52.70 ($R^2 = 0.527 \times 100$) สามารถนำมาเขียนเป็นสมการถดถอยมาตรฐานได้ดังนี้

$$\text{Risk Disclosure}_{FI} = -27.085 + 13.649(\text{SIZE}) + 41.991(\text{IND1}) \\ + 5.918(\text{CAPSTR}) - 2.167(\text{LIQUID})$$

2. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน

สมการถดถอยเชิงพหุ :

$$\text{Risk Disclosure}_{\text{Non-FI}} = \beta_0 + \beta_1(\text{SIZE}) + \beta_2(\text{CAPSTR}) + \beta_3(\text{OWNSTR}) + \\ \beta_4(\text{LIQUID}) + \beta_5(\text{PROFIT}) + \beta_6(\text{BODSTR}) + \\ \beta_7(\text{AGE}) + \beta_8(\text{AUDIT}) + \beta_9(\text{RISCKO}) + \beta_{10}(\text{IND1}) \\ + \beta_{11}(\text{IND2}) + \beta_{12}(\text{IND3}) + \beta_{13}(\text{IND4}) + \varepsilon$$

ตารางที่ 11 ตัวแปรที่นำเข้าสมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน

(n=99)

ลำดับ สำคัญ	ตัวแปร	R ² Changes	สัมประสิทธิ์ความถดถอย		t-value	Sig.t
			B	Beta		
	ค่าคงที่		44.640		12.312	0.000
1.	IND2	0.126	-24.184	-0.349	-3.772	0.000
2.	CAPSTR	0.051	6.129	0.226	2.443	0.016

ตารางที่ 12 ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่าง ๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน

(n=99)

ตัวแปร	Beta	t-value	Sig.t
SIZE	0.165	1.725	0.088
OWNSTR	0.144	1.530	0.129
LIQUID	-0.055	-0.575	0.566
PROFIT	0.059	0.629	0.531
BODSTR	0.046	0.487	0.627
AGE	-0.095	-1.018	0.311
AUDIT	-0.001	-0.013	0.990
RISKCO	0.059	0.623	0.535
IND1	-0.072	-0.735	0.464
IND3	0.172	1.837	0.069
IND4	-0.133	-1.386	0.169

โดยที่

 $R = 0.420$ $R^2 = 0.177$ $\text{Adjusted } R^2 = 0.160$

F-value = 10.302 Sig. = 0.016

SIZE = ขนาดของบริษัท

CAPSTR = โครงสร้างเงินทุนของบริษัท

OWNSTR = โครงสร้างการเป็นเจ้าของ

PROFIT = ความสามารถในการทำกำไร

LIQUID = สภาพคล่องของบริษัท

BODSTR = โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท

AGE = อายุการดำเนินงาน

AUDIT = ประเภทผู้สอบบัญชี

RISKCO = คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

IND1 = กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน

IND2 = กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

IND3 = กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

IND4 = กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

อธิบายผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ดังนี้

ตัวแปรที่ถูกนำเข้าสู่สมการถดถอยเชิงพหุ ตัวแรกคือกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง (IND2) กับตัวแปรโครงสร้างเงินทุนของบริษัท (CAPSTR) โดยตัวแปรกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (IND2) มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินมากที่สุด แต่เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม (สัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) มีค่าเท่ากับ -0.349) ขณะที่ตัวแปรโครงสร้างเงินทุนของบริษัท (CAPSTR) มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินรองลงมาและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (Beta เป็นบวก และมีค่าเท่ากับ 0.226) ทั้งสองตัวแปรร่วมกันอธิบายการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินได้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig F 2-tailed < 0.05) และให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.420 ($R = 0.420$) หรือมีอัตราความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินได้ร้อยละ 42.00 ซึ่งร่วมกันพยากรณ์การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินได้ร้อยละ 17.70 ($R^2 = 0.177 \times 100$) สามารถนำมาเขียนเป็นสมการถดถอยมาตรฐานได้ดังนี้

$$\text{Risk Disclosure}_{\text{Non-FI}} = 44.640 - 24.184(\text{IND2}) + 6.129(\text{CAPSTR})$$

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี

สมการถดถอยเชิงพหุ :

$$\begin{aligned} \text{Risk Disclosure}_{\text{GOOD}} = & \beta_0 + \beta_1(\text{SIZE}) + \beta_2(\text{CAPSTR}) + \beta_3(\text{OWNSTR}) + \\ & \beta_4(\text{LIQUID}) + \beta_5(\text{PROFIT}) + \beta_6(\text{BODSTR}) + \\ & \beta_7(\text{AGE}) + \beta_8(\text{AUDIT}) + \beta_9(\text{RISCKO}) + \beta_{10}(\text{IND1}) \\ & + \beta_{11}(\text{IND2}) + \beta_{12}(\text{IND3}) + \beta_{13}(\text{IND4}) + \varepsilon \end{aligned}$$

ตารางที่ 13 ตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี

(n=99)

ลำดับ สำคัญ	ตัวแปร	R ² Changes	สัมประสิทธิ์ความถดถอย		t-value	Sig.t
			B	Beta		
	ค่าคงที่		-65.818		-3.463	0.001
1.	SIZE	0.320	20.834	0.457	6.035	0.000
2.	IND1	0.118	26.971	0.319	4.063	0.000
3.	OWNSTR	0.037	0.356	0.166	2.232	0.028
4.	IND2	0.022	-11.901	-0.159	-2.037	0.044

ตารางที่ 14 ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสู่สมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี

(n=99)

ตัวแปร	Beta	t-value	Sig.t
CAPSTR	0.045	0.582	0.562
LIQUID	-0.154	-1.766	0.081
PROFIT	0.048	0.633	0.528
BODSTR	-0.036	-0.481	0.632
AGE	-0.005	-0.058	0.954
AUDIT	-0.036	-0.481	0.632
RISCKO	0.048	0.585	0.560
IND3	-0.048	-0.592	0.555
IND4	-0.136	-1.673	0.098

โดยที่

$$R = 0.705 \quad R^2 = 0.497 \quad \text{Adjusted } R^2 = 0.476$$

$$F\text{-value} = 23.243 \quad \text{Sig.} = 0.000$$

SIZE = ขนาดของบริษัท

CAPSTR = โครงสร้างเงินทุนของบริษัท

OWNSTR = โครงสร้างการเป็นเจ้าของ

PROFIT = ความสามารถในการทำกำไร

LIQUID = สภาพคล่องของบริษัท

BODSTR	= โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท
AGE	= อายุการดำเนินงาน
AUDIT	= ประเภทผู้สอบบัญชี
RISKCO	= คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง
IND1	= กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน
IND2	= กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
IND3	= กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร
IND4	= กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

อธิบายผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ดังนี้

ตัวแปรที่ถูกนำเข้าสู่สมการถดถอยเชิงพหุเป็นตัวแรกคือขนาดของบริษัท (SIZE) ถัดมาเป็นตัวแปรกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน (IND1) โครงสร้างการเป็นเจ้าของ (OWNSTR) และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (IND2) เป็นตัวแปรสุดท้ายที่นำเข้าสู่สมการตามลำดับ และเมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรทั้ง 4 ต่อการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี พบว่าตัวแปรขนาดของบริษัท (SIZE) มีอิทธิพลหรือสามารถนำมาใช้อธิบายการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดีเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) มีค่าเท่ากับ 0.457) ถัดมาเป็นตัวแปรกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน (IND1) ซึ่งมีอิทธิพลหรือสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดีเป็นไปในทิศทางเดียวกันเช่นเดียวกับตัวแปรขนาดของบริษัท (ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) มีค่าเท่ากับ 0.319) ตัวแปรที่สามที่ถูกนำเข้าสู่สมการคือโครงสร้างการเป็นเจ้าของ (OWNSTR) ซึ่งมีอิทธิพลหรือสามารถนำมาใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงินได้ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) มีค่าเท่ากับ 0.166) และตัวแปรตัวสุดท้าย ที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข่าวดีคือ ตัวแปรกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (IND2) แต่พบว่าเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม (สัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) มีค่าเท่ากับ -0.159) ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ตัวแปรขนาดของบริษัท (SIZE) กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน (IND1) โครงสร้างการเป็นเจ้าของ (OWNSTR) และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (IND2) ร่วมกันอธิบายการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดีได้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig F 2-tailed < 0.05) และให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.705 ($R = 0.705$) ซึ่งร่วมกันพยากรณ์การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดีได้ร้อยละ 49.70 ($R^2 = 0.497 \times 100$) สามารถนำมาเขียนเป็นสมการถดถอยมาตรฐานได้ดังนี้

$$\text{Risk Disclosure}_{\text{GOOD}} = -65.818 + 20.834(\text{SIZE}) + 26.971(\text{IND1}) \\ + 0.356(\text{OWNSTR}) - 11.901(\text{IND2})$$

4. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย

สมการถดถอยเชิงพหุ :

$$\text{Risk Disclosure}_{\text{BAD}} = \beta_0 + \beta_1(\text{SIZE}) + \beta_2(\text{CAPSTR}) + \beta_3(\text{OWNSTR}) + \\ \beta_4(\text{LIQUID}) + \beta_5(\text{PROFIT}) + \beta_6(\text{BODSTR}) + \beta_7(\text{AGE}) \\ + \beta_8(\text{AUDIT}) + \beta_9(\text{RISKCO}) + \beta_{10}(\text{IND1}) + \beta_{11}(\text{IND2}) \\ + \beta_{12}(\text{IND3}) + \beta_{13}(\text{IND4}) + \varepsilon$$

ตารางที่ 15 ตัวแปรที่นำเข้าสมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย

(n=99)

ลำดับ สำคัญ	ตัวแปร	R ² Changes	สัมประสิทธิ์ความถดถอย		t-value	Sig.t
			B	Beta		
	ค่าคงที่		24.894		9.669	0.000
1.	CAPSTR	0.186	9.625	0.431	4.710	0.000

ตารางที่ 16 ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่าง ๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย

(n=99)

ตัวแปร	Beta	t-value	Sig.t
SIZE	0.158	1.685	0.095
OWNSTR	0.015	0.164	0.870
LIQUID	0.042	0.456	0.649
PROFIT	-0.009	-0.094	0.926
BODSTR	0.056	0.605	0.546
AGE	-0.075	-0.818	0.415
AUDIT	0.029	0.320	0.750
RISCKO	-0.017	-0.182	0.856
IND1	0.092	1.009	0.316
IND2	-0.156	-1.724	0.088
IND3	0.086	0.937	0.351
IND4	-0.071	-0.775	0.440

โดยที่

$R = 0.431$ $R^2 = 0.186$ Adjusted $R^2 = 0.178$

F-value = 22.180 Sig. = 0.000

SIZE = ขนาดของบริษัท

CAPSTR = โครงสร้างเงินทุนของบริษัท

OWNSTR = โครงสร้างการเป็นเจ้าของ

PROFIT = ความสามารถในการทำกำไร

LIQUID = สภาพคล่องของบริษัท

BODSTR = โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท

AGE = อายุการดำเนินงาน

AUDIT = ประเภทผู้สอบบัญชี

RISCKO = คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

IND1 = กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน

IND2 = กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

IND3 = กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

IND4 = กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

อธิบายผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ได้ดังนี้

ตัวแปรต้นเพียงตัวเดียวที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย คือโครงสร้างเงินทุนของบริษัท (CAPSTR) และมีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน (Beta เป็นบวก และมีค่าเท่ากับ 0.431) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.431 แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างเงินทุนของบริษัท (CAPSTR) มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้ายร้อยละ 43.10 และเมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2 Change) เท่ากับ 0.186 แสดงให้เห็นว่าโครงสร้างเงินทุนของบริษัท (CAPSTR) สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้ายได้ร้อยละ 18.60 นำมาเขียนสมการถดถอยมาตรฐานได้ดังนี้

$$\text{Risk Disclosure}_{\text{BAD}} = 24.894 + 9.625 (\text{CAPSTR})$$

5. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต

สมการถดถอยเชิงพหุ :

$$\begin{aligned} \text{Risk Disclosure}_{\text{PAST}} = & \beta_0 + \beta_1(\text{SIZE}) + \beta_2(\text{CAPSTR}) + \beta_3(\text{OWNSTR}) + \\ & \beta_4(\text{LIQUID}) + \beta_5(\text{PROFIT}) + \beta_6(\text{BODSTR}) + \beta_7(\text{AGE}) \\ & + \beta_8(\text{AUDIT}) + \beta_9(\text{RISKCO}) + \beta_{10}(\text{IND1}) + \beta_{11}(\text{IND2}) \\ & + \beta_{12}(\text{IND3}) + \beta_{13}(\text{IND4}) + \varepsilon \end{aligned}$$

ตารางที่ 17 ตัวแปรที่นำเข้าสมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต

(n=99)

ลำดับ สำคัญ	ตัวแปร	R ² Changes	สัมประสิทธิ์ความถดถอย		t-value	Sig.t
			B	Beta		
	ค่าคงที่		-25.762		-1.356	0.178
1.	SIZE	0.277	19.279	0.369	4.497	0.000
2.	IND1	0.074	24.461	0.253	3.071	0.003
3.	CAPSTR	0.062	8.611	0.257	3.238	0.002
4.	IND2	0.036	-16.981	-0.199	-2.461	0.016

ตารางที่ 18 ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต

(n=99)

ตัวแปร	Beta	t-value	Sig.t
OWNSTR	0.119	1.519	0.132
LIQUID	-0.143	-1.555	0.123
PROFIT	0.068	0.859	0.392
BODSTR	-0.020	-0.246	0.806
AGE	-0.097	-1.121	0.265
AUDIT	0.026	0.335	0.739
RISCKO	0.009	0.109	0.913
IND3	0.018	0.209	0.835
IND4	-0.161	-1.899	0.061

โดยที่

$$R = 0.670 \quad R^2 = 0.429 \quad \text{Adjusted } R^2 = 0.425$$

$$F\text{-value} = 19.115 \quad \text{Sig.} = 0.000$$

SIZE = ขนาดของบริษัท

CAPSTR = โครงสร้างเงินทุนของบริษัท

OWNSTR = โครงสร้างการเป็นเจ้าของ

PROFIT = ความสามารถในการทำกำไร

LIQUID = สภาพคล่องของบริษัท

BODSTR	= โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท
AGE	= อายุการดำเนินงาน
AUDIT	= ประเภทผู้สอบบัญชี
RISKCO	= คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง
IND1	= กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน
IND2	= กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
IND3	= กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร
IND4	= กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

อธิบายผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่าง ๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (0.05) สรุปผลดังนี้

ตัวแปรที่ถูกนำเข้าสู่สมการถดถอยเชิงพหุเป็นตัวแรกคือขนาดของบริษัท (SIZE) ถัดมาเป็นตัวแปรกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน (IND1) โครงสร้างเงินทุนของบริษัท (CAPSTR) และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (IND2) เป็นตัวแปรสุดท้ายที่นำเข้าสู่สมการตามลำดับ และเมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลของตัวแปรทั้ง 4 ต่อการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต พบว่าตัวแปรขนาดของบริษัท (SIZE) มีอิทธิพลหรือสามารถนำมาใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) มีค่าเท่ากับ 0.369) ถัดมาเป็นตัวแปรประเภทอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน (IND1) ซึ่งมีอิทธิพลหรืออธิบายการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต เป็นไปในทิศทางเดียวกันเช่นเดียวกับตัวแปรขนาดของบริษัท (ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) มีค่าเท่ากับ 0.253) ตัวแปรที่สามที่ถูกนำเข้าสู่สมการคือโครงสร้างเงินทุนของบริษัท (CAPSTR) ซึ่งมีอิทธิพลหรือสามารถนำมาใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตได้ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) มีค่าเท่ากับ 0.257) และตัวแปรตัวสุดท้าย ที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข่าวดีคือ ตัวแปรกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (IND2) แต่พบว่าเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม (สัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) มีค่าเท่ากับ -0.199) สรุปได้ว่าตัวแปรขนาดของบริษัท (SIZE) กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน (IND1) โครงสร้างเงินทุนของบริษัท (CAPSTR) และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (IND2) ร่วมกันอธิบายการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตได้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig F 2-tailed < 0.05) และให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($R = 0.670$) กล่าวคือมีอัตราความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตได้เท่ากับ 0.670 ซึ่งร่วมกัน

พยากรณ์การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตได้ร้อยละ 42.90 ($R^2 = 0.429 \times 100$)
นำมาเขียนเป็นสมการถดถอยมาตรฐานได้ดังนี้

$$\text{Risk Disclosure}_{\text{PAST}} = -25.762 + 19.279(\text{SIZE}) + 24.461(\text{IND1}) \\ + 8.611(\text{CAPSTR}) - 16.981(\text{IND2})$$

6. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผย
ข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต

สมการถดถอยเชิงพหุ :

$$\text{Risk Disclosure}_{\text{FUTR}} = \beta_0 + \beta_1(\text{SIZE}) + \beta_2(\text{CAPSTR}) + \beta_3(\text{OWNSTR}) + \\ \beta_4(\text{LIQUID}) + \beta_5(\text{PROFIT}) + \beta_6(\text{BODSTR}) + \\ \beta_7(\text{AGE}) + \beta_8(\text{AUDIT}) + \beta_9(\text{RISCKO}) + \beta_{10}(\text{IND1}) \\ + \beta_{11}(\text{IND2}) + \beta_{12}(\text{IND3}) + \beta_{13}(\text{IND4}) + \varepsilon$$

ตารางที่ 19 ตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการ
เปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต

(n=99)

ลำดับ สำคัญ	ตัวแปร	R^2 Changes	สัมประสิทธิ์ความถดถอย		t-value	Sig.t
			B	Beta		
	ค่าคงที่		-13.323		-1.254	0.213
1.	SIZE	0.087	7.194	0.296	3.048	0.003

ตารางที่ 20 ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเป็นข้อมูลในอนาคต

(n=99)

ตัวแปร	Beta	t-value	Sig.t
CAPSTR	0.130	1.303	0.196
OWNSTR	0.069	0.709	0.480
LIQUID	0.130	1.286	0.202
PROFIT	0.000	-0.009	0.993
BODSTR	-0.007	-0.073	0.942
AGE	-0.136	-1.262	0.210
AUDIT	-0.025	-0.256	0.799
RISKCO	0.076	0.765	0.446
IND1	0.084	0.836	0.405
IND2	-0.128	-1.302	0.196
IND3	-0.055	-0.545	0.587
IND4	-0.050	-0.506	0.614

โดยที่

$R = 0.296$ $R^2 = 0.087$ Adjusted $R^2 = 0.078$

F-value = 9.288 Sig. = 0.003

SIZE = ขนาดของบริษัท

CAPSTR = โครงสร้างเงินทุนของบริษัท

OWNSTR = โครงสร้างการเป็นเจ้าของ

PROFIT = ความสามารถในการทำกำไร

LIQUID = สภาพคล่องของบริษัท

BODSTR = โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท

AGE = อายุการดำเนินงาน

AUDIT = ประเภทผู้สอบบัญชี

RISKCO = คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

IND1 = กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน

IND2 = กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

IND3 = กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

IND4 = กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

อธิบายผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (0.05) ได้ว่า ตัวแปรที่ถูกนำเข้าสู่สมการถดถอยเชิงพหุความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 คือตัวแปรขนาดของบริษัท (SIZE) เพียงตัวแปรเดียวจากทั้งหมด 13 ตัวแปร ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคตและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (Beta เป็นบวก และมีค่าเท่ากับ 0.296) นั่นคือมีอัตราความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคตร้อยละ 29.60 และค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R^2 Change) เท่ากับ 0.087 อธิบายได้ว่า ตัวแปรขนาดของบริษัท (SIZE) มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคตได้ร้อยละ 8.70 เขียนเป็นสมการถดถอยมาตรฐานได้ดังนี้

$$\text{Risk Disclosure}_{\text{FUTR}} = -13.323 + 7.194(\text{SIZE})$$

7. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม

สมการถดถอยเชิงพหุ :

$$\begin{aligned} \text{Risk Disclosure}_{\text{Total}} = & \beta_0 + \beta_1(\text{SIZE}) + \beta_2(\text{CAPSTR}) + \beta_3(\text{OWNSTR}) + \\ & \beta_4(\text{LIQUID}) + \beta_5(\text{PROFIT}) + \beta_6(\text{BODSTR}) + \beta_7(\text{AGE}) \\ & + \beta_8(\text{AUDIT}) + \beta_9(\text{RISKCO}) + \beta_{10}(\text{IND1}) + \beta_{11}(\text{IND2}) \\ & + \beta_{12}(\text{IND3}) + \beta_{13}(\text{IND4}) + \varepsilon \end{aligned}$$

ตารางที่ 21 ตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม

(n=99)						
ลำดับ สำคัญ	ตัวแปร	R^2 Changes	สัมประสิทธิ์ความถดถอย		t-value	Sig.t
			B	Beta		
	ค่าคงที่		-32.160		-1.248	0.215
1.	SIZE	0.258	24.793	0.364	4.261	0.000
2.	IND2	0.058	-21.464	-0.192	-2.292	0.024
3.	CAPSTR	0.048	10.784	0.247	2.988	0.004
4.	IND1	0.041	27.498	0.218	2.544	0.013

ตารางที่ 22 ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสมการความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม

(n=99)

ตัวแปร	Beta	t-value	Sig.t
OWNSTR	0.105	1.290	0.200
LIQUID	-0.073	-0.753	0.454
PROFIT	0.053	0.651	0.517
BODSTR	-0.011	-0.132	0.895
AGE	-0.125	-1.389	0.168
AUDIT	0.021	0.252	0.802
RISKCO	0.056	0.632	0.529
IND3	-0.006	-0.071	0.944
IND4	-0.154	-1.752	0.083

โดยที่

 $R = 0.636$ $R^2 = 0.405$ $\text{Adjusted } R^2 = 0.380$

F-value = 15.997 Sig. = 0.000

SIZE = ขนาดของบริษัท

CAPSTR = โครงสร้างเงินทุนของบริษัท

OWNSTR = โครงสร้างการเป็นเจ้าของ

PROFIT = ความสามารถในการทำกำไร

LIQUID = สภาพคล่องของบริษัท

BODSTR = โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท

AGE = อายุการดำเนินงาน

AUDIT = ประเภทผู้สอบบัญชี

RISKCO = คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง

IND1 = กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน

IND2 = กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

IND3 = กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร

IND4 = กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

อธิบายผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (0.05) ได้ว่าตัวแปรที่ถูกนำเข้าสมการ

ถดถอยเชิงพหุเป็นตัวแรกคือ ขนาดของบริษัท (SIZE) ถัดมาเป็นตัวแปรกลุ่มอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (IND2) ตัวแปรโครงสร้างเงินทุนของบริษัท (CAPSTR) และตัวแปร กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน (IND1) เป็นสุดท้ายที่นำเข้าสมการตามลำดับ และเมื่อพิจารณา ถึงอิทธิพลของตัวแปรทั้ง 4 ต่อการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม พบว่าตัวแปร ขนาดของบริษัท (SIZE) มีอิทธิพลหรือสามารถนำมาใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผย ข้อมูลความเสี่ยงรวมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) มีค่าเท่ากับ 0.364) ถัดมาเป็นตัวแปรกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (IND2) ซึ่งมีอิทธิพล หรืออธิบายการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวมแต่เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม (ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) มีค่าเท่ากับ -0.192) ตัวแปรที่สามที่ถูกนำเข้าสมการคือ โครงสร้างเงินทุนของบริษัท (CAPSTR) ซึ่งมีอิทธิพลหรือสามารถนำมาใช้อธิบายการ เปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวมได้ในทิศทางเดียวกัน (ค่าสัมประสิทธิ์ความ ถดถอย (Beta) มีค่าเท่ากับ 0.247) และตัวแปรตัวสุดท้ายที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยความเสี่ยง รวมคือ ตัวแปรกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน (IND1) และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (สัมประสิทธิ์ความถดถอย (Beta) มีค่าเท่ากับ 0.218) สรุปได้ว่าตัวแปรขนาดของบริษัท (SIZE) กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (IND2) โครงสร้างเงินทุนของบริษัท (CAPSTR) และกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน (IND1) ร่วมกันอธิบายการเปลี่ยนแปลงการเปิดเผยข้อมูล ความเสี่ยงรวมได้ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig F 2- tailed < 0.05) มีอัตราความสัมพันธ์ ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวมเท่ากับ 0.636 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.636 ($R = 0.636$) ซึ่งร่วมกันพยากรณ์การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวมได้ร้อยละ 40.50 ($R^2 = 0.405 \times 100$) นำมาเขียนเป็นสมการถดถอยมาตรฐานได้ดังนี้

$$\text{Risk Disclosure}_{\text{Total}} = -32.160 + 24.793(\text{SIZE}) - 21.464(\text{IND1}) + 10.784(\text{CAPSTR}) + 27.498(\text{IND2})$$

ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆของบริษัทกับรูปแบบเนื้อหา การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทั้ง 4 กลุ่ม 7 ประเภท นำมาสรุปเป็นผลการทดสอบสมมติฐานดัง ตารางที่ 23

ตารางที่ 23 สรุปผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง

(n=99)

คุณลักษณะต่าง ๆ	การเงิน	ไม่ใช่การเงิน	ข่าวดี	ข่าวร้าย	อดีต	อนาคต	รวม
ขนาดของบริษัท	+		+		+	+	+
โครงสร้างเงินทุนของบริษัท	+	+		+	+		+
โครงสร้างการเป็นเจ้าของ		+	+				
สภาพคล่องของบริษัท	-						
ความสามารถในการทำกำไร							
โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท							
อายุการดำเนินงาน							
ประเภทผู้สอบบัญชี							
คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง							
กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน	+		+		+		+
กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง		-	-		-		-
กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร							
กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ							

โดยที่ + : มีความสัมพันธ์เชิงบวก (หรือเป็นไปในทิศทางเดียวกัน)

- : มีความสัมพันธ์เชิงลบ (หรือเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม)

สมมติฐานที่ 1 ขนาดของบริษัท (วัดจากยอดสินทรัพย์รวม) มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงรวม และมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตและความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต ผลการทดสอบพบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวก หรือเป็นไปในทิศทางเดียวกันต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต และความเสี่ยงรวม จึงยอมรับสมมติฐาน $H_1(a_1)$ $H_1(b_1)$ $H_1(c_1)$ $H_1(c_2)$ และ $H_1(d)$ แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน และความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย จึงปฏิเสธสมมติฐาน $H_1(a_2)$ และ $H_1(b_2)$ สรุปได้ว่าขนาดของบริษัท (มูลค่าสินทรัพย์รวม) มากขึ้นจะมีผลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต

ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต และความเสี่ยงรวม เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน และความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย

สมมติฐานที่ 2 โครงสร้างเงินทุน (วัดจากอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น) มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงรวม และมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตและความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต ผลการทดสอบพบว่า โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์เชิงบวก หรือเป็นไปในทิศทางเดียวกันต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต และความเสี่ยงรวม แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างโครงสร้างเงินทุนกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี และความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต จึงยอมรับสมมติฐาน $H_2(b_2)$ $H_2(c_1)$ แต่ปฏิเสธสมมติฐานทุกข้อ ($H_2(a_1)$ $H_2(a_2)$ $H_2(b_1)$ $H_2(c_2)$ และ $H_2(d)$) สรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของหนี้สินต่อส่วนของผู้ถือหุ้นสูงมีผลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต และความเสี่ยงรวม เป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่ไม่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี และความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 3 โครงสร้างความเป็นเจ้าของ (วัดจากสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก) มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงรวม และมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตและความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต ผลการทดสอบพบว่า โครงสร้างความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดีเพียงตัวแปรเดียวเท่านั้น จึงยอมรับสมมติฐาน $H_3(b_1)$ และไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงรวม ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตและความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต จึงปฏิเสธสมมติฐาน $H_3(a_1)$ $H_3(a_2)$ $H_3(b_2)$ $H_3(c_1)$ $H_3(c_2)$ และ $H_3(d)$ สรุปได้ว่า สัดส่วนการกระจายตัวของกลุ่มผู้ถือหุ้นหรือปริมาณการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 อันดับแรกสูง ไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยความเสี่ยงเกือบทุกประเภท ยกเว้นการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ที่สัดส่วนการกระจายตัวของกลุ่มผู้ถือหุ้นหรือปริมาณการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 อันดับแรกสูง มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยความเสี่ยงประเภทเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 4 สภาพคล่องของบริษัท (อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว) มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงรวม และมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตและความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต ผลการทดสอบพบว่า สภาพคล่องของบริษัท มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงินเพียงตัวแปรเดียวเท่านั้น จึงยอมรับสมมติฐาน $H_4(a_1)$ และไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงประเภทอื่นๆ (ได้แก่ ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต และความเสี่ยงรวม) ปฏิเสธสมมติฐาน $H_4(a_2)$ $H_4(b_1)$ $H_4(b_2)$ $H_4(c_1)$ $H_4(c_2)$ และ $H_4(d)$ สรุปได้ว่า สภาพคล่องของบริษัทมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ในทิศทางตรงกันข้ามเท่านั้น และไม่มีอิทธิพลใดๆ ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงประเภทอื่นๆ (ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต และความเสี่ยงรวม) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 5 ความสามารถในการทำกำไร (ผลตอบแทนจากการใช้สินทรัพย์) มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงรวม และมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตและความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต ผลการทดสอบปรากฏว่า ความสามารถในการทำกำไรไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทุกประเภท จึงปฏิเสธสมมติฐานทุกข้อ ($H_5(a_1)$ $H_5(a_2)$ $H_5(b_1)$ $H_5(b_2)$ $H_5(c_1)$ $H_5(c_2)$ และ $H_5(d)$) สรุปได้ว่า ความสามารถในการทำกำไรไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทุกประเภท ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 6 โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท (สัดส่วนกรรมการอิสระต่อกรรมการบริษัททั้งหมด) มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงรวม และมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตและความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต ผลการทดสอบปรากฏว่า โครงสร้างคณะกรรมการบริษัทไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทุกประเภทที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานทุกข้อ ($H_6(a_1)$ $H_6(a_2)$ $H_6(b_1)$ $H_6(b_2)$ $H_6(c_1)$ $H_6(c_2)$ และ $H_6(d)$) สรุปได้ว่า สัดส่วนของกรรมการอิสระไม่ได้มีอิทธิพลต่อปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทุกประเภท

สมมติฐานที่ 7 อายุการดำเนินงาน (จำนวนปีนับแต่วันจดทะเบียนถึงปี 2551) มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงรวม และมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตและความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต ผลการทดสอบพบว่า อายุการดำเนินงานไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต และความเสี่ยงรวม จึงปฏิเสธสมมติฐานทุกข้อ ($H_7(a_1)$ $H_7(a_2)$ $H_7(b_1)$ $H_7(b_2)$ $H_7(c_1)$ $H_7(c_2)$ และ $H_7(d)$) สรุปได้ว่า อายุการดำเนินงาน ไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทุกประเภท ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 8 ประเภทผู้สอบบัญชี (ผู้สอบบัญชีเป็นบริษัทสอบบัญชี 4 รายใหญ่) มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงรวม และมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตและความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต ผลการทดสอบพบว่า ประเภทผู้สอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทุกประเภท จึงปฏิเสธสมมติฐานทุกข้อ ($H_8(a_1)$ $H_8(a_2)$ $H_8(b_1)$ $H_8(b_2)$ $H_8(c_1)$ $H_8(c_2)$ และ $H_8(d)$) สรุปได้ว่าการมีผู้สอบบัญชีเป็นบริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิไชย สอบบัญชี จำกัด บริษัท สำนักงาน เอ็นส์ แอนด์ ยัง จำกัด บริษัท ดีลอยท์ ทูช โรมัทสู ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด และบริษัท ไฟรชวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส เอบีเอส จำกัด ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทุกประเภท ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

สมมติฐานที่ 9 คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงรวม และมีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตและความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต ผลการทดสอบพบว่า คณะกรรมการบริหารความเสี่ยงไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทุกประเภท จึงปฏิเสธสมมติฐานทุกข้อ ($H_9(a_1)$ $H_9(a_2)$ $H_9(b_1)$ $H_9(b_2)$ $H_9(c_1)$ $H_9(c_2)$ และ $H_9(d)$) สรุปได้ว่าบริษัทที่มีคณะกรรมการบริหารความเสี่ยงองค์กรไม่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงแต่อย่างใด

สมมติฐานที่ 10 ประเภทอุตสาหกรรม มีความสัมพันธ์ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็น

ข่าวร้าย ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต และความเสี่ยงรวม ผลการทดสอบพบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต และความเสี่ยงรวม และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีความสัมพันธ์เชิงลบต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต และความเสี่ยงรวม ขณะที่กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร และกลุ่มอุตสาหกรรมบริการไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทุกประเภท จึงยอมรับสมมติฐาน $H_{10}(b_2)$ และ $H_{10}(c_2)$ และปฏิเสธสมมติฐาน ($H_{10}(a_1)$ $H_{10}(a_2)$ $H_{10}(b_1)$ $H_{10}(c_1)$ $H_{10}(c_2)$ และ $H_{10}(d)$) สรุปได้ว่าประเภทอุตสาหกรรมที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต และความเสี่ยงรวม และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน คือกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน ขณะที่ประเภทอุตสาหกรรมที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต และความเสี่ยงรวม เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม คือกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ส่วนประเภทอุตสาหกรรมกลุ่มอื่นๆไม่มีอิทธิพลในการเปิดเผยความเสี่ยงทุกประเภท

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินมีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต และความเสี่ยงรวม และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างอุตสาหกรรมที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต และความเสี่ยงรวม เป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม จึงได้ทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมโดยใช้วิธีทดสอบทั้งแบบพาราเมตริกและนอนพาราเมตริกดังนี้

1. ทดสอบความแตกต่างแบบพาราเมตริก ด้วยสถิติทดสอบ F-test
2. ทดสอบความแตกต่างแบบนอนพาราเมตริก ด้วยสถิติทดสอบ Kruskal-Wallis

ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรม ด้วยสถิติทดสอบ F-test

ตารางที่ 24 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน

(n=99)

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	F-value	Sig.F
ธุรกิจการเงิน	19.00	75.6842	39.9792	9.852	0.000*
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	27.00	33.4074	25.4123		
ทรัพยากร	11.00	32.6364	11.2452		
บริการ	18.00	26.3333	26.3639		
อื่นๆ	24.00	40.1667	21.4225		
รวม	99.00	41.7879	31.6560		

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 24 กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงินแตกต่างจากทุกกลุ่มอุตสาหกรรมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ขณะที่กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงินที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 25 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน

(n=99)

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	F-value	Sig.F
ธุรกิจการเงิน	19.00	43.2632	20.1710	4.806	0.001*
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	27.00	23.5185	13.8851		
ทรัพยากร	11.00	61.9091	41.4209		
บริการ	18.00	39.6111	20.1469		
อื่นๆ	24.00	51.7917	42.5880		
รวม	99.00	41.3535	30.9846		

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 25 กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร และกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ขณะที่กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินมีการเปิดเผยความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินไม่แตกต่างกับกลุ่มใดเลย สรุปได้ว่าประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมต่างกันมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินแตกต่างกัน

ตารางที่ 26 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี

(n=99)

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	F-value	Sig.F
ธุรกิจการเงิน	19.00	85.0526	46.0162	10.212	0.000*
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	27.00	33.7037	15.3918		
ทรัพยากร	11.00	58.8182	21.5212		
บริการ	18.00	40.2222	14.4081		
อื่นๆ	24.00	56.5417	32.2584		
รวม	99.00	53.0707	33.4350		

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 26 พบว่าที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดีแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ แต่ไม่แตกต่างกับกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร สรุปว่าประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมต่างกันมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดีแตกต่างกัน

ตารางที่ 27 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย

(n=99)

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	F-value	Sig.F
ธุรกิจการเงิน	19.00	34.0000	13.1191	1.133	0.346
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	27.00	23.2222	20.8148		
ทรัพยากร	11.00	35.7273	29.3839		
บริการ	18.00	25.7222	29.4794		
อื่นๆ	24.00	35.4167	31.7201		
รวม	99.00	30.0909	25.5251		

ตารางที่ 27 แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้ายไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. F = 0.346) กล่าวคือกลุ่มอุตสาหกรรมต่างก็มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้ายที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 28 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต

(n=99)

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	F-value	Sig.F
ธุรกิจการเงิน	19.00	95.0000	46.5963	7.664	0.000*
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	27.00	43.3333	24.3215		
ทรัพยากร	11.00	75.0000	32.9757		
บริการ	18.00	50.3889	22.2872		
อื่นๆ	24.00	70.1250	38.7526		
รวม	99.00	64.5455	38.2857		

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 28 พบว่าแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต แตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ แต่ไม่แตกต่างกับกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร และกลุ่ม

อุตสาหกรรมอื่นๆ กล่าวคือแต่ละประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมจะมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 29 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต

(n=99)

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	F-value	Sig.F
ธุรกิจการเงิน	19.00	24.0526	12.9549	1.328	0.265
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	27.00	13.5926	14.0034		
ทรัพยากร	11.00	19.5455	15.1681		
บริการ	18.00	15.5556	22.0139		
อื่นๆ	24.00	21.8333	21.7608		
รวม	99.00	18.6162	17.8484		

ตารางที่ 29 พบว่าแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นเหตุการณ์ในอนาคตไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 (Sig. F = 0.265) กล่าวคือไม่ว่าจะเป็นประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมใดก็จะมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคตไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 30 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม

(n=99)

กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	F-value	Sig.F
ธุรกิจการเงิน	19.00	1.1905	53.4721	6.277	.000
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	27.00	56.9259	29.8675		
ทรัพยากร	11.00	94.5455	42.2572		
บริการ	18.00	65.9444	41.5175		
อื่นๆ	24.00	91.9583	55.8152		
รวม	99.00	83.1616	50.0154		

ตารางที่ 30 พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมต่างกันมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวมแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน มีการเปิดเผยข้อมูล

ความเสี่ยงรวมแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ แต่ไม่แตกต่างกับกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร และกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

ตารางที่ 31 สรุปผลการศึกษาเพิ่มเติมประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมต่างกันมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่แตกต่างกัน

(n=99)

ประเภทความเสี่ยง	จำนวนบริษัท	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	F-value	Sig.F
ความเสี่ยงทางการเงิน	99.00	41.7879	31.6560	9.852	0.000*
ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน	99.00	41.3535	30.9846	4.806	0.001*
ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี	99.00	53.0707	33.4350	10.212	0.000*
ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย	99.00	30.0909	25.5251	1.133	0.346
ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต	99.00	64.5455	38.2857	7.664	0.000*
ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต	99.00	18.6162	17.8484	1.328	0.265
ความเสี่ยงรวม	99.00	83.1616	50.0154	6.277	0.000*

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 31 พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงแตกต่างกันอย่างน้อย 2 กลุ่ม จึงทำการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบในแต่ละประเภทความเสี่ยงที่ต่างกันด้วยค่าสถิติ LSD หรือ ผลต่างนัยสำคัญน้อยสุด (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2549)

ตารางที่ 32 เปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงินในแต่ละ
กลุ่มอุตสาหกรรม

(n=99)

กลุ่มอุตสาหกรรม		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	Sig.
ธุรกิจการเงิน	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	42.2768	8.1245	0.000 [*]
	ทรัพยากร	43.0478	10.2793	0.000 [*]
	บริการ	49.3508	8.9241	0.000 [*]
	อื่นๆ	35.5175	8.3316	0.000 [*]
อสังหาริมทรัพย์และ ก่อสร้าง	ธุรกิจการเงิน	-42.2768	8.1245	0.000 [*]
	ทรัพยากร	0.7710	9.7049	0.937
	บริการ	7.0740	8.2559	0.394
	อื่นๆ	-6.7592	7.6116	0.377
ทรัพยากร	ธุรกิจการเงิน	-43.0478	10.2793	0.000 [*]
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	-0.7710	9.7049	0.937
	บริการ	6.3030	10.3835	0.545
	อื่นๆ	-7.5303	9.8789	0.448
บริการ	ธุรกิจการเงิน	-49.3508	8.9241	0.000 [*]
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	-7.0740	8.2559	0.394
	ทรัพยากร	-6.3030	10.3835	0.545
	อื่นๆ	-13.8333	8.4592	0.105
อื่นๆ	ธุรกิจการเงิน	-35.5175	8.3316	0.000 [*]
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	6.7592	7.6116	0.377
	ทรัพยากร	7.5303	9.8789	0.448
	บริการ	13.8333	8.4598	0.105

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 32 พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงินแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับทุกกลุ่มอุตสาหกรรมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ขณะที่กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงินที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 33 เปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

(n=99)

กลุ่มอุตสาหกรรม		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	Sig.
ธุรกิจการเงิน	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	19.7446	8.6319	0.024 [*]
	ทรัพยากร	-18.6459	10.9213	0.091
	บริการ	3.6520	9.4814	0.701
อสังหาริมทรัพย์และ ก่อสร้าง	ธุรกิจการเงิน	-19.7446	8.6319	0.024 [*]
	ทรัพยากร	-38.3905	10.3110	0.000 [*]
	บริการ	-16.0925	8.7715	0.070
	อื่นๆ	-28.2731	8.0869	0.001 [*]
ทรัพยากร	ธุรกิจการเงิน	18.6459	10.9213	0.091
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	38.3905	10.3110	0.000 [*]
	บริการ	22.2979	11.0320	0.046 [*]
	อื่นๆ	10.1174	10.4959	0.338
บริการ	ธุรกิจการเงิน	-3.6520	9.4814	0.701
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	16.0925	8.7715	0.070
	ทรัพยากร	-22.2979	11.0320	0.046 [*]
	อื่นๆ	-12.1805	8.9881	0.179
อื่นๆ	ธุรกิจการเงิน	8.5285	8.8519	0.338
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	28.2731	8.0869	0.001 [*]
	ทรัพยากร	-10.1174	10.4959	0.338
	บริการ	12.1805	8.9881	0.179

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 33 พบว่ากลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินแตกต่างกับกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร และกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ แต่ไม่แตกต่างกับกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มทรัพยากรมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินแตกต่างกับกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 อีกด้วย

ตารางที่ 34 เปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดีในแต่ละ
กลุ่มอุตสาหกรรม

(n=99)

กลุ่มอุตสาหกรรม		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	Sig.
ธุรกิจการเงิน	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	51.3489	8.5352	0.000 [*]
	ทรัพยากร	26.2344	10.7989	0.017 [*]
	บริการ	44.8304	9.3752	0.000 [*]
	อื่นๆ	28.5109	8.7528	0.002 [*]
อสังหาริมทรัพย์และ ก่อสร้าง	ธุรกิจการเงิน	-51.3489	8.5352	0.000 [*]
	ทรัพยากร	-25.1144	10.1955	0.016 [*]
	บริการ	-6.5185	8.6732	0.454
	อื่นๆ	-22.8379	7.9963	0.005 [*]
ทรัพยากร	ธุรกิจการเงิน	-26.2344	10.7989	0.017 [*]
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	25.1144	10.1955	0.016 [*]
	บริการ	18.5959	10.9084	0.092
	อื่นๆ	2.2765	10.3783	0.827
บริการ	ธุรกิจการเงิน	-44.8304	9.3752	0.000 [*]
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	6.5185	8.6732	0.454
	ทรัพยากร	-18.5959	10.9084	0.092
	อื่นๆ	-16.3194	8.8874	0.069
อื่นๆ	ธุรกิจการเงิน	-28.5109	8.7528	0.002 [*]
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	22.8379	7.9963	0.005 [*]
	ทรัพยากร	-2.2765	10.3783	0.827
	บริการ	16.3194	8.8874	0.069

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 34 พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดีแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับทุกกลุ่มอุตสาหกรรมที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดีแตกต่างกัน ขณะที่กลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงินที่ไม่แตกต่างกับกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ

ตารางที่ 35 เปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

(n=99)

กลุ่มอุตสาหกรรม		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	Sig.
ธุรกิจการเงิน	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	51.6666	10.1651	0.000 [*]
	ทรัพยากร	20.0000	12.8611	0.123
	บริการ	44.6111	11.1655	0.000 [*]
	อื่นๆ	24.8750	10.4242	0.019 [*]
อสังหาริมทรัพย์และ ก่อสร้าง	ธุรกิจการเงิน	-51.6666	10.1651	0.000 [*]
	ทรัพยากร	-31.6666	12.1424	0.011 [*]
	บริการ	-7.0555	10.3295	0.496
	อื่นๆ	-26.7916	9.5233	0.006 [*]
ทรัพยากร	ธุรกิจการเงิน	-20.0000	12.8611	0.123
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	31.6666	12.1424	0.011 [*]
	บริการ	24.6111	12.9914	0.061
	อื่นๆ	4.8750	12.3601	0.694
บริการ	ธุรกิจการเงิน	-44.6111	11.1655	0.000 [*]
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	7.0555	10.3295	0.496
	ทรัพยากร	-24.6111	12.9914	0.061
	อื่นๆ	-19.7361	10.5846	0.065
อื่นๆ	ธุรกิจการเงิน	-24.8750	10.4242	0.019 [*]
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	26.7916	9.5233	0.006 [*]
	ทรัพยากร	-4.8750	12.3601	0.694
	บริการ	19.7361	10.5846	0.065

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 35 พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมบริการและกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ และพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตแตกต่างกับกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร และกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ โดยกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน และกลุ่มอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 36 เปรียบเทียบความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวมในแต่ละกลุ่ม
อุตสาหกรรม

(n=99)

กลุ่มอุตสาหกรรม		ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	Sig.
ธุรกิจการเงิน	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	62.1267	13.5852	0.000 [*]
	ทรัพยากร	24.5071	17.1883	0.157
	บริการ	53.1081	14.9222	0.001 [*]
	อื่นๆ	27.0943	13.9315	0.055
อสังหาริมทรัพย์และ ก่อสร้าง	ธุรกิจการเงิน	-62.1267	13.5852	0.000 [*]
	ทรัพยากร	-37.6195	16.2278	0.023 [*]
	บริการ	-9.0185	13.8049	0.515
	อื่นๆ	-35.0324	12.7275	0.007 [*]
ทรัพยากร	ธุรกิจการเงิน	-24.5071	17.1883	0.157
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	37.6195	16.2278	0.023 [*]
	บริการ	28.60101	17.3625	0.103
	อื่นๆ	2.5871	16.5188	0.876
บริการ	ธุรกิจการเงิน	-53.1081	14.9222	0.001 [*]
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	9.0185	13.8049	0.515
	ทรัพยากร	-28.6010	17.3625	0.103
	อื่นๆ	-26.0138	14.1458	0.069
อื่นๆ	ธุรกิจการเงิน	-27.0943	13.9315	0.055
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	35.0324	12.7275	0.007 [*]
	ทรัพยากร	-2.5871	16.5188	0.876
	บริการ	26.0138	14.1458	0.069

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 36 พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวมแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมบริการและกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ และพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวมแตกต่างกับกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวมแตกต่างกับกลุ่มอุตสาหกรรมบริการและกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการทดสอบความแตกต่าง ด้วยสถิติทดสอบ Kruskal-Wallis

ตารางที่ 37 สรุปผลการศึกษาเพิ่มเติมประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมกับการเปิดเผยข้อมูล
ความเสี่ยง

(n=99)

ค่าสถิติ / ประเภทความเสี่ยง	การเงิน	ไม่ใช่การเงิน	ข้าวดี	ข้าวร้าย	อดีต	อนาคต	รวม
Chi-Square	29.013	16.216	24.300	10.880	23.740	11.408	22.383
df	4	4	4	4	4	4	4
Asymp. Sig.	0.000	0.003	0.000	0.028	0.000	0.022	0.000

ผลการทดสอบด้วยสถิติทดสอบ Kruskal-Wallis พบว่า บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมต่างกันมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทุกประเภทแตกต่าง ซึ่งใกล้เคียงกับผลการศึกษาดำเนินการด้วยสถิติทดสอบ F-test นั่นคือประเภทอุตสาหกรรมต่างกันมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงโดยส่วนใหญ่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ข้อวิจารณ์

จากผลการศึกษาที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น สามารถสรุปข้อวิจารณ์แยกตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ดังนี้

1. รูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET-100
2. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัท กับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และการทดสอบสมมติฐาน

รูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัท
จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET-100

ประเภทความเสี่ยงที่มีการเปิดเผยข้อมูลมากที่สุดคือความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตมากที่สุด รองลงมาเป็นความเสี่ยงที่เป็นข้าวดีและเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคตต่ำที่สุด

แต่ละกลุ่มความเสี่ยง พบว่ากลุ่มความเสี่ยงทางการเงินเปิดเผยมากกว่าความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดีเปิดเผยมากกว่าความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย และความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตเปิดเผยมากกว่าความเสี่ยงที่เป็นเหตุการณ์ในอนาคต สอดคล้องกับพรพิพัฒน์ จูฑา (2548) ที่พบว่าบริษัทจดทะเบียนโดยส่วนใหญ่ไม่มีการเปิดเผยโอกาสที่ความเสี่ยงนั้นอาจจะเกิดขึ้นเลยในปัจจุบันเสี่ยงและหมายเหตุประกอบงบ

สำหรับการเปิดเผยความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ส่วนใหญ่เปิดเผยถึงความสำเร็จที่ผู้บริหารได้จัดการปัจจัยต่างๆ แล้วเกิดผลดีต่อองค์กร เป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้องค์กรผ่านรายงานประจำปี และการให้เหตุผล หรือความสนใจส่วนตัวของผู้บริหารเลือกที่จะไม่เปิดเผยข้อมูลในด้านลบหรือข่าวไม่ดี แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้บริหารจะปิดบังข่าวร้าย เพียงแต่ต้องคำนึงถึงต้นทุนและผลร้ายที่จะเกิดกับชื่อเสียง ภาพลักษณ์ หรือความสัมพันธ์ที่จะส่งผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ รวมถึงหน่วยงานกำกับ กฎหมาย และผลที่อาจทำให้กำไรบริษัทไม่เป็นไปตามปกติ ขณะที่ Beattie and Bozzolan (2004) พบว่า เมื่อผู้บริหารเป็นผู้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความเสี่ยงประเภทข่าวร้าย ปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในด้านนี้จะกลายเป็นตัวแปรที่ไม่มีความเป็นไปได้ที่จะนำไปใช้เพื่อตัดสินใจ Beretta and Bozzolan (2004) ยังพบอีกว่า ข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่งถูกเปิดเผยโดยไม่มีคุณสมบัติเพียงพอต่อการใช้ประมาณการผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น รายการที่เปิดเผยต่างมุ่งนำเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน และ อดีตมากกว่าในอนาคต และเกือบครึ่งหนึ่งของข้อมูลที่น่าเสนอจะเกี่ยวข้องกับการกระทำหรือการตัดสินใจที่ได้ดำเนินการไปแล้วกับความเสี่ยงจริง ขณะที่แผนการบริหารจัดการความเสี่ยงยังคงไม่มีการเปิดเผย เป็นไปได้ว่าข้อมูลในอดีตสามารถหาได้ง่ายและแสดงให้เห็นความสามารถในการบริหารจัดการของฝ่ายบริหารที่ได้กระทำไปแล้ว ขณะที่ข้อมูลที่เป็นเหตุการณ์ที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตซึ่งมีบางบริษัทที่ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลประเภทนี้อาจเนื่องจากการยากที่จะคาดการณ์ความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Linsley and Shrivess (2006) ที่พบว่าการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในอนาคต ถือว่าเป็นข้อมูลที่มีความไม่แน่นอนเป็นธรรมชาติอยู่แล้ว และผู้บริหารอาจเกรงว่าอาจถูกฟ้องร้องจากผู้ที่เกี่ยวข้อง หากข้อมูลที่ได้เปิดเผยไปแล้วไม่เป็นไปตามที่เปิดเผยหรือไม่ได้เกิดขึ้นจริง Linsley and Shrivess (2006) พบเพิ่มเติมอีกว่าข้อมูลในอนาคตเป็นข้อมูลที่ถูกใช้มากในการตัดสินใจมากกว่าข้อมูลในอดีต จึงเป็นเรื่องที่ผู้บริหารไม่สนใจที่จะเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในอนาคต

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง

พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญคือ ขนาดของบริษัท หรือมูลค่าสินทรัพย์รวม มีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเกือบทุกประเภท ยกเว้นความเสี่ยงที่ไม่ใช่

ความเสี่ยงทางการเงินและความเสี่ยงที่เป็นข่าว อาจกล่าวได้ว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก เนื่องจากบริษัทขนาดใหญ่อาจมีความพร้อมในด้านระบบต่างๆ ที่จะช่วยในการเก็บข้อมูลได้ครอบคลุมในเนื้อหาหรือรายละเอียดมากขึ้น ส่งผลให้มีต้นทุนในการจัดทำข้อมูลต่ำกว่า และมีความได้เปรียบเสียเปรียบในเชิงการแข่งขันน้อยกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก อีกนัยหนึ่งบริษัทขนาดใหญ่อาจต้องตอบสนองต่อความต้องการใช้ข้อมูลของผู้ที่มีส่วนได้เสียของกิจการที่มีจำนวนมากกว่า และหลากหลายกลุ่มกว่าบริษัทขนาดเล็ก บริษัทขนาดใหญ่จึงมักจะได้รับความสนใจจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย อาจทำให้ต้องเผชิญกับแรงผลักดันที่จะต้องแสดงถึงความรับผิดชอบในการเปิดเผยข้อมูล เพื่อให้เกิดการยอมรับจากสาธารณชนด้วย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Ahmed and Courtis (1999); โชติญาณ์ หิตะพงศ์ (2548)

สำหรับตัวแปรโครงสร้างเงินทุนพบความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเกือบทุกประเภทยกเว้น ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี กับความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หากวิเคราะห์ตามทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียแล้ว จะเห็นว่าบริษัทที่มีสัดส่วนของหนี้สินที่อยู่ในสัดส่วนสูงมีความจำเป็นที่จะต้องเปิดเผยข้อมูลให้มากเพื่อสร้างความพึงพอใจและความน่าเชื่อถือต่อผู้เป็นเจ้าของเงินกู้ รวมถึงผู้ที่ขายสินค้าให้ เนื่องจากทั้งสองกลุ่มนี้ต้องนำมาใช้ประเมินสภาพคล่องของกิจการเป็นเรื่องหลัก สอดคล้องกับผลการศึกษาครั้งนี้ นอกจากนี้พบว่าประเภทความเสี่ยงสำคัญที่จัดอยู่ในกลุ่มความเสี่ยงทางการเงินและมีความเกี่ยวข้องกับโครงสร้างเงินทุนโดยตรง คือ ความเสี่ยงสภาพคล่องและความเสี่ยงจากการให้สินเชื่อ จึงเป็นไปได้ว่าบริษัทที่มีสัดส่วนหนี้สินสูงจะพยายามอธิบายปัจจัยหรือเหตุการณ์ที่ผ่านมาในอดีตที่ได้บริหารจัดการความเสี่ยงต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อสินทรัพย์และหนี้สิน ตลอดจนกระแสเงินสดของกิจการ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้เจ้าหนี้หรือผู้มีส่วนได้เสียมั่นใจในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ผ่านมาว่าสามารถทำได้ดีอย่างไร

คุณลักษณะโครงสร้างความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน และความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ในการศึกษาครั้งนี้พิจารณาความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินประกอบด้วย ความเสี่ยงในการดำเนินงาน (operating risk) ความเสี่ยงในการมอบอำนาจ (empowerment risk) ความเสี่ยงกระบวนการประมวลผลข้อมูลและเทคโนโลยี (information processing and technology risk) ความเสี่ยงความซื่อสัตย์ (integrity risk) ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (strategic risk) เป็นต้น ซึ่งเป็นกลุ่มความเสี่ยงที่ไม่ได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อสินทรัพย์และหนี้สิน ตลอดจนกระแสเงินสดสุทธิของกิจการ จึงอาจเป็นไปได้ว่าบริษัทที่มีการกระจายตัวของผู้ถือหุ้นสูงต้องการให้มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่อาจเกิดจากปัจจัยภายในองค์กรขึ้น เช่น การบริหารจัดการระบบงานต่างๆ รวมถึงการตรวจสอบ

หาความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน หรือความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมองค์กรมากกว่าการให้ความสำคัญในผลกระทบทางการเงิน ซึ่งกลุ่มผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรกนี้จัดเป็นกลุ่มผู้ถือหุ้นใหญ่ที่น่าจะมีอิทธิพลมากเพียงพอที่จะสร้างแรงผลักดันให้ผู้บริหารเปิดเผยข้อมูลที่ส่งผลดีต่อภาพลักษณ์องค์กรมากกว่า สอดคล้องกับผลการศึกษา Abraham and Cox (2007) ที่พบว่าผู้ถือหุ้นกลุ่มนักลงทุนสถาบันมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง แสดงให้เห็นว่าบริษัทที่มีการกระจายตัวของการถือหุ้นต่ำ คือ ปริมาณการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 อันดับแรกค่อนข้างสูง ก็จะมีระดับการเปิดเผยข้อมูลในระดับต่ำ และหากบริษัทที่มีการถือหุ้นเป็นรัฐบาลหรือสถาบันจำนวนมากจะมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับสูง

คุณลักษณะของบริษัทตัวที่สี่ที่พบความสัมพันธ์คือตัวแปรสภาพคล่องของกิจการ พบความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงินเพียงตัวแปรเดียว สอดคล้องกับ Camfferman and Cook (2002) ที่พบ สภาพคล่องของบริษัทมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามอย่างไม่มีนัยสำคัญต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในประเทศอังกฤษ ขณะเดียวกันกลับพบความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัทในประเทศเนเธอร์แลนด์อย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่ ผลการศึกษาของ อลิสร่า ผลววรรณ (2547) ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่างสภาพคล่องของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับ ตามความสมัครใจ และการเปิดเผยรวมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แม้ว่าจะพบผลการศึกษาในอดีตไม่สอดคล้องกัน แต่ผู้ศึกษาเชื่อว่า สภาพคล่องของกิจการเป็นคุณลักษณะที่สามารถประเมินความเสี่ยงของกิจการได้ด้วยตัวมันเอง (ในที่นี้ใช้อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว) และซึ่งอาจไม่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลอื่นใดมาอธิบายประกอบการมีสภาพคล่องของกิจการในสัดส่วนที่สูง แสดงให้เห็นว่ากิจการมีความสามารถในการบริหารจัดการสินทรัพย์และหนี้สินได้ดี จึงไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงินเพิ่มเติมแต่อย่างใด ตัวแปรประเภทอุตสาหกรรมที่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลคือ กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินพบความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเปิดเผยความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต และความเสียรวม ส่วนกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างกลับพบความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต และความเสียรวม อาจเป็นเพราะกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงินต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของธนาคารแห่งประเทศไทยอีกหน่วยงานหนึ่งด้วย จึงต้องมีการเปิดเผยความเสี่ยงทางการเงินมากกว่าบริษัทจดทะเบียนอื่นๆ สอดคล้องกับ พรพิพัฒน์ จูหา (2548) ที่พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน (FINICIAL) เป็นกลุ่มที่มีคุณภาพของการเปิดเผยความเสี่ยงแตกต่างจากกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ในขณะที่กลุ่มทรัพยากรมุ่งเน้นการเปิดเผยข้อมูลในปริมาณที่มาก แต่ไม่ได้เปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์มากนัก และ

อลิสรา ผลววรรณ (2547) พบความแตกต่างของการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แสดงให้เห็นได้ว่าบริษัททั่วไปไม่ว่าจะอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมใด จะมีลักษณะการเปิดเผยที่คล้ายๆกัน คือมุ่งจะเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงินและไม่ใช้ความเสี่ยงทางการเงิน แต่เน้นการนำเสนอข้อมูลความเสี่ยงที่ได้เกิดขึ้นมาแล้วในอดีตที่ผ่านมา และเปิดเผยในเรื่องการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งล้วนส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้อ่านข้อมูล

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาเรื่องการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนกลุ่ม SET-100 แบ่งการศึกษาได้เป็น 2 ส่วน คือรูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ด้วยการจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม 7 ประเภท ตาม Linsley and Shrivies (2006) และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่าง ๆ ของบริษัท ได้แก่ ขนาด โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างการเป็นเจ้าของ สภาพคล่องของกิจการ ความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท อายุการดำเนินงาน ประเภทผู้สอบบัญชี คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง และประเภทอุตสาหกรรม กับรูปแบบ เนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และการทดสอบสมมติฐาน

สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนกลุ่ม SET-100 มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตมากที่สุด รองลงมาเป็นความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย และความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคตมีปริมาณการเปิดเผยน้อยที่สุด และในแต่ละกลุ่มมีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี และความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีตในสัดส่วนที่สูงกว่าความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย และความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต ตามลำดับ โดยประเภทความเสี่ยงทางการเงินกับความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงินมีการเปิดเผยอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 50.27 และ 49.73 ตามลำดับ) ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี กับความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้ายเปิดเผยในสัดส่วน ร้อยละ 63.82 และ 36.18 ตามลำดับและความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต กับความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคตมีการเปิดเผยข้อมูลในสัดส่วนร้อยละ 77.61 และ 22.39 ตามลำดับ สำหรับประเภทอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวมมากที่สุดคือ กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน รองลงมาเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมอื่น ๆ (ประกอบด้วยกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอาหาร กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี) กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และ

ก่อสร้าง กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรเป็นกลุ่มที่มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวมน้อยที่สุด

2. คุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบ เนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ ขนาดของบริษัท ที่มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กับการเปิดเผยข้อมูลเกือบทุกประเภทยกเว้นความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน และความเสี่ยงที่เป็นข่าวร้าย โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเกือบทุกประเภทยกเว้นการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี และความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอนาคต คุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับรูปแบบ เนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงตัวที่สามคือ โครงสร้างความเป็นเจ้าของ โดยพบความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน กับความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี เท่านั้น และคุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงินคือ คุณลักษณะสภาพคล่องของบริษัท สำหรับคุณลักษณะประเภทอุตสาหกรรมโดยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต และความเสี่ยงโดยรวม แต่สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่ไม่ใช่ความเสี่ยงทางการเงิน ความเสี่ยงที่เป็นข่าวดี ความเสี่ยงที่เป็นข้อมูลในอดีต และความเสี่ยงรวม สำหรับตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ ความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท อายุการดำเนินงาน ประเภทผู้สอบบัญชี คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร และ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการไม่มีความสัมพันธ์หรืออิทธิพลต่อรูปแบบ เนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทุกประเภทผลการศึกษาข้างต้น จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้

การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงถือเป็นการเปิดเผยภาคบังคับที่บริษัทจดทะเบียนต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เกี่ยวกับการเปิดเผยสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียน และตามมาตรา 56 ของพระราชบัญญัติ ก.ล.ต. ซึ่งกำหนดให้เปิดเผยแต่ไม่ได้กำหนดรูปแบบหรือเนื้อหาที่ชัดเจน หรือการเปิดเผยเครื่องมือทางการเงินความเสี่ยงจากการขณะที่กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน จะต้องปฏิบัติ ตามกฎระเบียบของธนาคารแห่ง

ประเทศไทย ซึ่งถือเป็นหน่วยงานกำกับดูแล ที่สำคัญอีกหน่วยงานหนึ่ง ควบคู่ไปด้วย และที่พบได้ในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียน คือการเปิดเผยเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงองค์กร ซึ่งเป็นการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงตามกรอบแนวคิดของ COSO เป็นต้น การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายในการเปิดเผยข้อมูลให้ครบถ้วน เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูล รวมถึงการพิจารณาถึงต้นทุนที่เกิดขึ้นด้วย

1. หน่วยงานที่กำกับดูแล

เนื่องจากข้อมูลในรายงานประจำปี ที่บริษัทจดทะเบียนจะจัดทำขึ้นปีละครั้ง ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขที่กำหนดโดยหน่วยงานกำกับดูแล โดยกำหนดเนื้อหาขั้นต่ำที่ต้องให้มีจัดทำดังนี้

1.1 รายการใดๆ ตามที่กำหนดในแบบรายงานประจำปีของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ ตามประกาศ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการรายงานการเปิดเผย ข้อมูลเกี่ยวกับฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทที่ออกหลักทรัพย์ (แบบ 56-2)

1.2 ใช้แบบ 56-1 พร้อมแนบงบการเงินประจำงวดบัญชี

การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่พบจากการศึกษาครั้งนี้ ชี้ให้เห็นว่า การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีตามข้อกำหนดของหน่วยงานกำกับดูแลนั้น ยังไม่ใกล้เคียงกัน หรือขาดความสม่ำเสมอในรูปแบบเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงทั้ง 7 ประเภท ดังนั้น หน่วยงานกำกับดูแลควรกำหนดเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงหรือรายละเอียดรูปแบบเนื้อหาขั้นต่ำให้ครอบคลุมทุกมิติ และไม่ควรให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้บริหารบริษัทจดทะเบียน หรือมีทางเลือกให้บริษัทจดทะเบียนที่จะเปิดเผยข้อมูลเพียงตามข้อกำหนดเท่านั้น ดังนั้น หน่วยงานกำกับดูแลควรผลักดันให้เกิดการจัดทำรายงานความเสี่ยงองค์กร (corporate risk reporting) เป็นอีกหนึ่งรายงานแยกจาก MD&A แบบ 56-1 และรายงานประจำปี เพื่อให้การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงมีเนื้อหาหรือคุณภาพที่ใกล้เคียง สามารถเปรียบเทียบกันได้ และรวบรวมอยู่ในรายงานเพียงฉบับเดียว ดีกว่าให้เปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงอยู่ในรายงานหลายแหล่งอย่างในปัจจุบัน นอกจากนี้ ควรศึกษาความต้องการใช้ข้อมูลหรือ ความพึงพอใจของผู้ใช้ข้อมูล เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการนำไปปรับเปลี่ยนรูปแบบเนื้อหาที่ต้องเปิดเผยได้ตรงกับความ ต้องการของผู้ใช้ข้อมูลได้ดียิ่งขึ้น เพราะนอกจากจะทำให้ข้อมูลนั้นมีความทันสมัยแล้ว ยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลในการติดตามปัจจัยที่มีผลกระทบต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงาน

ของบริษัทได้ทันต่อเหตุการณ์ หรือการกำหนดรูปแบบเนื้อหาการเปิดเผยความเสี่ยงในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมให้มีความแตกต่างกัน ด้วยการกำหนดให้เลือกนำเสนอข้อมูลหรือปัจจัยความเสี่ยงที่มีผลกระทบเฉพาะกลุ่มหรือประเภทอุตสาหกรรมนั้นๆ แยกอีกข้อเพิ่มเติม จะช่วยสร้างความน่าสนใจ หรือสร้างความแตกต่างที่เฉพาะเจาะจงในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมได้อย่างชัดเจนและมีประโยชน์มากขึ้น

2. บริษัทจดทะเบียน

การเปิดเผยข้อมูลเพื่อให้มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจได้ (รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง) จะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ ซึ่งเป็นทั้งหน้าที่และความรับผิดชอบในการพิจารณาความเหมาะสมของปริมาณการเปิดเผยข้อมูล การนำคุณลักษณะที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่พบในการศึกษาครั้งนี้มาประยุกต์ใช้ จะช่วยสร้างความน่าสนใจในข้อมูลความเสี่ยงที่เปิดเผยมากขึ้น ตลอดจนการให้ความสำคัญในเนื้อหาที่ตรงประเด็น ความตั้งใจจริงที่จะเปิดเผยข้อมูล การให้รายละเอียดหรือคำอธิบายประกอบเพิ่มเติมเท่าที่จำเป็นในแต่ละประเด็น จะทำให้ปริมาณของข้อมูลที่เปิดเผยมีคุณภาพและน่าสนใจ สามารถเข้าใจได้ดี นอกจากนี้บริษัทจดทะเบียนควรมีการเปรียบเทียบเนื้อหาหรือรายละเอียดของการเปิดเผยข้อมูลให้สอดคล้องหรือใกล้เคียงกับบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน เพื่อช่วยลดลดต้นทุนในส่วนที่ไม่จำเป็น สามารถเปรียบเทียบกันได้ ไม่ก่อให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบในเชิงแข่งขัน

3. ผู้ใช้ข้อมูล

ผู้ใช้อ้างอิงจากรายงานประจำปีสามารถนำคุณลักษณะที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงไปเป็นแนวทางในการประเมินความเสี่ยงประเภทต่างๆในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมได้ แต่ควรใช้ดุลยพินิจหรือศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมหากใช้เพื่อการตัดสินใจหรือการคาดการณ์ในอนาคต เนื่องจากผลการศึกษพบว่าบริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่จะเน้นการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เป็นเหตุการณ์ในอดีตมากกว่าในอนาคต แม้จะเข้าใจได้ว่าบริษัทจดทะเบียนอาจจะมีข้อจำกัดในการคาดการณ์ หรือการพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคตที่อาจจะเกิดขึ้น หากการเปิดเผยนั้นอาจส่งผลกระทบด้านไม่ดีต่อองค์กร หรือไม่เป็นที่พึงปรารถนา วิกฤตการณ์ไว้ก็จะส่งผลให้ต้องเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติม ส่วนใหญ่จึงเลือกจะไม่เปิดเผยหรือหากเปิดเผยจะถือว่าเป็นความเห็นส่วนตัวของผู้บริหารแทนมากกว่า ทั้งนี้หากผู้ใช้อ้างอิงต้องการทราบการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนเบื้องต้น สามารถนำสมการถดถอยมาตรฐานจากบทที่ 4 มาแทนค่า เช่น บริษัท บ.

$$\begin{aligned}\text{Risk Disclosure}_{\text{Total}} &= -32.160 + 24.793(1.05) - 21.464(1) \\ &\quad + 10.784(0.72) + 27.498(1)\end{aligned}$$

บริษัท บ. มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวม เท่ากับ 10.69 และนำมาเปรียบเทียบกับสมการมาตรฐานของกลุ่ม SET-100 ที่มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรวมร้อยละ 40.50 บริษัท บ. มีการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงต่ำกว่ากลุ่ม SET-100

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ศึกษาถึงรูปแบบ เนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปี ฉบับภาษาอังกฤษ โดยแบ่งประเภทความเสี่ยงออกเป็น 4 กลุ่ม 7 ประเภทและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆของบริษัท ได้แก่ ขนาด โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างการเป็นเจ้าของ สภาพคล่องของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร โครงสร้างคณะกรรมการบริษัท อายุการดำเนินงาน ประเภทผู้สอบบัญชี คณะกรรมการบริหาร ความเสี่ยง และประเภทอุตสาหกรรม กับรูปแบบเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงแต่ละประเภท ซึ่งเป็นการศึกษาเพียงปีเดียว คือปี 2551 ในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรขยายระยะเวลาในการศึกษา โดยเพิ่มจำนวนปีมากขึ้น เพื่อศึกษาถึงแนวโน้มหรือลักษณะของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงแต่ละประเภท หรือการเพิ่มประเภทความเสี่ยงมากขึ้น เช่น ความเสี่ยงจากตลาด ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน และความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย แยกต่างหากจากความเสี่ยงทางการเงิน หรือการจัดกลุ่มความเสี่ยงตามที่สนใจ เช่น กลุ่มความเสี่ยงหลักของกิจการ กับกลุ่มความเสี่ยงทั่วไปของกิจการเป็นต้น เพื่อให้เห็นถึงมุมมองหรือแนวคิดของการนำเสนอข้อมูลความเสี่ยงในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป รวมถึงการเปลี่ยนวิธีการวัดปริมาณการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเป็นการนับจำนวนบรรทัด หรือนับย่อหน้า เพื่อให้เห็นบทขยายความที่แต่ละบริษัทพยายามอธิบายเพิ่มมากขึ้น หรือการวัดระดับความเสี่ยงของบริษัทในรูปแบบอื่นเช่น ใช้ Beta factor หรือ EcoValue²¹™ Rating Model เป็นต้น

2. ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพของเนื้อหาการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงของบริษัทจดทะเบียนโดยการเพิ่มจำนวนปีเพื่อเปรียบเทียบความสม่ำเสมอของคุณภาพการนำเสนอข้อมูลความเสี่ยง เพื่อให้มั่นใจได้ว่า ข้อมูลการเปิดเผยความเสี่ยงมีคุณภาพที่เชื่อถือได้และเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลได้อย่าง หรือการเปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา เช่นบริษัทที่ไม่ได้จัดเป็นกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียต่อสาธารณะ (PAEs ย่อมาจาก Public Accountability Entities) เป็นต้น เพื่อนำมาใช้ในการประเมินคุณภาพหรือนำมาเปรียบเทียบกับบริษัทจดทะเบียนกลุ่มอื่นๆ ได้

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กัลยา วาณิชยปัญญา. 2546. การวิเคราะห์สถิติเบื้องต้นด้วย SPSS. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. 2549. สถิติสำหรับงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. 2554. TMBเตือน3ปัจจัยเสี่ยง-กดดันเศรษฐกิจไทย (Online).

<http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/finance/research/20110119/372699/TMBเตือน3ปัจจัยเสี่ยง-กดดันเศรษฐกิจไทย>, 22 มกราคม 2554.

เจนเนตร มณีนาค และคณะ. 2548. การบริหารจัดการความเสี่ยงระดับองค์กรจากหลักการสู่ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ไฟนอล การพิมพ์.

โชติญาณ หิตะพงศ์. 2548. คุณลักษณะของบริษัทที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลในคำอธิบายและการวิเคราะห์ฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ณัฐวรรณ ศิริธำนันท์ และ จินดา ชันทอง. 2550. “ปัจจัยที่มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์.” วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์ 1 (1): 9-16.

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 1998. Table_MKTCap (Online).

http://www.set.or.th/th/market/files/Table_MKTCap.xls?date=1988, 23 เมษายน 2551.

ธารณี จวงมุกิตา, ดุชนีย์ ส่องเมือง และ ขวัญสกุล เต็งอำนวย. 2550 “ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของคณะกรรมการและการกำกับดูแลกิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.” วารสารเกษตรศาสตร์ธุรกิจประยุกต์ 1 (1): 17-25.

นพกร พรวิจิตรเจริญ. 2546-2547. “มาตรฐานการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับความเสี่ยงของกิจการ.” วารสารนักบัญชี (ธ.ค.-มี.ค.): 34-49.

นิตยา วงศ์ภินันท์วัฒนา และคณะ. 2547. “การเปรียบเทียบขนาดของการเปิดเผยข้อมูลนโยบายสิ่งแวดล้อมของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.” วารสารบริหารธุรกิจ (103): 15-36.

พรพิพัฒน์ จูทา. 2548. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพของการเปิดเผยความเสี่ยงกับผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพรวอเตอร์เฮาส์คูเปอร์. 2547. แนวทางการบริหารความเสี่ยง ฉบับปรับปรุง-ตุลาคม 2547 (Online). www.pwc.com/thailand, 25 กันยายน 2552.

วรศักดิ์ ทุมมานนท์. 2549. งบการเงินและการวิเคราะห์งบ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธรรมนิติ เพรส จำกัด.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2549. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิลปพร ศรีจันเพชร. 2547. “Sarbanes-Oxley Act ส่งผลกระทบต่อผู้สอบบัญชีอย่างไร.” วารสารนักบัญชี (ธ.ค. 2546 - มี.ค. 2547): 91-98.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2540. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สุวัสนี ทับเคลียว. 2549. การเปิดเผยข้อมูลการบัญชีเพื่อสังคมของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ กลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภค. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำนักงาน ก.ล.ต. 2546. “การเปิดเผยข้อมูลในตลาดทุน: ปัญหาและข้อเสนอแนะ.” วารสาร
นักบัญชี (มิ.ย.-ส.ค.): 99-108.

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. 2547. คู่มือกรรมการบริษัท
จดทะเบียน เล่มที่ 1 เรื่อง บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของ กรรมการ
และคณะกรรมการ เล่มที่ 1 (Online).

http://www.set.or.th/th/regulations/rules/disclosure_p1.html, 23 เมษายน 2551.

ส่วนจดทะเบียนและเปิดเผยข้อมูล ฝ่ายกำกับบริษัทจดทะเบียน. 2550. ข้อกำหนดของ
ตลาดหลักทรัพย์เกี่ยวกับการเปิดเผยสารสนเทศของบริษัทจดทะเบียน (Online).
www.set.or.th/regulations/rules/disclosure, 23 เมษายน 2551.

อลิศรา ผลารรณ์. 2547. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการ
เปิดเผยข้อมูลของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.
วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Abraham, S. and P. Cox. 2007. “Analysing the determinants of narrative risk
information in UK FTSE 100 annual reports.” **The British Accounting Review**
39: 227-248.

Ahmed, K. and J. K. Courtis. 1999. “Associations between corporate characteristics
and disclosure levels in annual reports : A meta-analysis.” **British Accounting
Review** 31: 35-61.

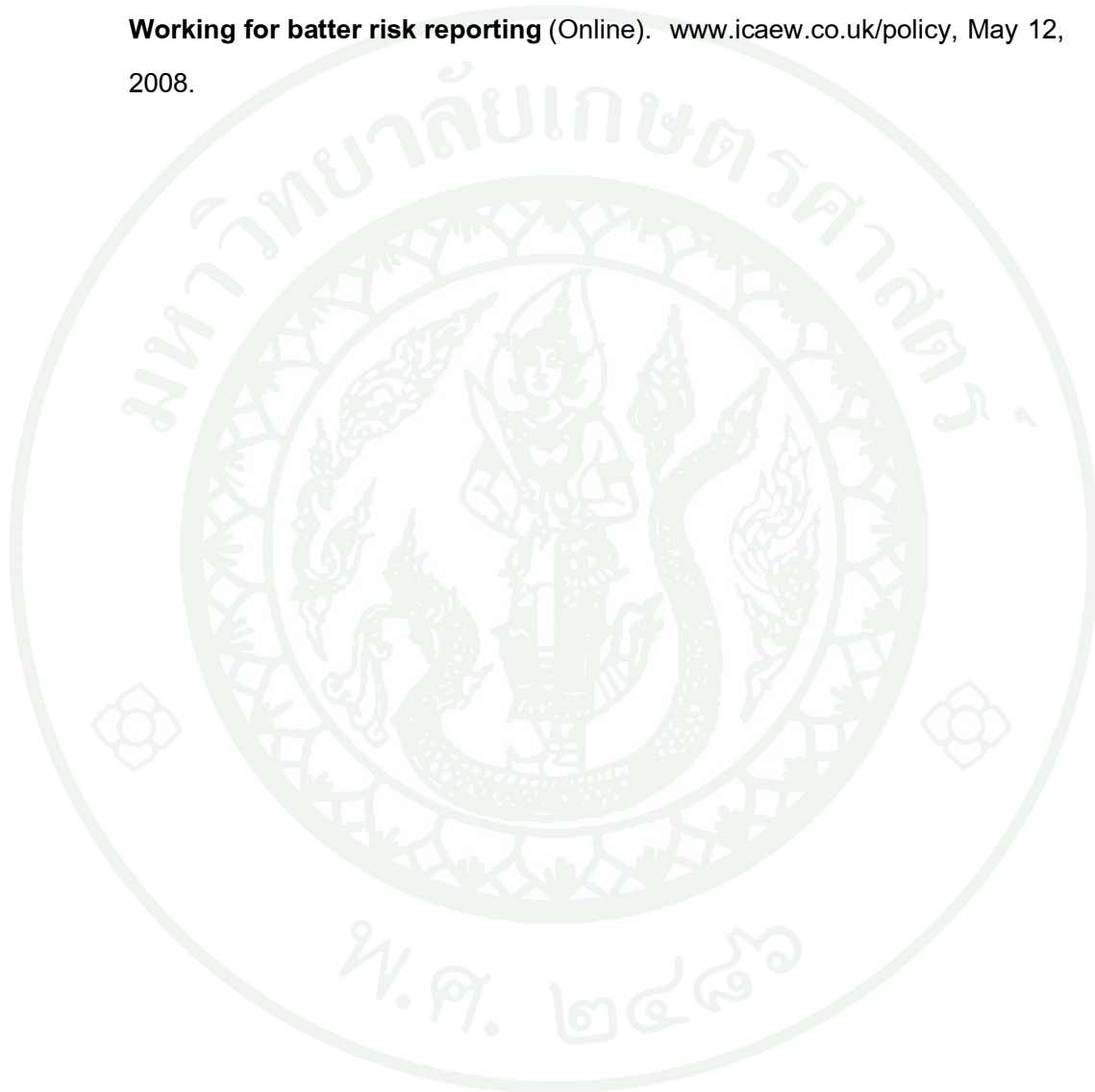
Beretta, S. and S. Bozzolan. 2004. “A framework for the analysis of firm risk
communication.” **The International Journal of Accounting** 39 (3): 265-288.

Beattie, V., W. McInnes and S. Fearnley. 2004. “A methodology for analyzing and
evaluating narratives in annual reports: a comprehensive descriptive profile and
metrics for disclosure quality attributes.” **Accounting Forum** 28: 205-236.

- Cabedo, J. D. and J. M. Tirado. 2004. "The disclosure of risk in financial statements." **Accounting Forum** 28: 181-200.
- Camfferman and Cooke. 2002. "An Analysis of Disclosure in the Annual Reports of U.K. and Dutch Companies." **Journal of International Accounting Research** 1: 3-30.
- Douglas, J. S. 1994. "Why Firm Voluntarily Disclosure Bad News." **Journal of Accounting Research** 32 (1): 38-60.
- Eng, L. L. and Y. T. Mak. 2003. "Corporate governance and voluntary disclosure." **Journal of Accounting and Public** 22: 325-345.
- Jorgensem and Kirschenheiter. 2003. "Discretionary Risk Disclosures." **The Accounting Review** 78 (2): 449-469.
- Linsley, P. and P. Shrives. 2006. "Risk reporting: A study of risk disclosures in the annual reports of UK companies." **The British Accounting Review** 38: 387-404.
- Markus, J. M. and W. A. Ralph. 1998. "Exploring the reliability of social and environmental disclosures content analysis." **Accounting, Auditing & Accountability Journal** 12 (2): 237-256.
- Merna, T. and Al-Thani. 2005. **Corporate Risk Management : An Organisational Perspective**. John Wiley & Sons. Ltd.
- Michel, C., F. Dan and M. Robert. 2010. **Essentials of Risk Management**. Mc Graw-Hill.

Solomon, J. F. *et.al.* 2000. "A Conceptual Framework for Corporate Risk Disclosure emerging from the agenda for Corporate Governance Reform." **The British Accounting Review** 32: 447-478.

The Institute of Chartered Accountant's Hall. 2006. **Briefing 06.02 No surprises: Working for batter risk reporting** (Online). www.icaew.co.uk/policy, May 12, 2008.

แบบฟอร์มการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง

เรื่อง การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียน
ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET-100

ส่วนที่ 1 การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง

รูปแบบ เนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง

ชื่อความเสี่ยง	แหล่งข้อมูล	จำนวน ประโยค	ประเภทความเสี่ยง						
			การเงิน	ไม่ใช่ การเงิน	ข่าว ดี	ข่าว ร้าย	อดีต	อนาคต	รวม
ความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน									
ความเสี่ยงจากอัตราดอกเบี้ย									
ความเสี่ยงจากราคาสินค้า									
ความเสี่ยงด้านเครดิต									
ความเสี่ยงด้านสภาพคล่อง									
ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ									
ความเสี่ยงในการมอบอำนาจ									
ความเสี่ยงเกี่ยวกับการ ประมวลผลข้อมูลและ เทคโนโลยี									
ความเสี่ยงเรื่องความซื่อตรง									
ความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์									
รวม									

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะต่างๆ ของบริษัท

ชื่อบริษัท _____ ชื่อย่อ _____

1. ขนาดของบริษัท

สินทรัพย์รวม _____ บาท

2. โครงสร้างเงินทุน _____ เท่า

2.1 หนี้สินระยะยาว (ที่มีภาระดอกเบี้ยจ่าย) _____ บาท

2.2 ส่วนของผู้ถือหุ้นรวม _____ บาท

3. โครงสร้างการเป็นเจ้าของ (ผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก) จำนวนหุ้นที่ออกและชำระแล้ว ทั้งหมด _____ หุ้น

ลำดับที่	ชื่อ	จำนวนหุ้น	ร้อยละของจำนวนหุ้นทั้งหมด
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
รวม			

4. สภาพคล่องของกิจการ

4.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด _____ บาท

4.2 เงินลงทุนในหลักทรัพย์ในความต้องการของตลาด/เงินลงทุนชั่วคราว
_____ บาท

4.3 ลูกหนี้และตัวเงินรับสุทธิ _____ บาท

4.4 หนี้สินหมุนเวียน _____ บาท

5. ความสามารถในการทำกำไร _____ เท่า

5.1 กำไรก่อนดอกเบี้ยและต้นทุนทางการเงิน _____ บาท

5.2 สินทรัพย์รวม _____ บาท

6. โครงสร้างคณะกรรมการบริษัทรวมจำนวน _____ คน แบ่งเป็น

6.1 คณะกรรมการบริหาร _____ คน

6.2 คณะกรรมการอิสระ _____ คน สัดส่วนร้อยละ _____

7. วันที่เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย _____

8. ประเภทผู้สอบบัญชี

8.1 กลุ่ม Big 4

☐ KPMG Phoomchai Audit Ltd.☐ Ernst & Young Office Limited☐ PricewaterhouseCoopers ABAS Limited☐ บริษัท ดีลอยท์ ทูช โรมัทสு ไชยยศ สอบบัญชี จำกัด

8.2 อื่นๆ โปรดระบุ

9. คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ☐ มี ☐ ไม่มี

10. ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม

☐ กลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน☐ กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง☐ กลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร☐ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ☐ กลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ (เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร สินค้าอุตสาหกรรม และเทคโนโลยี)

ภาคผนวก ข
ปริมาณประโยชน์ที่เปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงรายบริษัท

ตารางผนวกที่ 1 ปริมาณประโยชน์การเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงจำแนกรายบริษัท และประเภทความเสี่ยง

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ปริมาณประโยชน์	การเงิน	ไม่ใช่การเงิน	ข่าวดี	ข่าวร้าย	อดีต	อนาคต
1	ACL	119.00	49.00	70.00	92.00	27.00	116.00	3.00
2	ADVANC	173.00	151.00	22.00	132.00	41.00	116.00	57.00
3	AMATA	33.00	26.00	7.00	19.00	14.00	27.00	6.00
4	AOT	49.00	27.00	22.00	26.00	23.00	38.00	11.00
5	AP	24.00	4.00	20.00	12.00	12.00	17.00	7.00
6	ASL	44.00	27.00	17.00	26.00	20.00	39.00	7.00
7	ASP	71.00	25.00	46.00	47.00	24.00	52.00	19.00
8	BANPU	139.00	122.00	17.00	84.00	55.00	121.00	18.00
9	BAY	143.00	58.00	85.00	118.00	25.00	115.00	28.00
10	BBL	103.00	20.00	83.00	77.00	26.00	83.00	20.00
11	BCP	161.00	100.00	61.00	65.00	96.00	101.00	60.00
12	BEC	39.00	30.00	9.00	25.00	14.00	38.00	1.00
13	BECL	100.00	37.00	63.00	48.00	52.00	86.00	14.00
14	BGH	45.00	26.00	19.00	28.00	17.00	32.00	13.00
15	BH	33.00	24.00	9.00	26.00	7.00	28.00	5.00
16	BLAND	23.00	6.00	17.00	17.00	6.00	21.00	2.00
17	BLS	68.00	38.00	30.00	38.00	30.00	47.00	21.00

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ปริมาณประโยค	การเงิน	ไม่ใช่การเงิน	ข่าวดี	ข่าวร้าย	อดีต	อนาคต
18	BSEC	88.00	43.00	45.00	54.00	34.00	66.00	22.00
19	BWG	54.00	44.00	10.00	37.00	17.00	40.00	14.00
20	CCET	91.00	57.00	34.00	81.00	10.00	84.00	7.00
21	CK	83.00	29.00	54.00	35.00	48.00	70.00	13.00
22	CPALL	67.00	53.00	14.00	49.00	18.00	43.00	24.00
23	CPF	70.00	38.00	32.00	45.00	25.00	47.00	23.00
24	CPN	62.00	49.00	13.00	31.00	31.00	18.00	44.00
25	DELTA	72.00	25.00	47.00	57.00	15.00	60.00	12.00
26	DTAC	207.00	133.00	74.00	112.00	95.00	134.00	73.00
27	EGCO	103.00	72.00	31.00	88.00	15.00	84.00	19.00
28	ERAWAN	49.00	32.00	17.00	31.00	18.00	37.00	12.00
29	FORTH	118.00	53.00	65.00	82.00	36.00	98.00	20.00
30	GJS	46.00	24.00	22.00	20.00	26.00	33.00	13.00
31	GLOW	155.00	130.00	25.00	76.00	79.00	131.00	24.00
32	GSTEEL	34.00	26.00	8.00	24.00	10.00	24.00	10.00
33	HANA	23.00	9.00	14.00	15.00	8.00	15.00	8.00

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ปริมาณประโยค	การเงิน	ไม่ใช่การเงิน	ข่าวดี	ข่าวร้าย	อดีต	อนาคต
34	HEMRAJ	28.00	13.00	15.00	23.00	5.00	26.00	2.00
35	HMPRO	61.00	33.00	28.00	40.00	21.00	57.00	4.00
36	IRPC	63.00	23.00	40.00	39.00	24.00	41.00	22.00
37	ITD	137.00	28.00	109.00	42.00	95.00	75.00	62.00
38	JAS	42.00	23.00	19.00	31.00	11.00	31.00	11.00
39	KBANK	214.00	68.00	146.00	175.00	39.00	191.00	23.00
40	KEST	135.00	70.00	65.00	81.00	54.00	93.00	42.00
41	KGI	53.00	12.00	41.00	31.00	22.00	32.00	21.00
42	KK	127.00	68.00	59.00	79.00	48.00	110.00	17.00
43	KSL	100.00	66.00	34.00	37.00	63.00	86.00	14.00
44	KTB	187.00	52.00	135.00	156.00	31.00	163.00	24.00
45	LANNA	63.00	31.00	32.00	43.00	20.00	55.00	8.00
46	LH	98.00	4.00	94.00	66.00	32.00	79.00	19.00
47	LOXLEY	34.00	10.00	24.00	33.00	1.00	34.00	0.00
48	LPN	36.00	22.00	14.00	34.00	2.00	34.00	2.00
49	MAJOR	52.00	41.00	11.00	39.00	13.00	40.00	12.00

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ปริมาณประโยค	การเงิน	ไม่ใช่การเงิน	ข่าวดี	ข่าวร้าย	อดีต	อนาคต
50	MAKRO	62.00	47.00	15.00	30.00	32.00	54.00	8.00
51	MCOT	47.00	33.00	14.00	36.00	11.00	33.00	14.00
52	METRO	77.00	33.00	44.00	59.00	18.00	70.00	7.00
53	MINT	83.00	44.00	39.00	60.00	23.00	59.00	24.00
54	MJD	42.00	26.00	16.00	30.00	12.00	39.00	3.00
55	PHATRA	62.00	25.00	37.00	25.00	37.00	50.00	12.00
56	PLE	93.00	53.00	40.00	49.00	44.00	79.00	14.00
57	PS	73.00	40.00	33.00	33.00	40.00	46.00	27.00
58	PSL	84.00	55.00	29.00	50.00	34.00	59.00	25.00
59	PTL	135.00	88.00	47.00	98.00	37.00	101.00	34.00
60	PTT	96.00	67.00	29.00	53.00	43.00	72.00	24.00
61	PTTAR	28.00	4.00	24.00	19.00	9.00	26.00	2.00
62	PTTCH	93.00	45.00	48.00	58.00	35.00	70.00	23.00
63	PTTEP	93.00	61.00	32.00	71.00	22.00	84.00	9.00
64	QH	114.00	31.00	83.00	67.00	47.00	104.00	10.00
65	RATCH	75.00	43.00	32.00	68.00	7.00	58.00	17.00

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ปริมาณประโยค	การเงิน	ไม่ใช่การเงิน	ข่าวดี	ข่าวร้าย	อดีต	อนาคต
66	RCL	59.00	44.00	15.00	44.00	15.00	59.00	0.00
67	RICH	35.00	13.00	22.00	15.00	20.00	20.00	15.00
68	ROBINS	81.00	63.00	18.00	62.00	19.00	65.00	16.00
69	ROJANA	50.00	24.00	26.00	40.00	10.00	38.00	12.00
70	SAM	38.00	13.00	25.00	8.00	30.00	18.00	20.00
71	SAMART	127.00	78.00	49.00	93.00	34.00	115.00	12.00
72	SAT	39.00	13.00	26.00	18.00	21.00	39.00	0.00
73	SC	92.00	50.00	42.00	42.00	50.00	79.00	13.00
74	SCB	133.00	46.00	87.00	88.00	45.00	88.00	45.00
75	SCC	51.00	18.00	33.00	35.00	16.00	50.00	1.00
76	SCCC	22.00	4.00	18.00	17.00	5.00	22.00	0.00
77	SCIB	104.00	14.00	90.00	80.00	24.00	81.00	23.00
78	SIRI	57.00	20.00	37.00	51.00	6.00	51.00	6.00
79	SPALI	50.00	29.00	21.00	42.00	8.00	40.00	10.00
80	SSI	90.00	23.00	67.00	52.00	38.00	77.00	13.00
81	STANLY	29.00	10.00	19.00	20.00	9.00	29.00	0.00
82	STEC	62.00	20.00	42.00	31.00	31.00	33.00	29.00

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ปริมาณประโยค	การเงิน	ไม่ใช่การเงิน	ข่าวดี	ข่าวร้าย	อดีต	อนาคต
83	TCAP	195.00	72.00	123.00	136.00	59.00	150.00	45.00
84	THAI	54.00	15.00	39.00	38.00	16.00	46.00	8.00
85	THCOM	180.00	134.00	46.00	81.00	99.00	99.00	81.00
86	TICON	41.00	31.00	10.00	26.00	15.00	22.00	19.00
87	TISCO	181.00	45.00	136.00	140.00	41.00	148.00	33.00
88	TMB	179.00	66.00	113.00	128.00	51.00	134.00	45.00
89	TOP	64.00	28.00	36.00	41.00	23.00	52.00	12.00
90	TPC	53.00	17.00	36.00	32.00	21.00	42.00	11.00
91	TPIPL	29.00	4.00	25.00	28.00	1.00	29.00	0.00
92	TRUE	213.00	110.00	103.00	82.00	131.00	167.00	46.00
93	TSTH	40.00	24.00	16.00	24.00	16.00	24.00	16.00
94	TTA	217.00	99.00	118.00	82.00	135.00	118.00	99.00
95	TUCC	81.00	34.00	47.00	55.00	26.00	72.00	9.00
96	TUF	72.00	33.00	39.00	40.00	32.00	49.00	23.00
97	TVO	36.00	9.00	27.00	32.00	4.00	36.00	0.00
98	TYONG	47.00	21.00	26.00	34.00	13.00	39.00	8.00

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ปริมาณประโยชน์	การเงิน	ไม่ใช่การเงิน	ข่าวดี	ข่าวร้าย	อดีต	อนาคต
99	ZMICO	54.00	24.00	30.00	45.00	9.00	47.00	7.00
	รวม	8,233.00	4,137.00	4,094.00	5,254.00	2,979.00	6,390.00	1,843.00
	ค่าเฉลี่ย	83.1414	41.7879	41.3535	53.0707	30.0909	64.5455	18.6162

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวสายสุนีย์ อโนมาศ
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 25 เดือนเมษายน พ.ศ. 2523
สถานที่เกิด	จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต (การบัญชี) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักบัญชี ส่วนบัญชี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)